REGIONALNA IZBA OBRACHUNKOWA
W ŁODZI

Numer egzemplarza: 1

PROTOKÓŁ
KONTROLI GOSPODARKI FINANSOWEJ
I ZAMÓWIEŃ PUBLICZNYCH

Jednostka kontrolowana:	Gmina Mokrsko
Termin kontroli:	4 września – 15 października 2019 roku
Kontrolujący (imię, nazwisko, **stanowisko służbowe**):	Joanna Pączek – starszy inspektor kontroli, Sylwia Ryl – inspektor kontroli, Alicja Gołąbek – młodszy inspektor kontroli
Okres objęty kontrolą	2017- I połowa 2019 roku
Numer i data upoważnienia:	WK 601-2/40/2019 z dnia 5 sierpnia 2019 roku

Uwaga!
Protokół niniejszy podlega udostępnieniu na zasadach określonych w ustawie z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej (tekst jednolity Dz. U. z 2018 r., poz. 1330), z ograniczeniami wynikającymi z art.5 tej ustawy.

I. INFORMACJE WSTĘPNE

DANE O JEDNOSTCE

Gmina Mokrsko jest jedną z dziesięciu gmin powiatu wieluńskiego, położoną w południowo – zachodniej części województwa łódzkiego, około 12 km na południowy zachód od Wielunia. Powierzchnia gminy wynosi 7.775 ha. Sąsiaduje z następującymi gminami: Pątnów, Praszka, Skomlin i Wieluń. Strukturę administracyjną gminy tworzy 12 sołectw: Brzeziny, Chotów, Jasna Góra, Komorniki, Krzyworzeka I, Krzyworzeka II, Mątewki, Mokrsko I, Mokrsko II, Motyl – Lipie, Ożarów oraz Słupsko. Gmina Mokrsko ma charakter rolniczy. Na jej terenie dominują niewielkie rodzinne gospodarstwa rolne, zajmując powierzchnię ponad 6000 ha użytków rolnych. Gmina Mokrsko liczyła na dzień 31 grudnia 2018 roku 5 414 mieszkańców, z czego 2 679 tj. 49,5 % stanowią kobiety, a 2 735 tj.50,5% mężczyźni.

Adres: Urząd Gminy w Mokrsku, 98-345 Mokrsko 231.

Urząd Gminy w Mokrsku i Gmina Mokrsko są zarejestrowane w systemie REGON i posiadają numery statystyczne: [1] Urząd Gminy – 000543657 (zaświadczenie o numerze identyfikacyjnym REGON z dnia 16 stycznia 2009 roku), [2] Gmina – 730934654 (zaświadczenie o numerze identyfikacyjnym REGON z dnia 7 kwietnia 2005 roku).

Urząd Gminy w Mokrsku posiada numer identyfikacji podatkowej NIP 8321013743, nadany decyzją Urzędu Skarbowego w Wieluniu z dnia 10 lutego 1996 roku. Podatnikiem podatku VAT jest Gmina – posiada numer identyfikacji podatkowej NIP 8321979374, nadany decyzją Naczelnika Urzędu Skarbowego w Wieluniu z dnia 21 grudnia 2005 roku.

Kontrola dotyczy gospodarki finansowej i zamówień publicznych i ma charakter kompleksowy.

PODSTAWOWE WSKAŹNIKI FINANSOWE

W oparciu o dane wynikające ze sprawozdań: Rb-27S, Rb-28S, Rb-NDS, Rb-Z, kontrolujące ustaliły następujące wskaźniki finansowe, które obrazują sytuację finansową Gminy Mokrsko:

LP	SYMBOL I NAZWA WSKAŹNIKA		ROK OBROTOWY		
I	WSKAŹNIKI BUDŻETOWE		2016	2017	2018
			w %		
1	WB1	Udział dochodów bieżących w dochodach ogółem	*98,16%*	*96,16%*	*96,92%*
3	WB3	Udział nadwyżki operacyjnej w dochodach ogółem	*3,92%*	*5,03%*	*4,53%*
4	WB4	Udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem	*7,83%*	*12,97%*	*6,22%*
5	WB5	Obciążenie wydatków bieżących wydatkami na wynagrodzenia i pochodne	*44,71%*	*42,96%*	*44,73%*
6	WB6	Udział nadwyżki operacyjnej i dochodów ze sprzedaży majątku w dochodach ogółem	*3,97%*	*5,05%*	*4,58%*

7	WB7	Wskaźnik samofinansowania, wyliczony jako stosunek sumy nadwyżki operacyjnej i dochodów majątkowych do wydatków majątkowych – (w % i n-krotność)	*71,89%*	*65,29%*	*124,08%*
II	**WSKAŹNIKI NA MIESZKAŃCA**		**2016**	**2017**	**2018**
			w zł		
1	WL1	Transfery bieżące na mieszkańca	*2 669,87 zł*	*2 832,66 zł*	*3 095,99 zł*
2	WL2	Nadwyżka operacyjna na mieszkańca	*147,63 zł*	*216,93 zł*	*201,26 zł*
3	WL3	Zobowiązania ogółem na mieszkańca	*1 788,16 zł*	*2 080,13 zł*	*2 107,26 zł*
4	WL4	Zobowiązania ogółem bez zobowiązań na projekty unijne na mieszkańca	*1 788,16 zł*	*2 080,13 zł*	*2 107,26 zł*
III	**WSKAŹNIKI DLA ZOBOWIĄZAŃ**		**2016**	**2017**	**2018**
			w %		
1	WZ1	Udział zobowiązań ogółem w dochodach ogółem	*47,42%*	*48,23%*	*47,41%*
2	WZ2	Zobowiązania ogółem bez zobowiązań na projekty unijne w dochodach ogółem	*47,42%*	*48,23%*	*47,41%*
3	WZ3	Obciążenie dochodów ogółem obsługą zadłużenia	*5,08%*	*6,24%*	*4,12%*
4	WZ4	Obciążenie dochodów ogółem obsługą zadłużenia bez rat kapitałowych na projekty unijne	*5,08%*	*6,24%*	*4,12%*
6	WZ6	Obciążenie dochodów bieżących wydatkami bieżącymi i obsługą zadłużenia	*99,57%*	*99,81%*	*97,94%*
7	WZ7	Udział zobowiązań wymagalnych w zobowiązaniach ogółem	*0,00%*	*0,00%*	*0,00%*
8	WU1	Udział zobowiązań wymagalnych wobec ZUS, KRUS, NFZ w dochodach ogółem	*0,00%*	*0,00%*	*0,00%*
9	WU2	Udział zobowiązań wymagalnych wobec ZUS, KRUS, NFZ w zobowiązaniach ogółem	*0,00%*	*0,00%*	*0,00%*

Nadwyżka operacyjna, czyli różnica między dochodami bieżącymi a wydatkami bieżącymi wskazuje na potencjalne zdolności i możliwości jednostki do spłaty zobowiązań oraz do finansowania wydatków o charakterze inwestycyjnym. Nadwyżka operacyjna w 2016 roku wyniosła 803.128,89 zł, w 2017 roku – 1.174.044,94 zł i w 2018 roku – 1.089.601,97 zł. Wysokość nadwyżki operacyjnej miała wpływ na poziom wskaźników W_{B3}, W_{B6}, W_{B7} i W_{L2}.

Wskaźnik W_{B1}

Obrazuje udział dochodów bieżących w dochodach ogółem. Wskaźnik w 2017 roku był na najniższym poziomie tj. 96%. W 2016 udział dochodów bieżących w dochodach ogółem wyniósł 98%, a w 2018 roku niespełna 97%.

Wskaźnik W_{B3}

Określa udział nadwyżki operacyjnej w dochodach ogółem. Wskaźnik określa stopień, w jakim jednostka mogłaby zaciągać nowe zobowiązania w stosunku do osiągniętych dochodów. W analizowanym okresie wskaźnik najwyższy był w 2017 roku ponad 5% natomiast najniższy w 2016 roku – niespełna 4%. W 2018 roku ukształtował się na poziomie 4,5%

Wskaźnik W_{B4}

Przedstawia udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem. Wskaźnik ten w badanym okresie wahał się. W 2016 roku wskaźnik wyniósł 7,83%, a w kolejnych latach odpowiednio 12,97% i 6,22%. Wydatki majątkowe w latach 2016-2018 kształtowały się na poziomie 1.642.670,80 zł w 2016 roku, 3.171.154,37 zł w 2017 roku i 1.475.564,98 zł w 2018 roku, i ich wahania dokładnie zostały odzwierciedlone przez wskaźnik W_{B4}.

Wskaźnik W_{B5}

Określa udział wydatków na wynagrodzenia i pochodnych od wynagrodzeń w wydatkach bieżących. W latach 2016 i 2018 wskaźnik osiągnął poziom ponad 44%, a w 2017 roku ponad 42%.

Wskaźnik W_{B6}

Określa udział nadwyżki operacyjnej i dochodów ze sprzedaży majątku w dochodach ogółem. Wskaźnik w badanym okresie podlegał wahaniom i w nieznacznym stopniu różnił się od wskaźnika W_{B3}.

Wskaźnik W_{B7}

Relacja nadwyżki operacyjnej powiększonej o dochody majątkowe w stosunku do wydatków majątkowych obrazuje stopień, w jakim jednostka samorządu terytorialnego finansuje inwestycje środkami własnymi. Im wyższa jest ta relacja tym mniejsze ryzyko utraty płynności finansowej w związku z nadmiernymi kosztami obsługi zadłużenia, jednak jego wysoka wartość może również świadczyć o niskim poziomie realizowanych inwestycji w stosunku do własnych możliwości. W kontrolowanej jednostce wskaźnik W_{B7} kształtował się w 2016 roku na poziomie 71,89%, w 2017 roku na poziomie 65,29% i w 2018 roku na poziomie 124,08%. Najwyższą wartość wskaźnik osiągnął w 2018 roku, na co wpływ miał najniższy poziom wydatków majątkowych.

Wskaźniki W_{L2}, W_{L3}, W_{L4}

Z informacji uzyskanych od kontrolowanych wynikało, że na koniec 2016 roku Gminę zamieszkiwało 5.440 osób, na koniec 2017 roku – 5.412 osób, a na dzień 31 grudnia 2018 roku – 5.414 osób.

Transfery bieżące na mieszkańca w badanym okresie wzrastały.

Nadwyżka operacyjna w przeliczeniu na jednego mieszkańca w badanym okresie podlegała nieznacznym wahaniom. W 2016 roku stanowiła kwotę 147,63 zł, w 2017 roku – 216,93 zł i w 2018 roku 201,26 zł.

Zobowiązania na jednego mieszkańca wykazywały tendencję wzrostową na przestrzeni lat 2016-2018 i wynosiły odpowiednio 1.788,16 zł, 2.080,13 zł i 2.107,26 zł, co świadczyło o wysokim i ciągle zwiększającym się zadłużeniu gminy w tym okresie.

Wskaźniki W_{Z1} - W_{Z6}

Gmina Mokrsko posiadała zobowiązania z tytułu zaciągniętych kredytów, pożyczek w 2016 roku na kwotę 9.727.578,12 zł, w 2017 roku na kwotę 11.257.681,83 zł, a w 2018 roku – 11.408.732,11 zł.

Udział zobowiązań w dochodach ogółem (W_{Z1}) kształtował się w badanym okresie na poziomie 47,42%, 48,23% i 47,41%. Gmina Mokrsko nie posiadała zobowiązań zaciągniętych na projekty unijne, tym samym wskaźnik zobowiązań ogółem bez zobowiązań na projekty unijne w dochodach ogółem (W_{Z2}) w latach 2016-2018 przyjął wartość wskaźnika W_{Z1}. Wskaźniki te w 2017 roku wzrosły o 0,81%, a w 2018 spadły o 0,82% w stosunku do 2017 roku.

Wskaźnik W_{Z3} określający obciążenie dochodów ogółem wydatkami na obsługę zadłużenia, obejmujący odsetki i spłaty rat kapitałowych wzrósł w 2017 roku w stosunku do 2016 roku o 1,16%, natomiast w 2018 roku spadł o 2,12% w stosunku do 2017 roku, wzrost wynikał głównie z rosnącej kwoty spłat rat kapitałowych i obciążeniami wynikającymi z nowo zaciągniętych zobowiązań, natomiast spadek w 2018 roku wynikał ze zwiększenia kwoty dochodów ogółem. Wskaźnik W_{Z4} określający obciążenie dochodów ogółem obsługą zadłużenia bez rat kapitałowych na projekty unijne w latach 2016-2018 był równy wskaźnikowi W_{Z3}.

Wskaźnik W_{Z6} obrazuje obciążenie dochodów bieżących wydatkami bieżącymi i obsługą zadłużenia (odsetki i spłaty rat kapitałowych). Wskaźnik kształtował się na poziomie poniżej 100%, tj. w 2016 roku wyniósł 99,57%, w 2017 roku – 99,81%, a w 2018 roku – 97,94%. Powyższe oznaczało, że wydatki bieżące powiększone o koszty obsługi zadłużenia nie przekraczały bieżących dochodów Gminy w latach 2016-2018. Wskaźnik W_{Z6} przekraczający wartość 100% może być sygnałem pogarszającej się kondycji finansowej jednostki, bowiem dochody bieżące nie pokrywają wydatków bieżących powiększonych o koszty obsługi zadłużenia.

Spełnienie warunku określonego w art. 242 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych (tekst jednolity Dz. U. z 2019 r., poz. 869 ze zm.):

Rok	2017	2017	2018	2018	2019
	plan na pocz. roku	wykonanie	plan na pocz. roku	wykonanie	plan na pocz. roku
Dochody bieżące + nadwyżka z lat ubiegłych + wolne środki	20 155 578,00	22 591 514,48	22 443 882,45	23 899 325,13	22 599 806,00
Wydatki bieżące	19 617 075,00	21 269 385,75	21 228 671,45	22 231 039,79	21 771 860,00
Wynik	538 503,00	1 322 128,73	1 215 211,00	1 668 285,34	827 946,00

Zgodnie z art. 242 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych, organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego nie może uchwalić budżetu, w którym planowane wydatki bieżące są wyższe niż planowane dochody bieżące powiększone o nadwyżkę budżetową z lat ubiegłych i wolne środki. Relacje zawarte w art. 242 ust. 1 ustawy o finansach publicznych zostały zachowane i nie zaistniało ryzyko nieuchwalenia budżetu na lata 2017-2019.

Zachowane zostały także relacje dotyczące lat 2017-2018 określone w art. 242 ust. 2 ustawy o finansach publicznych, zgodnie z którym na koniec roku budżetowego wydatki bieżące wykonane nie mogą być wyższe od wykonanych dochodów bieżących powiększonych o nadwyżkę budżetową z lat ubiegłych i wolne środki.

Wskaźnik zadłużenia określony w art. 243 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych:

L.p.	Elementy wskaźnika wg art. 243 ustawy o finansach publicznych z dnia 27 sierpnia 2009	2016 (n-3) wykonanie	2017 (n-3) wykonanie	2018 (n-1) plan za 3 kwartały	2018 wykonanie	plan na 01.01.2019
1	Plan łącznej kwoty spłat kredytów i pożyczek	-	-	-	-	490 616,38
2	Odsetki od kredytów i pożyczek	-	-	-	-	380 000,00
3	Dochody budżetowe ogółem	20 514 140,57	23 339 718,88	23 752 634,64	24 061 951,63	22 602 806,00
4	Dochody bieżące	20 136 299,33	22 443 430,69	23 012 569,14	23 320 641,76	-
5	Dochody ze sprzedaży majątku	11 723,00	4 978,20	10 500,00	11 256,52	-
6	Wydatki bieżące	19 333 170,44	21 269 385,75	22 282 271,50	22 231 039,79	-
7	Wskaźnik dla poszczególnych lat	3,97%	5,05%	3,12%	4,58%	-
Relacja procentowa dla roku budżetowego 2019 wyliczona jako średnia arytmetyczna z lat 2016, 2017 (wykonanie) i 2018 (plan za 3 kwartały)		**4,05%**			**4,53%**	**3,85%**

Planowany na początek 2019 roku wskaźnik spłat kredytów i pożyczek z odsetkami, wykupów papierów wartościowych oraz potencjalnych spłat kwot wynikających z udzielonych poręczeń i gwarancji wynosił 3,85% (planowane spłaty kredytów i pożyczek 490.616,38 zł + spłaty odsetek od kredytów i pożyczek 380.000,00 zł = 870.616,38 zł/planowane dochody budżetowe 22.602.806,00 zł), tym samym relacja planowanych spłat wraz z odsetkami do planowanych dochodów budżetowych na 2019 rok i nie przekraczała średniej arytmetycznej określonej w art. 243 ustawy o finansach publicznych, tj. wartości ***4,05%.***

II. USTALENIA OGÓLNE

1. KIEROWNICTWO JEDNOSTKI

Przewodniczący rady gminy

Przewodniczącą Rady Gminy Mokrsko jest Halina Maślanka wybrana do pełnienia tej funkcji uchwałą Rady Gminy nr I/1/18 z dnia 22 listopada 2018 roku. W poprzedniej kadencji (2014-2018) Przewodniczącym Rady Gminy był Tomasz Stefaniak powołany na to stanowisko uchwałą nr I/1/14 Rady Gminy Mokrsko z dnia 1 grudnia 2014 roku. w dniu 17 stycznie 2018 roku nastąpiła zmiana przewodniczącego Rady Gminy Mokrsko uchwałą nr XL/210/18 wybrano do pełnienia tej funkcji Adama Szewczyka.

Wójt i jego zastępca

Wójtem Gminy Mokrsko jest Zbigniew Dąbrowski, wybrany w I turze wyborów bezpośrednich w dniu 22 października 2018 roku. W poprzedniej kadencji funkcję tę sprawował Tomasz Kącki. Zarówno w obecnej jak i w poprzedniej kadencji Wójt nie posiadał zastępcy.

Skarbnik gminy

Skarbnikiem Gminy Mokrsko jest Renata Nagła powołana na to stanowisko uchwałą nr XIII/63/03 Rady Gminy w Mokrsku z dnia 5 grudnia 2003 roku.

Sekretarz gminy

Sekretarzem Gminy Mokrsko jest Małgorzata Stanek zatrudniona na tym stanowisku na podstawie umowy o pracę zawartej w dniu 1 kwietnia 2009 roku.

2. GMINNE JEDNOSTKI ORGANIZACYJNE I PRAWNOORGANIZACYJNE FORMY ICH DZIAŁALNOŚCI

Wykaz gminnych jednostek organizacyjnych zawiera załącznik nr 2 do Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Gminy Mokrsko, stanowiącego załącznik do obwieszczenia nr 2/15 Wójta Gminy Mokrsko z dnia 19 stycznia 2015 roku w sprawie ogłoszenia tekstu jednolitego Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Gminy Mokrsko, stanowiącego załącznik do zarządzenia nr 73/2011 Wójta Gminy Mokrsko z dnia 20 grudnia 2011 roku. Zgodnie z ww. załącznikiem w Gminie Mokrsko funkcjonuje 8 jednostek organizacyjnych:

1. Zespół Szkoły i Przedszkola w Mokrsku, w skład którego wchodzą:
   - **Gimnazjum w Mokrsku,**
   - Publiczna Szkoła Podstawowa w Mokrsku,
   - Publiczne Przedszkole w Mokrsku.
2. Zespół Szkoły i Przedszkola w Ożarowie, w skład którego wchodzą:
   - Publiczna Szkoła Podstawowa w Ożarowie,
   - Publiczne Przedszkole w Ożarowie.
3. Zespół Szkoły i Przedszkola w Krzyworzece, w skład którego wchodzą:
   - Publiczna Szkoła Podstawowa w Krzyworzece,
   - Publiczne Przedszkole w Krzyworzece.
4. Zespół Szkoły i Przedszkola w Komornikach, w skład którego wchodzą:
   - Publiczna Szkoła Podstawowa w Komornikach,
   - Publiczne Przedszkole w Komornikach.
5. Publiczna Szkoła Podstawowa w Chotowie.
6. Gminna Biblioteka Publiczna w Mokrsku (instytucja kultury), w skład której wchodzą:
   - Filia Biblioteczna w Krzyworzece,
   - Filia Biblioteczna w Ożarowie,
   - Filia Biblioteczna w Komornikach,
   - Świetlica Wiejska w Komornikach,
   - Świetlica Wiejska w Chotowie,
   - Świetlica Wiejska w Słupsku,

- Boisko Sportowe Orlik 2012 w Mokrsku,
- Boisko wielofunkcyjne oraz boisko do beach soccera w Krzyworzece.

7. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mokrsku.
8. Środowiskowy Dom Samopomocy w Mokrsku.

Uchwałą XXX/160/2017 z dnia 29 marca 2017 roku w sprawie dostosowania sieci szkół podstawowych i gimnazjum do nowego ustroju szkolnego Rada Gminy określiła, że Publiczne Gimnazjum w Mokrsku wchodzące w skład obecnego Zespołu Szkół i Przedszkola w Mokrsku włącza się w struktury ośmioletniej Szkoły Podstawowej w Mokrsku w Zespole Szkół i Przedszkola w Mokrsku. Gimnazjum kończy swoją działalność z dniem 31 sierpnia 2017 roku.

Uchwałą nr IX/56/19 z dnia 27 czerwca 2019 roku Rada Gminy Mokrsko zmieniła nazwę Zespołu Szkół i Przedszkola w Mokrsku na Zespół Szkoły i Przedszkola w Mokrsku.

Jak wskazano powyżej, ostatnia zmiana do Regulaminu organizacyjnego Urzędu Gminy Mokrsko miała miejsce w 2015 roku. Do dnia zakończenia kontroli nie dokonano zmian w Regulaminie organizacyjnym w zakresie uaktualnienia wykazu jednostek organizacyjnych Gminy Mokrsko. Natomiast stosownie do zapisów Regulaminu, wykaz gminnych jednostek organizacyjnych stanowi załącznik nr 2 do Regulaminu. Z kolei zmiana Regulaminu wymaga wydania przez Wójta Gminy zarządzenia.

Wszystkie ww. jednostki organizacyjne poza instytucjami kultury pokrywają swoje wydatki bezpośrednio z budżetu, a pobrane dochody odprowadzają na rachunek budżetu, a zatem funkcjonują jako jednostki budżetowe.

Gminna Biblioteka Publiczna w Mokrsku funkcjonuje jako instytucja kultury i jest wpisana do elektronicznego rejestru instytucji kultury pod nr 3 w dniu 2 stycznia 2014 roku.

3. UNORMOWANIA WEWNĘTRZNE

Statut gminy

Statutu Gminy Mokrsko uchwalony został przez Radę Gminy uchwałą nr XLVIII/251/2018 z dnia 7 września 2018 roku (opublikowany w Dzienniku Urzędowym Województwa Łódzkiego z dnia 28 września 2018 roku pod pozycją 4926). Wskazana uchwała weszła w życie 14 dni po ogłoszeniu. Ponadto powyższa uchwała uchylała wcześniej obowiązującą uchwałę nr V/23/03 z dnia 31 stycznia 2003 roku poza załącznikiem nr 2 (herb gminy).

Regulamin organizacyjny urzędu

Regulamin Organizacyjny Urzędu Gminy Mokrsko nadany został zarządzeniem nr 73/2011 Wójta Gminy z dnia 20 grudnia 2011 roku. Tekst jednolity Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Gminy Mokrsko wraz z uwzględnieniem wprowadzonych zmian został ogłoszony w formie obwieszczenia nr 1/15, które stanowiło załącznik nr 1 do zarządzenia nr 2/15 Wójta Gminy Mokrsko z dnia 19 stycznia 2015 roku.

Zgodnie z załącznikiem nr 1 do Regulaminu, strukturę organizacyjną Urzędu tworzą referaty bezpośrednio podporządkowane kierownikom referatów oraz samodzielne stanowiska pracy:

1. Wójt Gminy,
2. Sekretarz Gminy,

3. Skarbnik Gminy,
4. Pełnomocnik Ochrony Informacji Niejawnych,
5. Referat Organizacyjny:
   - Stanowisko ds. kadrowych i obronnych,
   - Stanowisko ds. rady i spraw gospodarczych,
   - Stanowisko ds. społecznych i kancelaryjnych,
   - Stanowisko ds. oświaty,
   - Radca Prawny,
   - Komendant Gminny OSP,
   - Kierowcy OSP,
   - Sprzątaczki pomieszczeń biurowych,
6. Referat Finansowy:
   - Stanowisko ds. finansów,
   - Stanowisko d księgowości budżetowej,
   - Stanowisko ds. księgowości podatkowej,
   - Stanowisko ds. wymiaru podatku i opłat lokalnych,
   - Stanowisko ds. płac,
   - Stanowisko ds. działalności gospodarczej, podatku VAT, kasy i funduszu sołeckiego,
7. Referat Gospodarki Komunalnej, Ochrony Środowiska i Drogownictwa:
   - Stanowisko ds. planowania przestrzennego i gospodarki komunalnej,
   - Stanowisko ds. drogownictwa,
   - Operatorzy koparek,
   - Kierowcy ciągników,
   - Konserwatorzy zasobów komunalnych,
   - Konserwatorzy wodociągów,
   - Konserwatorzy oczyszczalni ścieków,
   - Palacz c.o.,
8. Referat Zamówień, Funduszy, Inwestycji i Spraw Społecznych:
   - Stanowisko ds. sporządzania wniosków,
   - Stanowisko ds. pozyskiwania funduszy i zamówień publicznych,
   - Informatyk,
   - Stanowisko ds. rozwiązywania problemów społecznych,
9. Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego,
10. Jednoosobowe stanowisko ds. rolnictwa, geodezji i gospodarki nieruchomościami,
11. Administrator Bezpieczeństwa Informacji,
12. Zastępca Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego.

Ustalone zasady gospodarowania mieniem komunalnym

Uchwałą nr XV/84/11 z dnia 28 listopada 2011 roku Rada Gminy Mokrsko określiła zasady nabycia, zbycia i obciążania nieruchomości gruntowych oraz ich wydzierżawienia lub najmu na okres dłuższy niż trzy lata (opublikowana w Dzienniku Urzędowym Województwa Łódzkiego z dnia 30 stycznia 2012 roku pod pozycją 309). Mocą uchwały ustalono:

- Czynności związane z nabywaniem, zbywaniem, obciążaniem nieruchomości oraz jej wydzierżawianiem na czas oznaczony dłuższy niż trzy lata oraz na czas nieoznaczony dokonywane są przez Wójta samodzielnie i nie jest wymagana zgoda Rady Gminy (§ 2, § 5, § 9, § 10 uchwały).
- Każdorazowo przed wydaniem zarządzenia o nabyciu oraz zbyciu nieruchomości wymagane jest przeprowadzenie konsultacji z Radą Sołecką sołectwa, na obszarze którego znajduje się przedmiotowa nieruchomość (§ 3 i § 6 uchwały).
- Wójt powiadamia radnych o podaniu do publicznej wiadomości wykazu nieruchomości przeznaczonych do sprzedaży.

Instrukcja w sprawie przeciwdziałania wprowadzaniu do obrotu finansowego wartości majątkowych pochodzących z nielegalnych lub nieujawnionych źródeł

Zarządzeniem nr 61/19 z dnia 21 sierpnia 2019 roku Wójt Gminy Mokrsko wprowadził „Instrukcję postępowania na wypadek podejrzenia popełnienia przestępstwa prania brudnych pieniędzy lub finasowania terroryzmu. Powyższe zarządzenie uchylało wcześniej obowiązujące w powyższym zakresie zarządzenie nr 46 z dnia 26 października 2007 roku.

4. UNORMOWANIA W ZAKRESIE KONTROLI WEWNĘTRZNEJ.

Unormowania w zakresie kontroli wewnętrznej (w tym – finansowej). Osoby odpowiedzialne.

Do zapewnienia adekwatnej, skutecznej i efektywnej kontroli zarządczej zobowiązywał Wójta od dnia 1 stycznia 2010 roku art. 69 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych.

Funkcjonujące w kontrolowanej jednostce w okresie objętym kontrolą unormowania dotyczące kontroli wewnętrznej zawarte były głównie w następujących uregulowaniach wewnętrznych:

- zarządzenie nr 60/19 Wójta Gminy Mokrsko z dnia 21 sierpnia 2019 roku w sprawie wprowadzenia instrukcji kasowej w Urzędzie Gminy Mokrsko, powyższe zarządzenie uchyliło § 5 zarządzenia nr 51 z dnia 29 grudnia 2006 roku w sprawie ustalenia dokumentacji przyjętych zasad rachunkowości – załącznik nr 4 – instrukcja kasowa;
- zarządzenie nr 1/19 Wójta Gminy Mokrsko z dnia 2 stycznia 2019 roku w sprawie wprowadzenia instrukcji w sprawie ewidencji i poboru podatków, opłat i należności niepodatkowych w Urzędzie Gminy Mokrsko uchylające zarządzenie nr 72/14 z dnia 3 czerwca 2014 roku w sprawie instrukcji egzekucji administracyjnej należności pieniężnych z tytułu opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi w gminie Mokrsko oraz uchylające zarządzenie nr 15/2009 Wójta Gminy Mokrsko z dnia 17

lutego 2009 roku w sprawie wprowadzenia instrukcji egzekucji podatków i opłat lokalnych,

- zarządzenie nr 41/18 Wójta Gminy Mokrsko z dnia 17 lipca 2018 roku w sprawie przyjętych zasad rachunkowości zawierające:
  - ogólne zasady prowadzenia ksiąg rachunkowych – załącznik nr 1
  - metody wyceny aktywów i pasywów oraz ustalania wyniku finansowego – załącznik nr 2,
  - sposób prowadzenia ksiąg rachunkowych – załącznik nr 3, w tym:

  a) zakładowy plan kont i wykaz kont ksiąg pomocniczych – załącznik 3a,

  b) wykaz zbiorów danych tworzących księgi rachunkowe na komputerowych nośnikach danych – załącznik 3b

  c) opis systemu przetwarzania danych - systemu informatycznego – załącznik 3c,

  - system służący ochronie danych, w tym: dowodów księgowych, ksiąg rachunkowych i innych dokumentów stanowiących podstawę dokonanych w nich zapisów.

  Powyższe zarządzenie uchyliło zarządzenie nr 64/2010 w sprawie zakładowego planu kont.
- zarządzenie nr 114 Wójta Gminy Mokrsko z dnia 31 grudnia 2010 roku w sprawie zmiany zarządzenia nr 51 z dnia 29 grudnia 2006 roku w sprawie przyjętych zasad rachunkowości, którym zmieniono treść załącznika nr 5 – Instrukcja obiegu i kontroli dokumentów,
- zarządzenie nr 102/10 Wójta Gminy Mokrsko z dnia 6 grudnia 2010 roku w sprawie wprowadzenia w życie instrukcji inwentaryzacyjnej majątku Urzędu Gminy Mokrsko, stanowiącej załącznik do ww. zarządzenia, zmienione zarządzeniem nr 48/12 z dnia 6 września 2012 roku,
- zarządzenie nr 44/12 Wójta Gminy Mokrsko z dnia 27 sierpnia 2012 roku w sprawie zasad przyznawania i rozliczania dotacji podmiotowych i celowych z budżetu Gminy Mokrsko dla samorządowych instytucji kultury,
- zarządzenie nr 113 Wójta Gminy Mokrsko z dnia 31 grudnia 2010 roku w sprawie zasad sporządzania skonsolidowanego bilansu Gminy Mokrsko. Instrukcja sporządzania skonsolidowanego bilansu stanowi załącznik nr 1 do ww. zarządzenia,
- zarządzenie nr 14/14 Wójta Gminy Mokrsko z dnia 20 stycznia 2014 roku w sprawie organizacji i zasad funkcjonowania kontroli zarządczej w Gminie Mokrsko.

Ustalenia kontroli

Regulamin kontroli zarządczej w Urzędzie Gminy Mokrsko i jednostkach organizacyjnych gminy, stanowiący załącznik nr 1 do zarządzenia nr 14/14 określa organizację i zasady funkcjonowania kontroli zarządczej w Gminie Mokrsko. Raz w roku dokonuje się w Urzędzie oraz w jednostkach organizacyjnych kompleksowej samooceny funkcjonowania kontroli zarządczej, której efektem jest dostarczenie informacji o stanie kontroli zarządczej zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie wytycznymi Ministra Finansów (§ 11 ust. 3). Kierownicy jednostek organizacyjnych składają okresowe sprawozdania z funkcjonowania kontroli zarządczej, w tym z przeprowadzonych kontroli. W okresie objętym kontrolą nie przeprowadzano kontroli w jednostkach organizacyjnych.

Wójt jako kierownik jednostki ponosi odpowiedzialność za wykonywanie obowiązków w zakresie rachunkowości, zgodnie z art.4 ust.5 ustawy z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości.

W Regulaminie Organizacyjnym Urzędu Gminy Mokrsko wyodrębniono Referat Finansowy, którym kieruje Skarbnik Gminy. W Regulaminie określone zostały zadania Skarbnika Gminy (w tym: dotyczące kontroli finansowej) oraz zadania Referatu Finansowego. Na podstawie dokumentacji znajdującej się w aktach osobowych Renaty Nagłej – Skarbnika Gminy Mokrsko ustalono, że spełnia ona wymogi określone w art. 54 ustawy o finansach publicznych.

Zbadano zakresy obowiązków następujących pracowników Urzędu Gminy:
- Karolina Zgondek – inspektor ds. kasy, podatku VAT i działalności gospodarczej
- Paweł Antoniewicz– inspektor ds. zamówień publicznych,
- Mariusz Smolnik – inspektor ds. drogownictwa.

W toku analizy zapisów w wyszczególnionych powyżej unormowaniach wewnętrznych oraz zakresów obowiązków wybranych pracowników ustalono, że zadania określone w Regulaminie Organizacyjnym Urzędu Gminy Mokrsko dla poszczególnych stanowisk mają odzwierciedlenie w zakresach obowiązków i odpowiedzialności pracowników. Ustalono zastępstwa w przypadku nieobecności w pracy.

5. KONTROLE ZEWNĘTRZNE

Kontrole przeprowadzone przez RIO

Kompleksowa kontrola gospodarki finansowej została przeprowadzona w dniach od 24 sierpnia do 2 października 2015 roku przez inspektorów Regionalnej Izby Obrachunkowej w Łodzi. W wystąpieniu pokontrolnym z dnia 10 grudnia 2015 roku skierowanym do Wójta przekazano 32 wnioski pokontrolne. Informację o sposobie wykonania zaleceń pokontrolnych Wójt przesłał do Regionalnej Izby Obrachunkowej w Łodzi w piśmie z dnia 12 stycznia 2016 roku.

Kontrole przeprowadzone w zakresie gospodarki finansowej przez inne podmioty - lata 2016- 2018

Lp.	Instytucja przeprowadzająca kontrole	Tematyka kontroli	Czas trwania czynności kontrolnych
ROK 2017			
1	Izba Administracji Skarbowej w Łodzi	Gospodarowanie środkami publicznymi w 2014 roku	21.06-12.07.2017
ROK 2018			
2	Urząd Marszałkowski Województwa Łódzkiego	Kontrola realizacji projektu UDA-RPLD.04.02.02-10052/16	25-29.03.2018
3	Łódzki Urząd Wojewódzki w Łodzi	Ocena prawidłowości wykorzystania dotacji na bieżące funkcjonowanie ŚDS w Mokrsku	4.12.2018
ROK 2019			
4	Najwyższa Izba Kontroli delegatura w Łodzi	Realizacja dochodów od osób prawnych z tytułu podatku od nieruchomości oraz podatku od środków transportu	6.03.2019

W okresie od 21 czerwca do 12 lipca 2017 roku został przeprowadzony w Urzędzie Gminy Mokrsko audyt przez pracowników Izby Administracji Skarbowej w Łodzi w zakresie:

- gospodarowania środkami publicznymi obejmującymi część wyrównawczą subwencji ogólnej otrzymanej w 2014 roku, w tym podstawy ustalenia jej wysokości,
- gospodarowania środkami publicznymi obejmującymi część oświatową subwencji ogólnej otrzymanej w 2014 roku, w tym podstawy ustalenia jej wysokości,
- sprawozdawczości budżetowej w zakresie części oświatowej subwencji ogólnej za rok 2014.

Kontrolujący wskazali, że zgodnie z 3 ust. 1 w związku z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 roku o podatkach i opłatach lokalnych gmina jest podatnikiem podatku od nieruchomości, któremu podlegają grunty oraz budynki lub ich części.

Z ustaleń audytu wynikało, że Gmina nie złożyła deklaracji na podatek od nieruchomości za 2012 rok, w wyniku czego zaniżyła dochody podatkowe Gminy stanowiące podstawę wyliczenia części wyrównawczej subwencji ogólnej na 2014 rok.

W protokole z przeprowadzonego audytu odnotowano, że w dniu 7 lipca 2017 roku Gmina złożyła deklarację DN-1 na 2012 rok (według stanu na dzień 1 stycznia 2012 roku), łączna kwota podatku 135.006 zł. Pracownicy Izby wskazali, że z uwagi na powyższe, wysokość dochodów podatkowych Gminy za rok 2012 z tytułu podatku od nieruchomości, od składników majątku Gminy, została zaniżona o kwotę 529.141,58 zł, na którą złożyły się: [1] podatek od nieruchomości w kwocie 135.006,00 zł, [2] skutki obniżenia górnych stawek podatku w kwocie 391.746,25 zł, [3] skutki udzielonych ulg i zwolnień w kwocie 2.389,33 zł. Tym samym łączne dochody podatkowe w Gminie za 2012 rok z tytułu podatku od nieruchomości stanowiące podstawę ustalenia wysokości części wyrównawczej subwencji ogólnej otrzymanej w roku 2014 zostały zaniżone o kwotę 529.141,58 zł. Natomiast za lata 2013 i 2014 Gmina złożyła deklaracje w wymaganym okresie tj. w 2013 i 2014 roku.

Podatek został przelany w dniu 5 września 2017 roku z rachunku wydatków Wb 123 na rachunek dochodów Wb 171. Podatek w kwocie 135.006 zł został zaewidencjonowany w księgach rachunkowych Urzędu: [1] na rachunku wydatków poprzez zapis na kontach 403 (Wn), 130 (Ma), [2] na rachunku dochodów poprzez zapis na kontach 130 (Wn), 221 (Ma).

W zakresie gospodarowania środkami publicznymi obejmującymi część oświatową subwencji ogólnej otrzymanej w 2014 roku, w tym podstawy ustalenia jej wysokości, pracownicy Izby stwierdzili, że Gmina Mokrsko otrzymała w 2014 roku środki części oświatowej subwencji ogólnej w kwocie wyższej od należnej o 59.807 zł, z uwagi na: [1] utratę ważności opinii o specjalnej potrzebie kształcenia wydanej na czas kształcenia integrowanego dla dziecka, które już skończyło nauczanie zintegrowane, [2] przypisanie 1 dziecka do niewłaściwej wagi „P" w oparciu o okazane orzeczenie – zgodnie z postanowieniami rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 grudnia 2013 roku w sprawie sposobu podziału części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego w roku 2014 (Dz. U. z 2013 r., poz. 1687), [3] nie okazanie stosownej opinii dla 1 dziecka, które zostało objęte wczesnym wspomaganiem rozwoju.

W zakresie sprawozdawczości budżetowej za 2014 roku, w części oświatowej subwencji ogólnej ustalono, że w sprawozdaniu Rb-27S za okres od początku roku do 30 czerwca 2014 roku Gmina Mokrsko zawyżyła otrzymane dochody z tytułu oświatowej części subwencji ogólnej o kwotę 367.544 zł stanowiącą subwencję za styczeń 2014 roku, która wpłynęła na rachunek budżetu Gminy w dniu 23 grudnia 2013 roku i winna stanowić dochody otrzymane za 2013 rok.

W dniu 30 lipca 2018 roku Minister Finansów wydał decyzję ST4.4755.207.2018.3.JAP w której uchylił zaskarżoną decyzję w części dotyczącej ustalenia wysokości podlegającej zwrotowi kwoty części oświatowej subwencji ogólnej za rok 2014 i ustalił tę kwotę w wysokości 54.949 zł (zmniejszenie o 4.858 zł).

6. BANK WYKONUJĄCY OBSŁUGĘ BANKOWĄ JEDNOSTKI

Wybór banku

Obecnie obsługę bankową Gminy Mokrsko prowadzi Bank Spółdzielczy w Ruścu Oddział w Mokrsku, na podstawie umowy o prowadzenie rachunku bankowego budżetu modulo nr 200006, zawartej w trybie art. 4 pkt 8 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 roku Prawo zamówień publicznych w dniu 7 listopada 2018 roku, na okres do dnia 6 listopada 2021 roku, przez Wójta Gminy Tomasza Kąckiego, przy kontrasygnacie Skarbnika Gminy Renaty Nagłej. Ponadto Urząd Gminy w Mokrsku zawarł z Bankiem Spółdzielczym w Ruścu Oddział w Mokrsku umowę ramową modulo nr 200732 na prowadzenie obsługi bankowej Urzędu Gminy i rachunków pomocniczych. Umowa została zawarta w dniu 7 listopada 2018 roku na okres do 6 listopada 2021 roku.

We wcześniejszym okresie obsługę bankową Gminy Mokrsko prowadził również Bank Spółdzielczy w Ruścu Oddział w Mokrsku, na podstawie umowy o prowadzenie rachunków bankowych modulo nr 200006, zawartej w trybie art. 4 pkt 8 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 roku Prawo zamówień publicznych (tekst jednolity Dz.U. z 2019 roku, poz. 1843 ze zm.) w dniu 7 listopada 2013 roku, na okres do dnia 6 listopada 2018 roku, przez Wójta Gminy Tomasza Kąckiego, przy kontrasygnacie Skarbnika Gminy Renaty Nagłej. Przedmiotem umowy jest prowadzenie rachunków bankowych, zapewnienie posiadaczowi rachunku dostępu do otwartych w ramach zawartej umowy rachunków oraz prowadzenie usług bankowości elektronicznej.

Rachunki bankowe

Lp.	Nazwa rachunku bankowego	Konto	Stan na 31.12.2018
Rachunki bankowe prowadzone dla organu			
1	Rachunek budżetu	133	1.397.230,87
2	Rachunek wpłat na przyłącza kanalizacyjne	133	0,00
3	Rachunek wpłat za obóz	133	0,00
4	Rachunek projektu „Zarządzanie energią w budynkach użyteczności publicznej..."	133	0,00
5	Rachunek VAT (split payment)	133	0,00
Rachunki bankowe prowadzone dla jednostki			
1	Rachunek dochodów urzędu	130	0,00
2	Rachunek VAT (split payment) do rachunku dochodów	130	0,00
3	Rachunek wydatków urzędu	130	0,00
4	Rachunek VAT (split payment) do rachunku wydatków	130	0,00
5	Rachunek depozytów bankowych	139	24.406,88
6	ZFŚS Urzędu Gminy	135	30,15
7	Rachunek bankowy siłowni napowietrznej w Mokrsku	130	0,00
8	Rachunek bankowy siłowni napowietrznej w	130	0,00

	Ożarowie		
9	Rachunek bankowy dla projektu „Sprzęt Ratownictwa Medycznego dla OSP"	130	0,00
10	Rachunek VAT (split payment) do rachunku depozytów	139	0,00
11	Środki Urzędu Pracy na dokształcanie młodocianych pracowników	139	0,00

III. ZADŁUŻENIE JEDNOSTKI

1. KREDYTY, POŻYCZKI, OBLIGACJE, PORĘCZENIA, AKCJE I UDZIAŁY

Zaciągnięte kredyty i pożyczki - 2018 rok

Gmina Mokrsko posiadała zobowiązania z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek zaewidencjonowane na kontach 134 - kredyty bankowe i 260 - zobowiązania finansowe. Na dzień 31 grudnia 2017 roku zobowiązania stanowiły kwotę 11.257.681,83 zł, na dzień 31 grudnia 2018 roku – 11.408.732,11 zł i na dzień 30 czerwca 2019 roku – 10.413.423,91 zł.

2017 rok

Uchwałą nr XXVIII/148/17 z dnia 27 stycznia 2017 roku w sprawie uchwalenia budżetu Gminy na 2017 rok Rada Gminy ustaliła limity zobowiązań z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek na: [1] pokrycie występującego w ciągu roku przejściowego deficytu budżetu w wysokości 550.000,00 zł, [2] finansowanie planowanego deficytu budżetu w wysokości 1.500.000,00 zł, [3] spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek w wysokości 1.350.000,00 zł.

Wymienione kwoty limitów zmieniono uchwałami Rady Gminy Mokrsko:

- nr XXIX/157/17 z dnia 28 lutego 2017 roku – zmieniono limit zobowiązań z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek na finansowanie planowanego deficytu budżetu na kwotę 1.600.000,00 zł i limit zobowiązań z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek na spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek na kwotę 1.000.000,00 zł,
- nr XXXIV/177/17 z dnia 27 czerwca 2017 roku – zmieniono limit zobowiązań z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek na finansowanie planowanego deficytu budżetu na kwotę 2.200.000,00 zł,
- nr XXXV/180/17 z dnia 5 września 2017 roku – zmieniono limit zobowiązań z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek na finansowanie planowanego deficytu budżetu na kwotę 2.500.000,00 zł.

2018 rok

Uchwałą nr XLI/215/18 z dnia 30 stycznia 2018 roku w sprawie uchwalenia budżetu Gminy na 2018 rok Rada Gminy Mokrsko ustaliła limity zobowiązań z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek na: [1] pokrycie występującego w ciągu roku przejściowego deficytu budżetu w wysokości 550.000,00 zł, [2] spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek w wysokości 1.000.000,00 zł. Uchwałą Rady Gminy Mokrsko nr XLII/222/18 z dnia 27 lutego 2018 roku określono limit zobowiązań z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek na finansowanie planowanego deficytu budżetu w wysokości 220.000,00 zł.

2019 rok

Uchwałą nr IV/24/19 z dnia 29 stycznia 2019 roku w sprawie uchwalenia budżetu Gminy na 2019 rok Rada Gminy Mokrsko ustaliła limity zobowiązań z tytułu zaciąganych kredytów i pożyczek: [1] na pokrycie występującego w ciągu roku przejściowego deficytu budżetu w wysokości 550.000,00 zł, [2] finansowanie planowanego deficytu budżetu w wysokości 700.000,00 zł, [3] spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań w wysokości 100.000,00 zł.

Na sfinansowanie planowanego deficytu budżetu jednostki samorządu terytorialnego (art.89 ust.1 pkt 2 ustawy o finansach publicznych)

Deficyt

2017 rok

Uchwałą nr XXVIII/148/17 z dnia 27 stycznia 2017 roku Rada Gminy ustaliła planowany deficyt budżetu w kwocie 930.562,00 zł, który miał zostać pokryty przychodami pochodzącymi z zaciągniętych kredytów i pożyczek.

Kwotę planowanego deficytu budżetu zmieniono uchwałami Rady Gminy:

- nr XXIX/157/17 z dnia 28 lutego 2017 roku na kwotę 1.160.562,00 zł – jako źródło pokrycia deficytu wskazano przychody pochodzące z pożyczek i kredytów,
- nr XXXIV/177/17 z dnia 27 czerwca 2017 roku na kwotę 1.660.562,00 zł – jako źródło pokrycia deficytu wskazano przychody pochodzące z pożyczek i kredytów,
- nr XXXV/180/17 z dnia 5 września 2017 roku **na kwotę 1.810.562,00 zł** - jako źródło pokrycia deficytu wskazano przychody pochodzące z pożyczek i kredytów.

Faktyczny deficyt na koniec 2017 roku wyniósł 1.100.821,24 zł (mniej o ponad 700 tys. w stosunku do deficytu planowanego). Powyższe wynikało z mniejszego wykonania niż zakładano wydatków bieżących i majątkowych oraz dochodów majątkowych, a także większego wykonania w stosunku do planu dochodów bieżących.

2018 rok

Uchwałą nr XLII/222/18 z dnia 27 lutego 2018 roku Rada Gminy ustaliła deficyt budżetu w kwocie 158.405,00 zł planowany do sfinansowania przychodami pochodzącymi z pożyczek i kredytów. **Kwotę deficytu zmieniono uchwałą Rady Gminy nr XLIX/256/2018 z dnia 24 września 2018 roku na kwotę 258.405,00 zł** planowany do sfinansowania przychodami pochodzącymi z kredytów i pożyczek w kwocie 158.405,00 zł oraz wolnymi środkami, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 6 ustawy o finansach publicznych w kwocie 100.000,00 zł. **Ostatecznie jednostka osiągnęła na koniec 2018 roku nadwyżkę w kwocie 355.346,86 zł.** Powyższe wynikało z mniejszego wykonania niż zakładano wydatków bieżących i majątkowych.

Mając powyższe na uwadze, Gmina powinna na bieżąco monitorować możliwości wykonania dochodów oraz wydatków budżetu i w trakcie roku korygować pierwotne założenia.

W miesiącu grudniu w latach 2017-2018 Rada Gminy dokonywała zmian w budżecie gminy, mimo to nie urealniono planowanych wielkości dochodów i wydatków, tak aby planowany deficyt był prawdopodobny.

2019 rok

W uchwale nr IV24/19 z dnia 29 stycznia 2019 roku w sprawie uchwalenia budżetu Gminy na 2019 rok Rada Gminy określiła planowany deficyt budżetu w wysokości

578.854,00 zł, który miał zostać pokryty przychodami pochodzącymi z zaciągniętych kredytów i pożyczek.

Uchwałą nr I/28/2019 z dnia 8 marca 2019 roku Skład Orzekający RIO w Łodzi wydał opinię z zastrzeżeniami co do prawidłowości planowanej kwoty długu Gminy Mokrsko na lata 2019-2030 oraz zaopiniował z zastrzeżeniami możliwość sfinansowania w 2019 roku planowanego deficytu budżetu Gminy Mokrsko.

Skład Orzekający podkreślił, że prognozowany poziom obciążenia budżetu spłatą długu w latach 2019-2028 będzie na granicy lub będzie oscylował w granicy wskaźnika dopuszczalnego. Ponadto w roku 2020 wskaźnik planowanych spłat zobowiązań jest możliwy do osiągnięcia tylko przy zastosowaniu wyłączeń na podstawie art. 243 ust. 3 ustawy o finansach publicznych. Jednocześnie Skład wskazał, że w 2019 roku Gmina Mokrsko planuje nadwyżkę operacyjną w wysokości 827.946,00 zł, natomiast w roku 2020 w wysokości 1.489.134,00 zł, co wynika z założenia w 2020 roku, w stosunku do 2019 roku, wzrostu poziomu prognozowanych dochodów bieżących o około 4%, a wydatków bieżących o około 1%. Powyższa prognoza, w zakresie dochodów bieżących oraz wydatków bieżących dla 2020 roku, stanowi punkt wyjścia dla wyliczenia tych dochodów oraz wydatków w kolejnych latach. W konsekwencji Skład Orzekający zastrzegł, że możliwość spłaty długu przez Gminę Mokrsko, w wielkościach prognozowanych w latach 2019-2028, obciążona jest bardzo wysokim ryzykiem, gdyż zachowanie reguły wynikającej z art. 243 ustawy o finansach publicznych wymaga pełnej realizacji planowanych przez Gminę dochodów bieżących oraz utrzymania zakładanego poziomu wydatków bieżących, a także wykonania dochodów ze sprzedaży majątku, w celu osiągnięcia tzw. wskaźników jednorocznych, a także pozyskania założonych środków unijnych. W podsumowaniu opinii przypomniano o konieczności bieżącego monitorowania przyjętych założeń prognozy i na tej podstawie wprowadzenia ewentualnych korekt planowanych wielkości.

W zakresie prawidłowości planowania deficytu budżetu Skład Orzekający wskazał, że przyjmując za podstawę wyniki analizy przedłożonych Izbie dokumentów, przy założeniu pełnej realizacji wielkości w nich wskazanych stwierdza się, że w latach spłaty planowanego do zaciągnięcia długu, Gmina Mokrsko zachowa prawem przewidziane ograniczenia w zakresie wskaźników obciążenia budżetów lat następnych spłatą długu, zatem posiada możliwość sfinansowania planowanego deficytu określonego w budżecie na 2019 rok. Skład Orzekający podkreślił przy powyższym, że aktualne pozostają zastrzeżenia Składu zawarte w uzasadnieniu do § 1 niniejszej uchwały, dotyczące obciążenia budżetów lat następnych spłatą długu planowanego do zaciągnięcia, w tym kształtowania się relacji wskaźnika spłaty długu do maksymalnego wskaźnika spłaty długu.

Umowa o kredyt obrotowy nr 1/2017/UG/M z dnia 8 sierpnia 2017 roku

Uchwałą nr XXX/168/17 z dnia 29 marca 2017 roku Rada Gminy Mokrsko postanowiła zaciągnąć kredyt długoterminowy do kwoty 1.700.000,00 zł z przeznaczeniem na finansowanie planowanego deficytu budżetu w wysokości 800.000,00 zł i spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań z tytułu kredytów i pożyczek w wysokości 900.000,00 zł. W uchwale wskazano, że kredyt zostanie spłacony z dochodów własnych gminy w latach 2026-2028.

Uchwałą nr IV/118/2017 z dnia 24 maja 2017 roku Skład Orzekający RIO w Łodzi wydał pozytywną opinię w przedmiocie możliwości spłaty kredytu do kwoty 1.700.000,00 zł.

W dniu 8 sierpnia 2017 roku została zawarta umowa o kredyt obrotowy nr 1/2017/UG/M z Bankiem Spółdzielczym w Ruścu. Bank udzielił na wniosek kredytobiorcy kredytu obrotowego w kwocie 1.700.000,00 zł na okres od dnia 8 sierpnia 2017 roku do dnia 30 listopada 2028 roku na finansowanie planowanego deficytu budżetu i spłatę wcześniej

zaciągniętych zobowiązań z tytułu kredytów i pożyczek. **Bank udzielił karencji w spłacie kredytu od dnia 8 sierpnia 2017 roku do dnia 30 marca 2026 roku.** Kredytobiorca zobowiązał się do spłaty kapitału kredytu i odsetek w terminach i kwotach określonych w harmonogramie. Zgodnie z umową ostateczny termin spłaty kredytu i odsetek upływa w dniu 30 listopada 2028 roku. Odsetki od wykorzystanego kredytu naliczane są w okresach miesięcznych i pobierane 31 marca, 31 maja, 30 września i 30 listopada każdego roku, począwszy od 30 listopada 2017 roku z rachunku obsługi kredytu.

W § 11 umowy określono, że zmiana warunków umowy, w tym także terminów spłaty kredytów i odsetek, wymaga formy pisemnej, pod rygorem nieważności, za wyjątkiem zmiany oprocentowania kredytu i należności przeterminowanych oraz taryfy, które następują w trybie określonym w umowie, z uwzględnieniem art. 144 ustawy Prawo zamówień publicznych.

Kredyt został przekazany na rachunek bankowy Gminy w dniach: [1] 30 sierpnia 2017 roku – kwota 500.000 zł, [2] 6 listopada 2017 roku – kwota 200.000 zł, [3] 18 grudnia 2017 roku – kwota 200.000 zł, [4] 28 grudnia 2017 roku – kwota 800.000 zł.

Pismem z dnia 11 stycznia 2019 roku Wójt Gminy Mokrsko wystąpił do Banku Spółdzielczego w Ruścu Oddział w Mokrsku z propozycją dokonania zmian w harmonogramie spłaty kredytu zaciągniętego w Banku na podstawie umowy nr 1/2017/UG/M z dnia 8 sierpnia 2017 roku wskazując na § 11 umowy o kredyt długoterminowy złotowy na spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań z tytułu kredytów i pożyczek – w pozostałej do spłaty kwocie 1.700.000,00 zł. Zaproponowano spłatę kapitału: [1] w 2026 roku – 50.000 zł, płatne do 31 marca 2026 roku, [2] w 2027 roku – 550.000 zł (4 raty po 137.500 do ostatniego dnia każdego kwartału), [3] w 2028 roku – 700.000 zł (4 raty po 175.000 zł do ostatniego dnia każdego kwartału), [4] w 2029 roku – 400.000 zł (4 raty po 100.000 zł do ostatniego dnia każdego kwartału). Kwoty odsetek płatne do ostatniego dnia każdego miesiąca do końca spłaty kapitału, tj. do dnia 31 grudnia 2029 roku. W piśmie podkreślono, że zmiana ta jest niezbędna do spełnienia przez Gminę indywidualnego wskaźnika spłaty planowanego na lata 2026-2029, o którym mowa w art. 243 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych. Do dnia zakończenia kontroli nie podpisano aneksu do umowy.

Wybór banku kredytującego

Kontrolą objęto postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego, którego przedmiotem było udzielenie zamawiającemu kredytu długoterminowego w walucie polskiej w kwocie 1.700.000,00 zł na finansowanie planowanego deficytu budżetu i spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań z tytułu kredytów i pożyczek.

W dniu 10 lipca 2017 roku został sporządzony wniosek o rozpoczęcie postępowania o udzielenie zamówienia publicznego. Określono szacunkową wartość zamówienia na kwotę 586.948,00 zł (tj. 140.589,71 zł euro). Wniosek sporządziła Skarbnik Gminy Renata Nagła. Wniosek został zatwierdzony przez Wójta Gminy.

Ogłoszenie o zamówieniu na usługę zostało zamieszczone w dniu 13 lipca 2017 roku w Biuletynie Zamówień Publicznych pod numerem 550518-N-2017. Ponadto w tym samym dniu zamieszczono je na stronie internetowej www.bip.mokrsko.akcessnet.net.

W części IV.5 ogłoszenia o zamówieniu - ZMIANA UMOWY wskazano, że przewiduje się istotne zmiany postanowień zawartej umowy w stosunku do treści oferty, na podstawie której dokonano wyboru wykonawcy, w tym: 1) dopuszczono możliwość zmiany harmonogramu w zakresie ilości i wysokości rat oraz terminów spłaty, 2) spłata kredytu może nastąpić przed wymaganym terminem spłaty lub po wymaganym terminie spłaty, bez dodatkowych kosztów bankowych.

Szczegółowy opis przedmiotu zamówienia zawierała specyfikacja istotnych warunków zamówienia sporządzona przez Kamila Piekarskiego i Pawła Antoniewicza, zatwierdzona z up. Wójta przez Sekretarza Gminy Małgorzatę Stanek w dniu 13 lipca 2017 roku.

W protokole postępowania o udzielenie zamówienia w trybie przetargu nieograniczonego wskazano, że kierownik zamawiającego przekazał upoważnienie w zakresie zatwierdzenia SIWZ Sekretarzowi Gminy Małgorzacie Stanek.

Przedmiotem zamówienia było udzielenie zamawiającemu kredytu długoterminowego w walucie polskiej w wysokości 1.700.000,00 zł na finansowanie planowanego deficytu budżetu i spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań z tytułu kredytów i pożyczek. W SIWZ wskazano między innymi:

- okres kredytowania od dnia uruchomienia kredytu do dnia 30 listopada 2028 roku (zakończenie spłaty),
- spłata rat kredytu wraz z odsetkami następować będzie w terminach określonych w formularzu cenowym (harmonogramie spłaty kredytu i odsetek). Dopuszcza się możliwość zmiany harmonogramu w zakresie ilości i wysokości rat oraz terminów spłaty,
- karencja w spłacie należności głównej kredytu **do dnia 30 marca 2026 roku**,
- odsetki od kredytu zmienne płatne do 31 marca, 31 maja, 30 września i 30 listopada każdego roku poczynając od 30 listopada 2017 roku,
- prowizja za uruchomienie kredytu – obliczona jako % od kwoty kredytu,
- zobowiązano wykonawcę do skalkulowania i podania w ofercie ceny w następujący sposób: oprocentowanie kredytu zmienne wyrażone w relacji do stawki WIBOR 1M (obowiązującej w dniu 12 lipca 2017 roku) powiększonej o stałą marżę banku; inne koszty lub korzyści związane z prowadzeniem rachunku kredytowego, w tym stała marża, muszą zostać ujęte w wysokości oprocentowania kredytu; prowizja za uruchomienie liczona jako % od całej kwoty kredytu, tj. od 1.700.000,00 zł. Prowizja za uruchomienie kredytu powinna być skalkulowana tak, aby obejmowała wszystkie prowizje stosowane przez wykonawcę, związane z udzieleniem i obsługą kredytu,
- spłata kredytu może nastąpić przed wymaganym terminem spłaty lub po wymaganym terminie spłaty, bez dodatkowych kosztów bankowych,
- oprocentowanie kredytu będzie naliczane tylko od kwoty faktycznego zadłużenia w oparciu o zmienną stopę bazową WIBOR 1M wyliczoną jako średnią arytmetyczną z pięciu ostatnich notowań w miesiącu poprzedzającym miesiąc naliczenia odsetek, powiększoną o marżę banku,
- wykonawca nie będzie pobierał opłat i prowizji za niewykorzystaną część kredytu oraz opłat i prowizji za zmianę harmonogramu w okresie kredytowania,
- zamawiający wymagał, aby środki udzielonego kredytu zostały postawione do jego dyspozycji na żądanie w transzach w terminie od 14 sierpnia 2017 roku do 24 grudnia 2017 roku. Zamawiający zastrzegł sobie prawo ewentualnego wydłużenia tego okresu,
- zamawiający przewidział procedurę wskazaną w art. 24aa Prawa zamówień publicznych, tj. najpierw dokona oceny ofert, a następnie zbada, czy wykonawca, którego oferta została oceniona jako najkorzystniejsza, nie podlega wykluczeniu oraz spełnia warunki udziału w postępowaniu,
- termin składania ofert upływa z dniem 21 lipca 2017 roku do godz. 12:00,

- kryteria oceny ofert - cena 60% i **wskaźnik W – wypłata transzy kredytu od dnia złożenia dyspozycji wypłaty – 40%. Przez pojęcie wypłata transzy kredytu należy rozumieć ilość dni wypłaty transzy kredytu liczoną od dnia złożenia przez zamawiającego wniosku o wypłatę transzy.**

  Ogłaszając przetarg nieograniczony na udzielenie zamawiającemu kredytu długoterminowego w walucie polskiej w kwocie 1.700.000,00 zł na finansowanie planowanego deficytu budżetu i spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań z tytułu kredytów i pożyczek, jako kryterium oceny ofert wskazano w specyfikacji istotnych warunków zamówienia między innymi wskaźnik W – wypłata transzy kredytu od dnia złożenia dyspozycji wypłaty – 40%. Należy mieć na uwadze, że przy tak przyjętych kryteriach można wybrać ofertę znacznie droższą tylko dlatego, że środki pieniężne z tyt. zaciągniętego kredytu wpłyną na rachunek jednostki samorządu terytorialnego, np. jeden dzień wcześniej.

  Określenie i zastosowanie przez zamawiającego w przedmiotowym postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego kryterium „wypłata transzy kredytu od dnia złożenia dyspozycji wypłaty", które nie gwarantowało wyboru najkorzystniejszej oferty, stanowiło naruszenie art. 91 ust. 1 ustawy w zw. z art. 91 ust. 2 oraz art. 2 pkt 5 ustawy.

  Akta kontroli strony nr 1-43 Kserokopie: ogłoszenia o zamówieniu, siwz oraz zawiadomienia o wyborze najkorzystniejszej oferty, ogłoszenia o udzieleniu zamówienia protokołu z postępowania o udzielenie zamówienia publiczne w trybie przetargu nieograniczonego

- zamawiający nie żądał od wykonawcy zabezpieczenia należytego wykonania umowy.

SIWZ została udostępniona na stronie internetowej www.bip.mokrsko.akcessnet.net od dnia 13 lipca 2017 roku do dnia 8 sierpnia 2017 roku.

Dnia 21 lipca 2017 roku zamawiający sporządził informację z otwarcia ofert, w której wskazał kwotę jaką zamierzał przeznaczyć na sfinansowanie zadania, tj. 586.948,00 zł.

W dniu 21 lipca 2017 roku komisja przetargowa sporządziła protokół nr 1/2017 z otwarcia ofert dla przedmiotowego postępowania. Z protokołu wynikało, że w dniu 21 lipca 2017 roku o godz. 12:15 dokonano otwarcia ofert przetargowych na realizację ww. zadania. Wpłynęła jedna oferta Banku Spółdzielczego w Ruścu Oddział w Mokrsku – cena oferty brutto 682.767,47 zł, termin wykonania zamówienia do 24 grudnia 2017 roku.

Z zawiadomienia o wyborze najkorzystniejszej oferty z dnia 24 lipca 2017 roku wynikało, że za najkorzystniejszą uznano ofertę Banku Spółdzielczego w Ruścu Oddział w Mokrsku.

Ogłoszenie o udzieleniu zamówienia zostało opublikowane w BPZ pod numerem 500025675-N-2017 z dnia 8 września 2017 roku.

Umowa o kredyt obrotowy nr 2/JST/K/17 z dnia 27 grudnia 2017 roku

W dniu 26 września 2017 roku Rada Gminy Mokrsko podjęła uchwałę nr XXXVI/183/17 w sprawie zaciągnięcia kredytu długoterminowego do kwoty 700.000,00 zł z przeznaczeniem na finansowanie planowanego deficytu budżetu w wysokości 700.000,00 zł. Kredyt miał zostać spłacony z dochodów własnych gminy w latach 2027-2028.

Uchwałą nr IV/230/2017 z dnia 15 listopada 2017 roku Skład Orzekający RIO w Łodzi wydał pozytywną opinię w przedmiocie możliwości spłaty kredytu w wysokości 700.000,00 zł.

W dniu 27 grudnia 2017 roku została zawarta umowa o kredyt długoterminowy w rachunku kredytowym nr 2/JST/K/17 z Powiatowym Bankiem Spółdzielczym w Kędzierzynie - Koźlu. Bank udzielił Gminie kredytu w kwocie 700.000,00 zł wyłącznie na finansowanie planowanego deficytu budżetu Gminy, na okres 132 miesięcy, tj. od dnia 27 grudnia 2017 roku do dnia 30 listopada 2028 roku. Kredytobiorca zastrzegł sobie prawo do wykorzystania niepełnej kwoty kredytu. Bank nie pobierze z tego tytułu dodatkowych opłat, prowizji lub innych kosztów. Bank nie pobierze od kredytobiorcy żadnych prowizji ani opłat w związku z przyznanym kredytem w trakcie całego okresu kredytowania. W przypadku wcześniejszej spłaty części lub całości kredytu, kredytobiorca nie będzie obciążony dodatkowymi opłatami z tego tytułu, a odsetki naliczane będą tylko od aktualnego zadłużenia pozostałego do spłaty kredytu. **Karencja w spłacie rat kapitału ustalona jest do dnia 30 marca 2027 roku**. Ostateczny termin spłaty kredytu, odsetek i innych należności ustalono na dzień 30 listopada 2028 roku. Odsetki od kredytu podlegają spłacie w terminach do 31 marca, 31 maja, 30 września, 30 listopada każdego roku, począwszy od 31 marca 2018 roku.

Kredyt w kwocie 700.000,00 zł wpłynął na rachunek Gminy w dniu 28 grudnia 2017 roku.

W § 17 umowy wskazano, że zmiana warunków umowy może być dokonana tylko zgodnie z przepisami ustawy Prawo zamówień publicznych i SIWZ i wymaga pisemnego aneksu pod rygorem nieważności, z wyjątkiem zmiany stawki oprocentowania, która jest dokonywana w trybie § 4, zmiany stawki oprocentowania należności przeterminowanych, która jest dokonywana w trybie § 10 umowy oraz zmiany „taryfy Prowizji i Opłat pobieranych przez Bank", o której mowa w § 3 umowy.

W ogłoszeniu o zamówieniu i SIWZ dopuszczono możliwość zmiany harmonogramu w zakresie ilości i wysokości rat oraz terminów spłaty. Zaznaczono również, że spłata kredytu może nastąpić przed wymaganym terminem spłaty, bez dodatkowych kosztów bankowych oraz że wykonawca nie będzie pobierał opłat i prowizji za zamianę harmonogramu w okresie kredytowania.

Umowa o kredyt obrotowy nr 1/2018/UG/M z dnia 22 sierpnia 2018 roku

Uchwałą nr XLV/237/18 z dnia 20 kwietnia 2018 roku Rada Gminy Mokrsko postanowiła zaciągnąć kredyt długoterminowy do kwoty 760.000,00 zł z przeznaczeniem na: [1] finansowanie planowanego deficytu budżetu w wysokości 158.000,00 zł, [2] spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań z tytułu kredytów i pożyczek w wysokości 602.000,00 zł. W uchwale wskazano, że kredyt zostanie spłacony z dochodów własnych gminy w roku 2029.

Uchwałą nr IV/168/2018 z dnia 18 lipca 2018 roku Skład Orzekający RIO w Łodzi wydał pozytywną opinię w przedmiocie możliwości spłaty kredytu w wysokości 760.000,00 zł.

W dniu 22 sierpnia 2018 roku została zawarta z Bankiem Spółdzielczym w Ruścu umowa o kredyt obrotowy nr 1/2018/UG/M. Bank udzielił kredytobiorcy na jego wniosek z dnia 10 sierpnia 2018 roku kredytu obrotowego w kwocie 760.000,00 zł z przeznaczeniem na sfinansowanie planowanego deficytu budżetu i spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań. Zgodnie z umową Bank miał postawić do dyspozycji kredytobiorcy kredyt w transzach, płatnych na żądanie kredytobiorcy od dnia 27 sierpnia 2018 roku do dnia 29 grudnia 2018 roku. **Bank udzielił karencji w spłacie kredytu od dnia 27 sierpnia 2018 roku do dnia 30 marca 2029 roku**. Zobowiązano kredytobiorcę do spłaty kapitału kredytu i odsetek w terminach i kwotach określonych w harmonogramie, stanowiącym załącznik do umowy. Ostateczny termin spłaty kredytu i odsetek upływa w dniu 30 listopada 2029 roku. Odsetki od wykorzystanego kredytu naliczane są w okresach miesięcznych i pobierane 31 marca, 31 maja, 30 września i 30 listopada każdego roku, począwszy od 30 listopada 2018 roku z rachunku obsługi kredytu.

Kredyt w kwocie 760.000,00 zł wpłynął na rachunek budżetu w dniu 30 sierpnia 2018 roku.

W ogłoszeniu o zamówieniu i SIWZ dopuszczono możliwość zmiany harmonogramu w zakresie ilości i wysokości rat oraz terminów spłaty. Zaznaczono również, że spłata kredytu może nastąpić przed wymaganym terminem spłaty, bez dodatkowych kosztów bankowych oraz że wykonawca nie będzie pobierał opłat i prowizji za zamianę harmonogramu w okresie kredytowania.

Na spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań z tytułu emisji papierów wartościowych oraz zaciągniętych pożyczek i kredytów (art.89 ust.1 pkt 3 ustawy o finansach publicznych)

Opisano powyżej.

Na pokrycie występującego w ciągu roku przejściowego deficytu budżetu jednostki samorządu terytorialnego (art.89 ust.1 pkt 1 ustawy o finansach publicznych)

Uchwałą nr XXVIII/148/17 z dnia 27 stycznia 2017 roku w sprawie uchwalenia budżetu Gminy na 2017 rok Rada Gminy upoważniła Wójta Gminy do zaciągania kredytów i pożyczek na pokrycie występującego w ciągu roku przejściowego deficytu budżetu gminy do wysokości 500.000,00 zł.

W dniu 3 kwietnia 2017 roku Wójt Gminy Mokrsko wydał zarządzenie nr 9/17 w sprawie zaciągnięcia kredytu krótkoterminowego na pokrycie występującego w ciągu roku przejściowego deficytu budżetu gminy na 2017 rok. W uchwale określono, że postanawia się zaciągnąć kredyt krótkoterminowy w rachunku bieżącym prowadzonym w Banku Spółdzielczym O/Mokrsko do wysokości 200.000,00 zł na pokrycie występującego w ciągu 2017 roku przejściowego deficytu budżetu. Całkowita spłata kredytu miała nastąpić do dnia 29 grudnia 2017 roku. Jako zabezpieczenie spłaty kredytu wskazano weksel in blanco wraz z deklaracją wekslową.

W dniu 5 maja 2017 roku została zawarta umowa o kredyt w rachunku bieżącym nr 1/2017/RB/UG/M z Bankiem Spółdzielczym w Ruścu. Bank udzielił kredytobiorcy kredyt w rachunku bieżącym prowadzonym w Banku do kwoty 200.000,00 zł w okresie od dnia 5 maja 2017 roku do dnia 29 grudnia 2017 roku na warunkach określonych w umowie oraz obowiązującym w Banku regulaminie udzielania kredytów na działalność gospodarczą. Kredyt przeznaczony na finansowanie bieżących potrzeb kredytobiorcy. Kredyt udzielany w formie odnawialnej linii kredytowej. Ostateczny termin spłaty kredytu i odsetek upływa w dniu 29 grudnia 2017 roku. Kredyt miał zostać postawiony do dyspozycji kredytobiorcy w dniu 5 maja 2017 roku.

Uchwałą nr XLI/215/18 z dnia 30 stycznia 2018 roku w sprawie uchwalenia budżetu Gminy na 2018 rok Rada Gminy Mokrsko upoważniła Wójta Gminy do zaciągania kredytów i pożyczek na pokrycie występującego w ciągu roku przejściowego deficytu budżetu gminy do wysokości 500.000,00 zł. W 2018 roku jednostka nie zaciągała kredytów i pożyczek na sfinansowanie przejściowego deficytu budżetu.

Uchwałą nr IV/24/19 z dnia 29 stycznia 2019 roku Rada Gminy Mokrsko upoważniła Wójta Gminy do zaciągania kredytów i pożyczek na pokrycie występującego w ciągu roku przejściowego deficytu budżetu gminy do wysokości 500.000,00 zł. W 2019 roku, do dnia zakończenia kontroli, jednostka nie zaciągała kredytów i pożyczek na sfinansowanie przejściowego deficytu budżetu.

Na wyprzedzające finansowanie działań finansowanych ze środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej (art.89 ust.1 pkt 4 ustawy o finansach publicznych)

W kontrolowanym okresie jednostka nie zaciągała kredytów i pożyczek na finansowanie działań finansowanych ze środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej.

Uchwała nr IV/149/2019 z dnia 22 lipca 2019 roku Skład Orzekający Regionalnej Izby Obrachunkowej w Łodzi wydał pozytywną opinię odnośnie możliwości spłaty pożyczki w Banku Gospodarstwa Krajowego w wysokości 500.000,00 zł.

Skład Orzekający wydał przedmiotową opinię w oparciu o analizę dokumentów:

- uchwałę nr IV/24/19 Rady Gminy Mokrsko z dnia 29 stycznia 2019 roku w sprawie uchwalenia budżetu gminy Mokrsko na rok 2019 wraz ze zmianami,
- uchwałę nr IV/23/19 Rady Gminy Mokrsko z dnia 29 stycznia 2019 roku w sprawie uchwalenia Wieloletniej Prognozy Finansowej gminy Mokrsko na lata 2019 – 2030 wraz ze zmianami,
- uchwałę nr IX/53/19 Rady Gminy Mokrsko z dnia 27 czerwca 2019 roku w sprawie zaciągnięcia pożyczki na finansowanie planowanego deficytu budżetu z Banku Gospodarstwa Krajowego na wyprzedzające finansowanie operacji realizowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej,
- informację o terminie płatności opiniowanej pożyczki (marzec 2020 rok),
- informację o pozostałych do spłaty kredytach i pożyczkach, wynikających z zawartych w przeszłości mów,
- wskaźniki i poziom zadłużenia gminy Mokrsko na dzień 4 lipca 2019 roku.

We wskazanej uchwale podkreślono, że zakończenie spłaty opiniowanej pożyczki planuje się w marcu 2020 roku. Niemniej należy podkreślić, że w latach 2022-2025 (a przede wszystkim w 2024 roku) planowany wskaźnik spłaty zobowiązań jest niższy od maksymalnego dopuszczalnego wskaźnika (po uwzględnieniu ustawowych wyłączeń) tylko o: 0,1% w 2022 roku, 0,14% w 2023 roku, 0,01% w 2024 roku i 0,22% w 2025 roku. Stąd Skład Orzekający wskazał, że możliwość spłaty długu w założonych wysokościach, z zachowaniem reguły wynikającej z art. 243 ustawy o finansach publicznych, wymaga pełnej realizacji przyjętych w prognozie wartości. Tylko wtedy gmina Mokrsko będzie posiadać możliwość spłaty długu. W przypadku, gdyby wielkości dochodów budżetowych przyjęte w WPF nie zostały wykonane, koniecznym stanie się dokonanie korekty prognozowanych wartości wydatków, w tym m.in. poprzez wygospodarowanie oszczędności w wydatkach bieżących, czy też ograniczenie wydatków majątkowych. Skład Orzekający przypomniał o konieczności bieżącego monitorowania przyjętych założeń prognozy, celem wprowadzenia ewentualnych korekt planowanych wartości, aby nie dopuścić do utraty płynności finansowej gminy Mokrsko.

W dniu 27 czerwca 2019 roku Rada Gminy Mokrsko podjęła uchwałę nr IX/53/19 w sprawie zaciągnięcia pożyczki z budżetu państwa w Banku Gospodarstwa Krajowego w wysokości 500.000,00 zł, na wyprzedzające finansowanie kosztów kwalifikowanych zadania pn. Przebudowa Domu Ludowo-Strażackiego w Ożarowie na potrzeby domu kultury, realizowanego w ramach działania „Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich", objętego PROW na lata 2014-2020. Z treści tej uchwały wynika, że gmina planuje spłacić opiniowaną pożyczkę w 2020 roku po zakończeniu i rozliczeniu zadania, ze środków PROW na podstawie umowy o przyznaniu pomocy. Z prognozy kwoty długu, stanowiącej część Wieloletniej Prognozy Finansowej (WPF), wynika, że dług gminy Mokrsko na koniec 2019 roku kształtować się będzie na poziomie ok. 11 mln. zł. Zadłużenie gminy na koniec 2018 roku wynosiło 11.408.732,11 zł.

Przedłożono kontrolującym umowę o przyznanie pomocy nr 00006-65170-UM0510041/18 zawartą w dniu 10 października 2018 roku z Samorządem Województwa Łódzkiego na realizację inwestycji pn. „Przebudowa budynku Domu Ludowo – Strażackiego w Ożarowie na potrzeby domu kultury". Zgodnie z umową, operacja zostanie zrealizowana nie później niż w terminie 12 miesięcy od dnia zawarcia umowy i nie później niż do dnia 30 czerwca 2023 roku. Przyznano Gminie pomoc na podstawie złożonego wniosku w wysokości 500.000,00 zł, tj. 63,63% poniesionych kosztów kwalifikowalnych operacji.

Umowa pożyczki na wyprzedzające finansowanie kosztów kwalifikowalnych operacji realizowanej w ramach działania: Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich, poddziałania: Wsparcie inwestycji w tworzenie, ulepszenie i rozwijanie podstawowych usług lokalnych dla ludności wiejskiej, w tym rekreacji, kultury i powiązanej infrastruktury, typu operacji: Inwestycje w obiekty pełniące funkcje kulturalne, objętego PROW na lata 2014-2020 w województwie łódzkim została zawarta z Bankiem Gospodarstwa Krajowego w dniu 28 sierpnia 2019 roku. Umowę podpisał Wójt Gminy Zbigniew Dąbrowski przy kontrasygnacie Skarbnika Gminy Renaty Nagłej. Zgodnie z umową Bank udzielił Gminie pożyczki z przeznaczeniem na wyprzedzające finansowanie kosztów kwalifikowalnych w wysokości 500.000,00 zł, ponoszonych na realizację operacji pn. „Przebudowa budynku Domu Ludowo – Strażackiego w Ożarowie na potrzeby domu kultury".

Udzielone gwarancje i poręczenia – 2012 - 2018 rok

W ww. okresie Gmina na udzielała gwarancji i poręczeń.

Wyemitowane papiery wartościowe

Gmina Mokrsko nie emitowała papierów wartościowych.

Posiadane akcje i udziały w spółkach prawa handlowego. Wnoszenie i wycena aportów rzeczowych

Gmina Mokrsko nie posiada udziałów i akcji w spółkach prawa handlowego.

Stan zadłużenia jednostki samorządu terytorialnego – 2017 – 2018 rok

Na dzień 31 grudnia 2017 roku, na dzień 31 grudnia 2018 roku i na dzień 30 czerwca 2019 roku kwota zadłużenia Gminy Mokrsko z tytułu kredytów i pożyczek wynikała z zaciągnięcia następujących zobowiązań:

Lp.	Podmiot udzielający kredytu/pożyczki i nr umowy	Kwota zaciągniętego zobowiązania	Kwota pozostała do spłaty na dzień 31.12.2017	Kwota pozostała do spłaty na dzień 31.12.2018	Kwota pozostała do spłaty na dzień 30.06.2019	Uwagi
Pożyczki zaciągnięte w WFOŚiGW						
1	460/OW/PD/2012 z 26.10.2012	400 000,00	152 380,94	76 190,46	38 095,22	Spłaty od 31.10.2014 do 31.10.2019
2	205/OA/PD/2015 z 27.07.2015	552 611,00	526 296,19	421 036,95	368 407,33	Spłata od 31.10.2017 do 31.10.2022
3	610/GW/P/2015 z 17.11.2015	110 000,00	55 000,00	27 500,00	22 916,66	Spłata od 31.03.2016 do 31.12.2021
Razem pożyczki			**733 677,13**	**524 727,41**	**429 419,21**	x

Kredyty						
4	GBW SA, umowa nr 7/S/UG/ORK/U/2011 z 20.07.2011	4 000 000,00	1 489 904,70	1 089 904,70	189 904,70	Według pierwotnej umowy nr 7/S/UG/ORK/U/2011 z dnia 20.07.2011 karencja w spłacie kredytu od dnia 20.07.2011 do 30.01.2012. Ostateczny termin spłaty kredytu i odsetek upływa 31.12.2018. Podpisano aneksy w latach 2013-2014. **Aneksem nr 3 z dnia 2 marca 2018 do umowy zmieniono karencję w spłacie kredytu do dnia 30.11.2021 oraz określono, że ostateczny termin spłaty kredytu i odsetek upływa w dniu 30.11.2021**
5	Bank Spółdzielczy w Ruścu Oddział w Mokrsku, umowa nr 1/UG/2011 z 12.12.2011	1 500 000,00	934 100,00	934 100,00	934 100,00	Według pierwotnej umowy Bank udzielił karencji w spłacie kredytu do 31.01.2012. Kredyt został udzielony od dnia uruchomienia kredytu do dnia 31.12.2018. Podpisano aneksy w latach 2013-2014. **Aneksem nr 1/2017 z dnia 05.06.2017 do umowy wydłużono karencję w spłacie należności głównej kredytu do dnia 31.12.2022 i ostateczny termin spłaty kredytu i odsetek do dnia 31.12.2022**. Pismem z dnia 11.01.2019 zwrócono się do Banku o zmianę harmonogramu spłaty kredytu. Do dnia zakończenia kontroli nie podpisano aneksu w tej sprawie
6	PKO BP SA, umowa nr 82 1020 ... z 28.08.2012	2 000 000,00	2 000 000,00	2 000 000,00	2 000 000,00	Według pierwotnej umowy z dnia 28.08.2012 karencja w spłacie kredytu do dnia 31.01.2015. Kredyt udzielony na okres od dnia uruchomienia kredytu do dnia 31.01.2020. **Aneksem nr 2 z dnia 25.02.2015 wydłużono karencję w spłacie należności głównej kredytu do dnia 30.01.2019 oraz wskazano, że kredyt udzielony jest na okres od dnia uruchomienia kredytu do dnia 31.12.2019. Aneksem nr 3 z dnia 18.01.2019 wydłużono karencję w spłacie należności głównej kredytu do dnia 30.03.2023 i określono, że kredyt jest dzielony na okres**

						od dnia uruchomienia kredytu do dnia 30.11 2024.
7	Bank Spółdzielczy w Ruścu Oddział w Mokrsku, umowa nr 3/2012/GM z 28.12.2012	700 000,00	700 000,00	700 000,00	700 000,00	Według pierwotnej umowy z dnia 28.12.2012 karencja w spłacie kredytu została udzielona do 31.12.2015. Ostateczny termin spłaty kredytu i odsetek został ustalony do 31.12.2019. Podpisano aneksy w latach 2013-2014. **Aneksem nr 1/2018 z 14.12.2018 wydłużono karencje spłaty kapitału do 30.03.2023. Ostateczny termin spłaty kredytu i odsetek wydłużono do 30.09.2025**. Zmieniono harmonogram spłaty kredytu.
8	Bank Spółdzielczy w Ruścu Oddział w Mokrsku, umowa nr 2/2013/GM z 18.10.2013	2 000 000,00	2 000 000,00	2 000 000,00	2 000 000,00	Według pierwotnej umowy z dnia 18.10.2013 udzielono karencji w spłacie kredytu do 30.03.2017. Ostateczny termin spłaty kredytu i odsetek ustalono do 31.12.2020. Podpisano aneks w 2014 roku. **Aneksem nr 1/2018 z dnia 14.12.2018 wydłużono karencję w spłacie kapitału do 27.02.2025. Ostateczny termin spłaty kredytu i odsetek wydłużono do 30.11.2026**. Zmieniono harmonogram spłaty kapitału.
9	Bank Spółdzielczy w Ruścu Oddział w Mokrsku, umowa nr 1/2016/UG z 07.09.2016	1 000 000,00	1 000 000,00	1 000 000,00	1 000 000,00	**Według umowy z dnia 07.09.2016 Bank udzielił karencji w spłacie kredytu do dnia 30.03.2021. Ostateczny termin spłaty kredytu i odsetek upływa w dniu 30.11.2023**. Pismem z dnia 11.01.2019 Wójt Gminy zwrócił się do Banku o wydłużenie okresu kredytowania do dnia 31.12.2027 i zmianę harmonogramu spłaty kredytu. Do dnia zakończenia kontroli nie podpisano aneksu do umowy.

10	Bank Spółdzielczy w Ruścu Oddział w Mokrsku, umowa nr 1/2017/UG/M z 08.08.2017	1 700 000,00	1 700 000,00	1 700 000,00	1 700 000,00	**Według umowy z dnia 08.08.2017 Bank udzielił karencji w spłacie kredytu do dnia 30.03.2026. Ostateczny termin spłaty kredytu i odsetek upływa w dniu 30.11.2028**. Pismem z dnia 11.01.2019 Wójt Gminy zwrócił się do Banku o wydłużenie okresu kredytowania do dnia 31.12.2029 i zmianę harmonogramu spłaty kredytu. Do dnia zakończenia kontroli nie podpisano aneksu do umowy.
11	Powiatowy Bank Spółdzielczy w Kędzierzynie-Koźle, umowa nr 2/JST/K/17 z 27.12.2017	700 000,00	700 000,00	700 000,00	700 000,00	**Według umowy z dnia 27.12.2017 Bank udzielił karencji w spłacie kredytu do dnia 30.03.2027. Ostateczny termin spłaty kredytu i odsetek ustalono do dnia 30.11.2028**
12	Bank Spółdzielczy w Ruścu Oddział w Mokrsku, umowa nr 1/2018/UG/M z 10.08.2018	760 000,00	0,00	760 000,00	760 000,00	**Według umowy z dnia 22.08.2018 Bank udzielił karencji w spłacie kredytu do dnia 30.03.2029. Ostateczny termin spłaty kredytu i odsetek upływa w dniu 30.11.2029**

Razem kredyty	**10 524 004,70**	**10 884 004,70**	**9 984 004,70**	-
Razem kredyty i pożyczki według ewidencji	**11 257 681,83**	**11 408 732,11**	**10 413 423,91**	-
Sprawozdanie Rb-Z	**11 257 681,83**	**11 408 732,11**	**10 413 423,91**	-
Dochody ogółem wykonane	**23 339 718,88**	**24 061 951,63**	**12 627 162,59**	-
Wskaźnik zadłużenia (po wyłączeniach)	**48,23%**	**47,41%**	**82,47%**	-
Spłaty kredytów i pożyczek	**1 132 437,29**	**608 949,72**	**995 308,20**	-
Kwota odsetek	**322 505,08**	**369 944,22**	**192 956,16**	-
Prowizje od zmiany warunków umów kredytowych	**1 868,20**	**13 549,52**	**3 000,00**	-
Kwota zobowiązań związku współtworzonego przez jst przypadające do spłaty w roku, doliczana na podstawie art. 244	**7 232,00**	**7 228,00**	**0,00**	-

Relacja z art. 243 ustawy o finansach publicznych na 2019 rok

Kontrolujące dokonały sprawdzenia spełnienia relacji wynikającej z art. 243 ustawy o finansach publicznych w roku 2019, przyjmując dane według uchwały nr IV/23/19 z dnia 29 stycznia 2019 roku w sprawie uchwalenia WPF Gminy Mokrsko na lata 2019-2030. Analizę przedstawiono w poniższej tabeli:

Uchwała nr IV/23/19 z dnia 29 stycznia 2019 roku

L.p.	Elementy wskaźnika wg art. 243 ustawy o finansach publicznych z dnia 27 sierpnia 2009	2016	2017	2018	Plan na 01.01.2019
		(n-3)	(n-3)	(n-1)	
		Wykonanie	Wykonanie	Plan za 3 kwartały	
1	Plan łącznej kwoty spłat kredytów i pożyczek	-	-	-	490 616,38
2	Odsetki od kredytów i pozyczek	-	-	-	380 000,00
3	Kwota zobowiązań związku JST, podlegająca doliczeniu zgodnie z art.. 244 uofp	-	-	-	0,00
4	Dochody budżetowe ogółem	20 514 140,57	23 339 718,88	23 752 634,64	22 602 806,00
5	Dochody bieżące	20 136 299,33	22 443 430,69	23 012 569,14	-
6	Dochody ze sprzedaży majątku	11 723,00	4 978,20	10 500,00	-
7	Wydatki bieżące	19 333 170,44	21 269 385,75	22 282 271,50	-
8	Wskaźnik dla poszczególnych lat	3,97%	5,05%	3,12%	-
Relacja procentowa dla roku budżetowego 2019 wyliczona jako średnia arytmetyczna z lat 2016, 2017 (wykonanie) i 2018 (plan za 3 kwartały)		**4,05%**			**3,85%**

Wymieniony wskaźnik wyliczony dla 2019 roku wyniósł: 3,85% < 4,05% (*średnia arytmetyczna z lat 2016, 2017 (wykonanie) i 2018 (plan za 3 kwartały)*).

Zgodnie z danymi wynikającymi z ww. uchwały z dnia 29 stycznia 2019 roku, suma potencjalnych spłat rat kredytów i pożyczek wraz z należnymi odsetkami, wykupu papierów wartościowych wraz z należnymi odsetkami i dyskontem od papierów wartościowych oraz kwot wynikających z udzielonych poręczeń i gwarancji do planowanych dochodów ogółem budżetu, wyliczona dla uchwalenia budżetu na 2019 rok **nie przekroczyła** średniej arytmetycznej obliczonej dla ostatnich trzech lat relacji jej dochodów bieżących powiększonych o dochody ze sprzedaży majątku oraz pomniejszonych o wydatki bieżące, do dochodów ogółem budżetu.

Kontrolujące ustaliły, na podstawie zawartych umów z bankami i WFOŚiGW oraz harmonogramów spłat, że przypadające do spłaty w 2019 roku raty kredytów i pożyczek powinny wynosić 440.616,38 zł. Faktycznie zaplanowano rozchody w kwocie 490.616,38 zł. Różnica w kwocie 50.000,00 zł wynikała z uwzględnienia w kwocie spłat kredytów i pożyczek kwoty 300.000,00 zł z tytułu zaciągniętego kredytu w 2011 roku na podstawie umowy nr 7/S/UG/ORK/U/2011 z dnia 20 lipca 2011 roku. Zgodnie z aneksem nr 2 do umowy podpisanym w dniu 2 marca 2018 roku - na 2019 rok do spłaty przewidziano kwotę 250.000,00 zł (10 rat po 25.000,00 zł).

Uchwała nr VII/43/19 z dnia 7 maja 2019 roku

L.p.	Elementy wskaźnika wg art. 243 ustawy o finansach publicznych z dnia 27 sierpnia 2009	2016	2017	2018	2018	Plan na 01.01.2019
		(n-3)	(n-3)	(n-1)	Wykonanie	
		Wykonanie	Wykonanie	Plan za 3 kwartały		
1	Plan łącznej kwoty spłat kredytów i pożyczek	-	-	-	-	490 616,38
2	Odsetki od kredytów i pozyczek	-	-	-	-	380 000,00
3	Kwota zobowiązań związku JST, podlegająca doliczeniu zgodnie z art.. 244 uofp	-	-	-	-	0,00

4	Dochody budżetowe ogółem	20 514 140,57	23 339 718,88	23 752 634,64	24 061 951,63	23 443 986,61
5	Dochody bieżące	20 136 299,33	22 443 430,69	23 012 569,14	23 320 641,76	-
6	Dochody ze sprzedaży majątku	11 723,00	4 978,20	10 500,00	11 256,52	-
7	Wydatki bieżące	19 333 170,44	21 269 385,75	22 282 271,50	22 231 039,79	-
8	Wskaźnik dla poszczególnych lat	3,97%	5,05%	3,12%	4,58%	-
Relacja procentowa dla roku budżetowego 2019 wyliczona jako średnia arytmetyczna z lat 2016, 2017 (wykonanie) i 2018 (plan za 3 kwartały)		**4,05%**			**4,53%**	**3,71%**

Wymieniony wskaźnik wyliczony dla 2019 roku wyniósł: 3,71% < 4,05% (*średnia arytmetyczna z lat 2016, 2017 (wykonanie) i 2018 (plan za 3 kwartały)*).

Zgodnie z danymi wynikającymi z ww. uchwały z dnia 7 maja 2019 roku, suma potencjalnych spłat rat kredytów i pożyczek wraz z należnymi odsetkami, wykupu papierów wartościowych wraz z należnymi odsetkami i dyskontem od papierów wartościowych oraz kwot wynikających z udzielonych poręczeń i gwarancji do planowanych dochodów ogółem budżetu, wyliczona dla uchwalenia budżetu na 2019 rok **nie przekroczyła** średniej arytmetycznej obliczonej dla ostatnich trzech lat relacji jej dochodów bieżących powiększonych o dochody ze sprzedaży majątku oraz pomniejszonych o wydatki bieżące, do dochodów ogółem budżetu.

Kontrolujące ustaliły, na podstawie zawartych umów z bankami i WFOŚiGW oraz harmonogramów spłat, że przypadające do spłaty w 2019 roku raty kredytów i pożyczek powinny wynosić 440.616,38 zł. Faktycznie zaplanowano rozchody w kwocie 490.616,38 zł. Różnica w kwocie 50.000,00 zł wynikała z uwzględnienia w kwocie spłat kredytów i pożyczek kwoty 300.000,00 zł z tytułu zaciągniętego kredytu w 2011 roku na podstawie umowy nr 7/S/UG/ORK/U/2011 z dnia 20 lipca 2011 roku. Zgodnie z aneksem nr 2 do umowy podpisanym w dniu 2 marca 2018 roku - na 2019 rok do spłaty przewidziano kwotę 250.000,00 zł (10 rat po 25.000,00 zł).

Uchwała nr VIII/48/19 z dnia 29 maja 2019 roku

L.p.	Elementy wskaźnika wg art. 243 ustawy o finansach publicznych z dnia 27 sierpnia 2009	2016 (n-3) Wykonanie	2017 (n-3) Wykonanie	2018 (n-1) Plan za 3 kwartały	2018 Wykonanie	Plan na 01.01.2019
1	Plan łącznej kwoty spłat kredytów i pożyczek	-	-	-	-	1 090 616,38
2	Odsetki od kredytów i pozyczek	-	-	-	-	380 000,00
3	Kwota zobowiązań związku JST, podlegająca doliczeniu zgodnie z art.. 244 uofp	-	-	-	-	0,00
4	Kwota wyłączeń ze spłat	-	-	-	-	600 000,00
5	Dochody budzetowe ogółem	20 514 140,57	23 339 718,88	23 752 634,64	24 061 951,63	23 474 936,61
6	Dochody bieżące	20 136 299,33	22 443 430,69	23 012 569,14	23 320 641,76	-
7	Dochody ze sprzedaży majątku	11 723,00	4 978,20	10 500,00	11 256,52	-
8	Wydatki bieżące	19 333 170,44	21 269 385,75	22 282 271,50	22 231 039,79	-
9	Wskaźnik dla poszczególnych lat	3,97%	5,05%	3,12%	4,58%	-
Relacja procentowa dla roku budżetowego 2019 wyliczona jako średnia arytmetyczna z lat 2016, 2017 (wykonanie) i 2018 (plan za 3 kwartały)		**4,05%**			**4,53%**	**3,71%**

Wymieniony wskaźnik wyliczony dla 2019 roku wyniósł: 3,71% > 4,05% (*średnia arytmetyczna z lat 2016, 2017 (wykonanie) i 2018 (plan za 3 kwartały)*).

Zgodnie z danymi wynikającymi z ww. uchwały z dnia 7 maja 2019 roku, suma potencjalnych spłat rat kredytów i pożyczek wraz z należnymi odsetkami, wykupu papierów wartościowych wraz z należnymi odsetkami i dyskontem od papierów wartościowych oraz kwot wynikających z udzielonych poręczeń i gwarancji do planowanych dochodów ogółem budżetu, wyliczona dla uchwalenia budżetu na 2019 rok **nie przekroczyła** średniej arytmetycznej obliczonej dla ostatnich trzech lat relacji jej dochodów bieżących powiększonych o dochody ze sprzedaży majątku oraz pomniejszonych o wydatki bieżące, do dochodów ogółem budżetu.

Kontrolujące ustaliły, na podstawie zawartych umów z bankami i WFOŚiGW oraz harmonogramów spłat, że przypadające do spłaty w 2019 roku raty kredytów i pożyczek powinny wynosić 440.616,38 zł. Faktycznie zaplanowano rozchody w kwocie 1.090.616,38 zł. **Różnica w kwocie 650.000,00 zł** wynikała z uwzględnienia w kwocie spłat kredytów i pożyczek kwoty 900.000,00 zł z tytułu zaciągniętego kredytu w 2011 roku na podstawie umowy nr 7/S/UG/ORK/U/2011 z dnia 20 lipca 2011 roku. Zgodnie z aneksem nr 2 do umowy podpisanym w dniu 2 marca 2018 roku - na 2019 rok do spłaty przewidziano kwotę 250.000,00 zł (10 rat po 25.000,00 zł). Kwotę 900.000,00 zł spłacono w dniach: 21 stycznia 2019 roku – 250.000,00 zł, 31 stycznia 2019 roku – 50.000,00 zł, 3 czerwca 2019 roku – 300.000,00 zł i 10 czerwca 2019 roku – 300.000,00 zł.

W objaśnieniach do WPF wskazano, że planowane rozchody budżetu w roku 2019 zostały zaplanowane w kwocie 1.090.616,38 zł, w tym: 600.000,00 zł na postawie art. 243 ust. 3b pkt. 2, zgodnie z którym ograniczenia określonego w ust. 1 nie stosuje się także do następującej wyłącznie w roku budżetowym, na który uchwalono budżet, wcześniejszej spłaty zobowiązań, która przypadałaby po roku budżetowym, na który uchwalono budżet wynikających z posiadania wolnych środków, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 6, środkami z tego tytułu.

Stan środków finansowych ustalony na podstawie sprawozdania Rb-NDS i bilansu z wykonania budżetu sporządzonego na dzień 31 grudnia 2018 roku wynosił 1.083.763,40 zł.

Uchwałą nr VIII/49/19 z dnia 29 maja 2019 roku w sprawie zmian w budżecie Gminy na 2019 rok Rada Gminy Mokrsko ustaliła przychody budżetu w łącznej kwocie 1.669.470,38 zł i rozchody w łącznej wysokości 1.090.616,38 zł. W załączniku nr 3 do ww. uchwały określono, że na przychody składają się: [1] przychody z zaciągniętych pożyczek na finansowanie zadań realizowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej w kwocie 500.000,00 zł (§ 903), [2] wolne środki, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 6 ustawy o finansach publicznych w kwocie 1.000.000,00 zł (§ 950), [3] przychody z zaciągniętych pożyczek i kredytów na rynku krajowym w wysokości 169.470,38 zł (§ 952).

Uchwałą nr VIII/48/19 z dnia 29 maja 2019 roku Rada Gminy Mokrsko wprowadziła do WPF kwotę 1.000.000,00 zł jako wolne środki, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 6 ustawy o finansach publicznych (wcześniej planowano kwotę 400.000,00 zł).

Ostatnia zmiana do Wieloletniej Prognozy Finansowej, do czasu niniejszej kontroli tj. 16 października 2019 roku, została uchwalona w dniu 29 maja 2019 roku i nie uwzględniała zmian w budżecie wprowadzonych uchwałami Rady Gminy z dnia 27 czerwca 2019 roku, 21 sierpnia 2019 roku, 26 września 2019 roku oraz zarządzeniami Wójta Gminy z dnia 16 28 czerwca 2019 roku, 16 lipca 2019 roku, 31 lipca 2019 roku, 30 sierpnia 2019 roku, 30 września2019 roku i 11 października 2019 roku, na podstawie których zwiększono (zarządzenie z dnia 11 października 2019 roku) dochody ogółem do poziomu 24.197.663,40 zł, w tym dochody bieżące 24.094.488,36 zł (według WPF z dnia 29 maja

2019 roku – dochody ogółem 23.474.936,61 zł i dochody bieżące 23.474.936,61 zł) i wydatki ogółem do kwoty 24.776.517,40 zł, w tym wydatki bieżące 23.211.725,40 zł (według WPF z dnia 29 maja 2019 roku – wydatki ogółem 24.053.790,61 zł i wydatki bieżące 22.518.998,61 zł).

Wyższy plan w budżecie w zakresie dochodów budżetowych ogółem wpłynął w niewielkim stopniu na spadek wskaźnika spłat sumy potencjalnych spłat rat kredytów i pożyczek wraz z należnymi odsetkami, wykupu papierów wartościowych wraz z należnymi odsetkami i dyskontem od papierów wartościowych oraz kwot wynikających z udzielonych poręczeń i gwarancji do planowanych dochodów ogółem w 2019 roku, tj. o 0,11% (z 3,71% do 3,60%, ale pozostał bez wpływu na relację procentową dla roku budżetowego 2019, wyliczoną jako średnia arytmetyczna z lat 2016-2017 (wykonanie), 2018 (plan za 3 kwartały), która wynosiła 4,05%.

W przypadku umów zawartych w latach 2011-2013 wydłużono karencję w spłacie kredytu oraz zmieniono termin ostateczny spłaty kredytów i odsetek, w tym:

Umowa o kredyt długoterminowy obrotowy złotowy nr 7/S/UG/ORK/U/2011 z dnia 20 lipca 2011 roku

Pismem z dnia 24 stycznia 2018 roku Wójt Gminy Mokrsko wystąpił do Gospodarczego Banku Wielkopolskiego Oddział w Sieradzu z propozycją dokonania zmian w harmonogramie spłaty kredytu zaciągniętego w Banku na podstawie umowy nr 1/S/UG/ORK/U/2011 z dnia 20 lipca 2011 roku wskazując na § 12 umowy o kredyt długoterminowy złotowy na finansowanie planowanego deficytu budżetu Gminy na 2011 rok oraz spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań z tytułu kredytów i pożyczek – w pozostałej do spłaty kwocie 1.089.904,70 zł. Zaproponowano spłatę kapitału w ratach miesięcznych, płatnych do ostatniego dnia miesiąca, tj.: [1] 2018 rok – 0,00 zł, [2] 2019 rok – 250.000,00 zł (10 rat miesięcznych po 25.000,00 zł od 31 stycznia 2019 roku do 31 października 2019 roku), [3] 2020 rok – 500.000,00 zł (10 rat miesięcznych po 50.000,00 zł od 31 stycznia 2020 roku do 31 października 2020 roku), [4] 2021 rok – 339.904,70 zł (10 rat miesięcznych po 30.000,00 zł i 1 rata w wysokości 39.904,70 zł). Kwoty odsetek płatne do ostatniego dnia każdego miesiąca do końca spłaty kapitału, tj. do 30 listopada 2021 roku. W piśmie podkreślono, że zmiana ta jest niezbędna do spełnienia przez Gminę indywidualnego wskaźnika spłaty planowanego na rok 2018 i lata 2019-2021, o którym mowa w art. 243 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych.

W dniu 2 marca 2018 roku został podpisany aneks nr 3 do ww. umowy w zakresie: [1] zmieniono okres kredytowania z: „na okres od dnia 20.07.2011r. do dnia 31.12.2018r." na zapis „na okres od dnia 20.07.2011r. do dnia 30.11.2021r.", [2] ostateczny termin spłaty kredytu i odsetek upływa w dniu 30.11.2021r." W harmonogramie spłat wprowadzonym aneksem nr 3 do umowy kredytowej uwzględniono prośbę Wójta Gminy.

Karencję wydłużono o około 10 lat, a ostateczny termin spłaty kredytu przesunięto o 3 lata w stosunku do pierwotnej umowy. Za zmianę warunków umowy Bank pobrał prowizję w wysokości 0,5% kwoty kredytu pozostającej do spłaty, co stanowiło 5.449,52 zł - prowizję zapłacono w dniu 7 marca 2018 roku.

Do ww. umowy zostały podpisane również aneksy:

- nr 1 z dnia 27 marca 2013 roku – zmieniono harmonogram spłaty kredyt. Od zmiany warunków umowy bank pobrał 0,5% prowizji (kwota 16.428,57 zł) od kwoty kredytu pozostałej do spłaty,
- nr 2 z dnia 29 grudnia 2014 roku - zmieniono harmonogram spłaty kredyt. Zgodnie z aneksem od zmiany warunków umowy bank miał pobrać 0,5% prowizji (kwota 13.809,52 zł, bank nie wymagał wpłaty tej prowizji) od kwoty kredytu pozostałej do spłaty. Ww. aneksem zmieniono harmonogram spłaty rat na 2015 rok i lata

następne (odłożono spłaty z 2015 roku na lata następne, zmniejszono raty w 2016 roku natomiast zwiększono w 2017 i 2018 roku, nie wydłużano okresu spłaty).

Pobrane w latach 2013-2018 prowizje od zmiany warunków umowy na dzień zakończenia kontroli – 21.878,09 zł.

W § 12 umowy kredytowej określono, że zmiana warunków umowy, w tym także spłaty kredytu i odsetek, wymaga formy pisemnej, pod rygorem nieważności, za wyjątkiem zmiany oprocentowania kredytu i należności przeterminowanych oraz Taryfy, które następują w trybie określonym w umowie. Zmiany zawartej umowy mogą nastąpić pod warunkiem wystąpienia sytuacji ekonomiczno-finansowej kredytobiorcy nie dającej się przewidzieć na dzień zapytania ofertowego i zmieniającej się na tyle, że wystąpi konieczność ich wprowadzenia w następujących przypadkach: [1] zmiany wysokości i/lub terminów uruchomienia transz kredytu, [2] zmiany wysokości i/lub terminów spłat kapitałowych i odsetkowych, [3] zmiany w przypadku niewykorzystania kredytu w pełnej wysokości, [4] zmiany w przypadku przedterminowej spłaty kredytu.

Umowa o kredyt długoterminowy obrotowy złotowy nr 1/UG/2011 z dnia 12 grudnia 2011 roku

Pismem z dnia 22 maja 2017 roku Wójt Gminy Mokrsko wystąpił do Banku Spółdzielczego w Ruścu Oddział w Mokrsku z propozycją dokonania zmian w harmonogramie spłaty kredytu zaciągniętego w Banku na podstawie umowy nr 1/UG/2011 z dnia 12 grudnia 2011 roku wskazując na § 12 umowy o kredyt długoterminowy złotowy na finansowanie planowanego deficytu budżetu Gminy na 2011 rok oraz spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań z tytułu kredytów i pożyczek – w pozostałej do spłaty kwocie 934.100,00 zł. Zaproponowano spłatę kapitału: [1] w latach 2017-2020 – 0,00 zł, [2] w 2021 roku – 400.000,00 zł (4 raty po 100.000,00 zł do ostatniego dnia każdego kwartału), [3] w 2022 roku – 534.100,00 zł (4 raty po 133.525 zł do ostatniego dnia każdego kwartału). W piśmie podkreślono, że zmiana ta jest niezbędna do spełnienia przez Gminę indywidualnego wskaźnika spłaty planowanego na rok 2017 i lata 2018-2019, o którym mowa w art. 243 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych.

W dniu 5 czerwca 2017 roku podpisano aneks nr 1/2017 do umowy kredytowej. W aneksie wskazano następujące terminy i kwoty spłat: [1] w 2017 roku – 137.500,00 zł płatne do 31 marca 2017 roku, [2] w 2021 roku – 400.000,00 zł (4 raty po 100.000,00 zł płatne do 31 marca, 30 czerwca, 30 września i 31 grudnia 2021 roku), [3] w 2022 roku – 534.100,00 zł (4 raty po 133.525,00 zł płatne do 31 marca, 30 czerwca, 30 września i 31 grudnia 2022 roku). Ostateczny termin spłaty kredytu upływa z dniem 31 grudnia 2022 roku.

Ostateczny termin spłaty kredytu przesunięto o 4 lata, a karencję w spłacie kredytu o 9 lat w stosunku do pierwotnej umowy (w pierwotnej umowie o kredyt długoterminowy zawartej w dniu 12 grudnia 2011 wynikał okres kredytowania od dnia 12 grudnia 2011 roku do dnia 31 grudnia 2018 roku. Bank udzielił karencji w spłacie kredytu od dnia 12 grudnia 2011 roku do dnia 31 stycznia 2012 roku). **Za zmianę warunków umowy Bank pobrał prowizję w wysokości 0,2% prolongowanej kwoty kredytu, tj. 1.868,20 zł** (prowizja została zapłacona w dniu 19 czerwca 2017 roku).

Do ww. umowy zostały podpisane również aneksy:

- nr 1/2013 z dnia 8 kwietnia 2013 roku – zmieniono harmonogram spłaty kredytu. Od zmiany warunków umowy bank pobrał 0,3% prowizji (kwota 1.928,88 zł) od kwoty kredytu pozostałej do spłaty,
- nr 2/2014 z dnia 19 grudnia 2014 roku - którym przesunięto spłaty z lat 2015-2016 na lata 2017-2019. **W trakcie poprzedniej kontroli kompleksowej**

przeprowadzonej przez inspektorów RIO w 2015 roku stwierdzono, że w ww. aneksie spłatę kwoty 100.000,00 zł ustalono na dzień 31 marca 2019 roku, wg umowy 1/UG/2011 termin spłaty kredytu przypadał na dzień 31 grudnia 2018 roku, co stanowiło naruszenie istotnych warunków umowy. Od zmiany warunków umowy bank pobrał 0,2% prowizji (kwota 2.143,20 zł) od kwoty kredytu pozostałej do spłaty.

Pobrane prowizje w latach 2013-2017 od zmiany warunków umowy na dzień zakończenia kontroli – 5.940,28 zł.

Pismem z dnia 11 stycznia 2019 roku Wójt Gminy Mokrsko wystąpił do Banku Spółdzielczego w Ruścu Oddział w Mokrsku z propozycją wydłużenia okresu kredytowania do dnia 31 grudnia 2022 roku i dokonania zmian w harmonogramie spłaty kredytu zaciągniętego w Banku na podstawie umowy nr 1/UG/2011 z dnia 12 grudnia 2011 roku wskazując na § 12 umowy o kredyt długoterminowy złotowy na finansowanie planowanego deficytu budżetu Gminy na 2011 rok oraz spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań z tytułu kredytów i pożyczek – w pozostałej do spłaty kwocie 934.100,00 zł. Zaproponowano spłatę kapitału: [1] w 2021 roku – 134.100,00 zł (rata do 31 marca 2021 roku), [2] w 2022 roku – 800.000,00 zł (4 raty po 200.000 zł do ostatniego dnia każdego kwartału). Kwoty odsetek płatne do ostatniego dnia każdego miesiąca do końca spłaty kapitału, tj. do 31 grudnia 2022 roku. W piśmie podkreślono, że zmiana ta jest niezbędna do spełnienia przez Gminę indywidualnego wskaźnika spłaty planowanego na rok 2019 i lata 2020-2022, o którym mowa w art. 243 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych. Do dnia zakończenia kontroli nie podpisano aneksu do umowy.

W § 12 umowy kredytowej określono, że zmiana warunków umowy, w tym także spłaty kredytu i odsetek, wymaga formy pisemnej, pod rygorem nieważności, za wyjątkiem zmiany oprocentowania kredytu i należności przeterminowanych oraz Taryfy, które następują w trybie określonym w umowie. Zmiany zawartej umowy mogą nastąpić pod warunkiem wystąpienia sytuacji ekonomiczno-finansowej kredytobiorcy nie dającej się przewidzieć na dzień zapytania ofertowego i zmieniającej się na tyle, że wystąpi konieczność ich wprowadzenia w następujących przypadkach: [1] zmiany wysokości i/lub terminów uruchomienia transz kredytu, [2] zmiany wysokości i/lub terminów spłat kapitałowych i odsetkowych, [3] zmiany w przypadku niewykorzystania kredytu w pełnej wysokości, [4] zmiany w przypadku przedterminowej spłaty kredytu.

W przypadku wydłużenia terminu spłaty wymienionych powyżej kredytów, zostały zmienione w sposób istotny warunki wskazanych umów kredytu, tj.:

- aneksem nr 3 z dnia 2 marca 2018 roku do umowy nr 7/S/UG/ORK/U/2011 z dnia 20 lipca 2011 roku o kredyt długoterminowy w wysokości 4.000.000,00 zł, karencję w spłacie kredytu i spłatę kwoty 1.089.904,70 zł przesunięto do dnia 30 listopada 2021 roku.

  Zgodnie z pierwotną umową – ostateczny termin spłaty kredytu i odsetek przypadał do dnia 31 grudnia 2018 roku, natomiast karencja w spłacie kredytu do dnia 31 stycznia 2012 roku.

  Z analizy treści umowy kredytowej wynikało, że nie zawierała ona zapisów zezwalających na aneksowanie umowy w zakresie wydłużenia terminu spłaty. W § 12 umowy kredytowej określono wprawdzie, że zmiana warunków umowy, w tym także spłaty kredytu i odsetek, wymaga formy pisemnej, pod rygorem nieważności, za wyjątkiem zmiany oprocentowania kredytu i należności przeterminowanych oraz Taryfy, które następują w trybie określonym w umowie. Zmiany zawartej umowy mogą nastąpić pod warunkiem wystąpienia sytuacji ekonomiczno-finansowej kredytobiorcy nie dającej się przewidzieć na dzień zapytania ofertowego i zmieniającej się na tyle, że wystąpi konieczność ich wprowadzenia w następujących

przypadkach: [1] zmiany wysokości i/lub terminów uruchomienia transz kredytu, [2] zmiany wysokości i/lub terminów spłat kapitałowych i odsetkowych, [3] zmiany w przypadku niewykorzystania kredytu w pełnej wysokości, [4] zmiany w przypadku przedterminowej spłaty kredytu. Jednak w umowie kredytowej wskazano, że ostateczny termin spłaty kredytów i odsetek, który upływa w dniu 31 grudnia 2018 roku.

W postępowaniu przeprowadzonym na wykonanie usługi bankowej – udzielenie zamawiającemu kredytu bankowego w walucie polskiej w wysokości 4.000.000,00 zł na sfinansowanie planowanego deficytu w budżecie gminy Mokrsko na 2011 rok oraz spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek, zamawiający wymagał, aby kredyt był udzielony między innymi na następujących warunkach (ogłoszenie o zamówieniu): [1] okres kredytowania: od dnia uruchomienia kredytu do dnia 31 grudnia 2018 roku (zakończenie spłaty), [2] spłata rat kredytu wraz z odsetkami następować będzie w terminach określonych w Formularzu cenowym (Harmonogramie spłaty kredytu i odsetek) - zał. nr 4 do SIWZ (w wymienionym załączniku termin spłaty ostatniej raty przypada na 31 grudnia 2018 roku), [3] spłata kredytu może nastąpić przed wymaganym terminem spłaty, bez dodatkowych kosztów bankowych. Nie zawarto punktu w zakresie możliwości zmiany umowy.

Takie same zapisy zawarto w SIWZ zatwierdzonej w dniu 23 maja 2011 roku przez Wójta Gminy do postępowania prowadzonego w trybie przetargu nieograniczonego na wykonanie wymienionej powyżej usługi. W SIWZ określono także termin wykonania zamówienia - data zakończenia 31 grudnia 2018 roku. Ponadto w zakresie istotnych dla stron postanowień, które zostaną wprowadzone do treści zawieranej umowy w sprawie zamówienia publicznego określono między innymi, że zamawiający wymaga aby wykonawca dołączył do oferty projekty umów uwzględniające warunki SIWZ. Projekt umowy będzie stanowił załącznik do oferty przetargowej. Wybrany oferent ma obowiązek skontaktować się w terminie 3 dni od momentu powiadomienia go o wybraniu oferty i uzgodnić ostateczną treść umowy,

- aneksem nr 1 z dnia 5 czerwca 2017 roku do umowy nr 1/UG/2011 z dnia 12 grudnia 2011 roku o kredyt długoterminowy w wysokości 1.500.000,00 zł, ostateczną spłatę kwoty 934.100,00 zł przesunięto na lata 2017 i 2021-2022, natomiast karencję w spłacie kapitału przesunięto do dnia 31 grudnia 2022 roku.

Według pierwotnej umowy – Bank udzielił karencji w spłacie kredytu do dnia 31 stycznia 2012 roku, a ostateczny termin spłaty kredytu i odsetek przypadał do dnia 31 grudnia 2018 roku.

Z analizy treści umowy kredytowej wynikało, że nie zawierała ona zapisów zezwalających na aneksowanie umowy w zakresie wydłużenia terminu spłaty. W § 12 umowy kredytowej określono wprawdzie, że zmiana warunków umowy, w tym także spłaty kredytu i odsetek, wymaga formy pisemnej, pod rygorem nieważności, za wyjątkiem zmiany oprocentowania kredytu i należności przeterminowanych oraz Taryfy, które następują w trybie określonym w umowie. Zmiany zawartej umowy mogą nastąpić pod warunkiem wystąpienia sytuacji ekonomiczno-finansowej kredytobiorcy nie dającej się przewidzieć na dzień zapytania ofertowego i zmieniającej się na tyle, że wystąpi konieczność ich wprowadzenia w następujących przypadkach: [1] zmiany wysokości i/lub terminów uruchomienia transz kredytu, [2] zmiany wysokości i/lub terminów spłat kapitałowych i odsetkowych, [3] zmiany w przypadku niewykorzystania kredytu w pełnej wysokości, [4] zmiany w przypadku przedterminowej spłaty kredytu. Jednak w umowie kredytowej wskazano, że ostateczny termin spłaty kredytów i odsetek, który upływa w dniu 31 grudnia 2018 roku.

W postępowaniu przeprowadzonym na wykonanie usługi bankowej – udzielenie zamawiającemu kredytu bankowego w walucie polskiej w wysokości do 1.500.000,00 zł na sfinansowanie planowanego deficytu w budżecie gminy Mokrsko na 2011 rok oraz spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań z tytułu kredytów i pożyczek, zamawiający wymagał, aby kredyt był udzielony między innymi na następujących warunkach (ogłoszenie o zamówieniu): [1] okres kredytowania: od dnia uruchomienia kredytu do dnia 31 grudnia 2018 roku (zakończenie spłaty), [2] spłata rat kredytu wraz z odsetkami następować będzie w terminach określonych w Formularzu cenowym (harmonogramie spłaty kredytu i odsetek) - zał. nr 4 do SIWZ (w wymienionym załączniku termin spłaty ostatniej raty przypada na 31 grudnia 2018 roku), [3] spłata kredytu może nastąpić przed wymaganym terminem spłaty, bez dodatkowych kosztów bankowych. W punkcie ogłoszenia o zamówieniu - IV.3) ZMIANA UMOWY na pytanie „Czy przewiduje się istotne zmiany postanowień zawartej umowy w stosunku do treści oferty, na podstawie której dokonano wyboru wykonawcy" – udzielono odpowiedzi „tak" oraz wskazano, że dopuszczalne zmiany postanowień umowy określa SIWZ.

Takie same zapisy zawarto w SIWZ zatwierdzonej w dniu 7 listopada 2011 roku przez Wójta Gminy do postępowania prowadzonego w trybie przetargu nieograniczonego na wykonanie wymienionej powyżej usługi. W SIWZ określono także termin wykonania zamówienia - data zakończenia 31 grudnia 2018 roku. Ponadto w zakresie istotnych dla stron postanowień, które zostaną wprowadzone do treści zawieranej umowy w sprawie zamówienia publicznego określono między innymi, że zamawiający wymaga aby wykonawca dołączył do oferty projekt umowy uwzględniający warunki SIWZ. Projekt umowy będzie stanowił załącznik do oferty przetargowej. Wybrany oferent ma obowiązek skontaktować się w terminie 3 dni od momentu powiadomienia go o wybraniu oferty i uzgodnić ostateczną treść umowy.

Przesłanki dopuszczalności zmiany umowy w sprawie zamówienia publicznego zostały określone w art. 144 ust. 1 ustawy Prawo zamówień publicznych. Stosownie do tego przepisu - zakazuje się istotnych zmian postanowień zawartej umowy w stosunku do treści oferty, na podstawie której dokonano wyboru wykonawcy, chyba że zamawiający przewidział możliwość dokonania takiej zmiany w ogłoszeniu o zamówieniu lub w specyfikacji istotnych warunków zamówienia oraz określił warunki takiej zmiany. Tym samym ustawodawca przyjął w odniesieniu do umów w sprawach zamówień publicznych - jako zasadę - trwałość stosunku umownego nawiązanego w wyniku rozstrzygnięcia postępowania o udzielenie zamówienia publicznego. W postępowaniach prowadzonych na wykonanie usług bankowych związanych z udzieleniem i obsługą ww. kredytów na sfinansowanie planowanego deficytu budżetowego i spłatę wcześniej zaciągniętych kredytów i pożyczek nie przewidziano możliwości wydłużenia okresu kredytowania, ani zmian postanowień zawartych umów w stosunku do treści ofert, na podstawie których dokonano wyboru wykonawców.

Umowa nr 82 1020 4564 0000 5596 0030 3974 kredytu w rachunku kredytowym dla jst z dnia 28 sierpnia 2012 roku

Pismem z dnia 12 września 2018 roku Wójt Gminy Mokrsko wystąpił do Banku PKO BP SA z propozycją dokonania zmian w harmonogramie spłaty oraz wydłużenie okresu kredytowania do dnia 30 listopada 2024 rok kwoty kredytu 2.000.000,00 zł. Zaproponowano spłatę kapitału: [1] w latach 2019-2022 – 0,00 zł, [2] w 2023 roku – 1.000.000,00 zł (4 raty po 250.000,00 zł, płatne do dnia 31 marca, 30 maja, 30 września i 30 listopada), [3] w 2024 roku – 1.000.000,00 zł (4 raty po 250.000,00 zł, płatne do dnia 31 marca, 30 maja, 30 września i 30 listopada). Kwoty należnych odsetek płatne do ostatniego dnia każdego miesiąca do końca spłaty kapitału, tj. do dnia 30 listopada 2024 roku. W piśmie podkreślono, że zmiana ta jest niezbędna do

spełnienia przez Gminę indywidualnego wskaźnika spłaty planowanego na rok 2019, o którym mowa w art. 243 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych.

W dniu 8 października 2018 roku wpłynęło do Urzędu Gminy pismo od Banku, dotyczące przedłużenia okresu kredytowania do dnia 30 listopada 2024 roku, w który wskazano, że Bank stoi na stanowisku, że nie ma podstaw prawnych do przedłużenia takiej umowy. Taka zmiana jest istotna względem treści oferty zawartej w SIWZ z 2012 roku. Gdyby taka możliwość istniała na etapie postępowania, mogłaby wpłynąć na krąg potencjalnych wykonawców, jak i wysokość ceny oferty. W piśmie podkreślono, że umowy w sprawach zamówień publicznych, zgodnie z art. 142 Prawa zamówień publicznych zawiera się na czas oznaczony. Artykuł 144 ustawy określa warunki dopuszczalności dokonywania zmian w umowie w sprawie zamówienia publicznego. Zgodnie z tym przepisem zakazane jest wprowadzanie istotnych zmian postanowień zawartej umowy w stosunku do treści oferty, na podstawie której dokonano wyboru wykonawcy, chyba że zamawiający przewidział możliwość takiej zamiany w ogłoszeniu o zamówieniu lub w SIWZ oraz określił warunki takiej zmiany. W SIWZ nie zostało przewidziane, że umowa może ulec zmianie. Zmiana umowy dokonana z naruszeniem podlega unieważnieniu. Obecnie kredytobiorca może wszcząć nowe postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego i zawrzeć nową umowę kredytu celem spłaty kredytu udzielonego przez PKO BP SA.

Pismem z dnia 18 grudnia 2018 roku Wójt Gminy ponowił prośbę o dokonanie wydłużenia okresu kredytowania. Do pisma załączono opinię prawną z Kancelarii Radcy Prawnego Jakuba Krawczyka w sprawie możliwości zmiany umowy (aneksowania) w zakresie wydłużenia terminu karencji w spłacie kredytu bankowego.

W opinii prawnej wskazano między innymi, że w niniejszej sprawie możliwa jest zmiana umowy o zamówienie publiczne w zakresie wydłużenia okresu karencji w spłacie zobowiązań kredytowych przez Gminę Mokrsko. Należy w toku sprawy uwzględnić, że RIO w Łodzi uchwałą z dnia 2 czerwca 2012 roku wydała pozytywną opinię w przedmiocie możliwości spłaty kredytu, co czyni niewątpliwie działanie Gminy Mokrsko, w przedmiocie zawarcia umowy z 2012 roku na sfinansowanie planowanego deficytu, opartym na przepisach prawa. Art. 243 ustawy o finansach publicznych stanowi prawne ograniczenie możliwości zaciągania zobowiązań przez jst. W momencie ogłoszenia o zamówieniu publicznym na udzielenie Gminie Mokrsko kredytu bankowego na sfinansowanie planowanego deficytu w jej budżecie na 2012 rok, datowany na dzień 11 lipca 2012 roku przedmiotowy przepis nie obowiązywał. Został wprowadzony w okresie karencji w spłacie kredytu przez Gminę Mokrsko. Jedynym ograniczeniem przepisu art. 243 ustawy o finansach publicznych jest umowa zawarta z podmiotem dysponującym środkami unijnymi oraz zobowiązania wynikające z zobowiązań dłużnych zaciągniętych w związku z finansowaniem zobowiązań samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej, w czym w sprawie nie mamy do czynienia. Wykładając literalnie art. 144 PZP, mogą być zmienione postanowienia umowy, od których nie zależy wybór wykonawcy, a w niniejszej sprawie warunki te zostały zachowane. Zmiana polegająca na wydłużeniu okresu karencji w spłacie kredytu, nie jest zmianą istotną w rozumieniu art. 144 PZP jak i nie zmienia charakteru umowy głównej. W ocenie opiniodawcy aneksowanie umowy o kredyt bankowy w ramach zamówienia publicznego jest możliwe i w świetle reguł stawianych przez art. 243 ustawy o finansach publicznych niezbędne celem wypełnienia zobowiązań stawianych stronom umowy i zachowaniu ciągłości realizacji przez nie umowy, zwłaszcza, że doszło już do jej realizacji, natomiast Gmina Mokrsko jest gwarantem realnej spłaty zadłużenia. Zarazem, w obecnej sytuacji nie doszłoby do ograniczenia kręgu oferentów bądź ich istotnej zmiany z uwagi na obostrzenia dotyczące wszystkich jst. Na marginesie należy zaznaczyć, że uprzednio strony zawarły aneks dopuszczający możliwość wydłużenia okresu w spłacie kredytu na tej samej podstawie jak obecnie, po przedłożeniu stosownych dokumentów. Od tego czasu nie zmienił się stan prawny, na którą to przesłankę możliwości zawarcia ponownie

aneksu powołuje się wykonawca, co tym samym należy uznać za bezpodstawną odmowę. Tak samo propozycja zawarcia nowej umowy na spłatę dotychczasowego zobowiązania generowałaby zaangażowanie znacznie większych środków, przekraczających możliwości budżetowe gminy w oparciu ponownie o treść art. 243 ustawy o finansach publicznych.

Z radcą prawnym została zawarta w dniu 10 grudnia 2018 roku umowa zlecenia dotycząca sporządzenia opinii w sprawie możliwości zmiany umowy (wydłużenia terminu karencji) kredytu bankowego w PKO BP SA. Ustalono wynagrodzenie w wysokości 500,00 zł plus podatek VAT, razem brutto 615 zł, płatne w terminie 7 dni od daty wystawienia faktury. Za wykonaną usługę została wystawiona faktura nr 5/12/2018 z dnia 12 grudnia 2018 roku na kwotę 615 zł – zapłacono w dniu 19 grudnia 2018 roku (wb nr 183).

Pismem z dnia 2 stycznia 2019 roku Wójt Gminy Mokrsko, nawiązując do pism z dnia 12 września 2018 roku i 18 grudnia 2018 roku, zwrócił się ponownie z prośbą i propozycją dokonania zmian w harmonogramie spłaty oraz wydłużenia okresu kredytowania do dnia 30 listopada 2024 roku. W piśmie wskazano również, że faktycznie w SIWZ nie zostało przewidziane, że umowa może ulec zmianie. Jednak w ogłoszeniu (nr ogłoszenia 246714-2012, data zamieszczenia 11 lipca 2012 roku) przewidziano możliwość dokonywania zmian w treści zawartej umowy.

W treści wskazanego ogłoszenia określono, że umowa zostanie zawarta z uwzględnieniem postanowień wynikających z treści SIWZ oraz danych zawartych w ofercie. Zamawiający zgodnie z art. 144 ust. 1 ustawy przewiduje możliwość dokonywania zmian w treści zawartej umowy w stosunku do treści oferty w zakresie: 1) zmiany harmonogramu spłaty kredytu tj. terminu i kwoty spłaty poszczególnych rat; 2) zmiana wysokości poszczególnych transz uruchomienia kredytu w zakresie wysokości transzy jak i terminu uruchomienia; 3) zmiany danych związanych z obsługą administracyjno - organizacyjną Umowy (np.: zmiana nr rachunku bankowego, zmiana danych teleadresowych zamawiającego i lub wykonawcy). Zmiany dokonywane będą na pisemny wniosek wykonawcy lub zamawiającego zawierający uzasadnienie dla ich wprowadzenia. Forma zmian umowy: pod rygorem nieważności wyłącznie w formie pisemnej, w postaci aneksu do umowy.

Ostatecznie w dniu 18 stycznia 2019 roku został podpisany aneks nr 3 do umowy kredytowej, którym **wydłużono karencję w spłacie kredytu do dnia 30 marca 2023 roku (tj. o ponad 4 lata w stosunku do aneksu z dnia 25 lutego 2015 roku) oraz wydłużono okres kredytowania do dnia 30 listopada 2024 roku (tj. o ponad 3 lata w stosunku do aneksu z dnia 25 lutego 2015 roku**). Zmieniono również terminy spłaty kredytu, zgodnie z prośbą kredytobiorcy. W § 3 umowy wskazano, że **Bank pobierze, bez odrębnej dyspozycji kredytobiorcy, opłatę za zmianę na wniosek kredytobiorcy harmonogramu spłaty kredytu oraz wydłużeniu okresu kredytowania w łącznej wysokości 12.000,00 zł, płatną w okresach rocznych w kwocie 3.000,00 zł, w terminie do 31 stycznia 2019/2020/2021/2022 roku. Opłata ta zostanie pobrana w sposób określony w umowie, do czego kredytobiorca upoważnia Bank** (opłata w kwocie 3.000,00 zł za 2019 rok została pobrana w dniu 30 stycznia 2019 roku).

Z pierwotnej umowy kredytowej z dnia 28 sierpnia 2012 roku wynikało, że karencja w spłacie należności głównej kredytu została udzielona do dnia 31 stycznia 2015 roku oraz że kredyt został udzielony na okres od dnia uruchomienia kredytu do dnia 31 stycznia 2020 roku. **Aneksem nr 2 z dnia 25 lutego 2015 roku do ww. umowy wydłużono karencję w spłacie należności głównej kredytu do dnia 31 stycznia 2019 roku (tj. o 4 lata)** oraz ustalono okres kredytowania do dnia 31 grudnia 2019 roku i zmieniono harmonogram spłaty kredytu - Bank nie żądał prowizji za zawarcie ww. aneksu.

Umowa o kredyt długoterminowy nr 3/2012/GM z dnia 28 grudnia 2012 roku

Pismem z dnia 6 grudnia 2018 roku Wójt Gminy Mokrsko wystąpił do Banku Spółdzielczego w Ruścu Oddział w Mokrsku z propozycją dokonania zmian w harmonogramie spłaty kredytu zaciągniętego w Banku na podstawie umowy nr 3/2012/GM z dnia 28 grudnia 2012 roku wskazując na § 12 umowy o kredyt długoterminowy złotowy na spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań z tytułu kredytów i pożyczek – w pozostałej do spłaty kwocie 700.000,00 zł. Zaproponowano spłatę kapitału: [1] w 2023 roku – 200.000,00 zł (2 raty po 100.000,00 zł płatne do 31 marca i 30 września), [2] w 2024 roku – 300.000,00 zł (3 raty po 100.000,00 zł płatne do 31 maja, 30 września i 31 grudnia), [3] w 2025 roku – 200.000,00 zł (2 raty po 100.000 zł płatne do 31 marca i 30 września). Kwoty odsetek płatne do ostatniego dnia każdego miesiąca do końca spłaty kapitału, tj. do 30 września 2025 roku. W piśmie podkreślono, że zmiana ta jest niezbędna do spełnienia przez Gminę indywidualnego wskaźnika spłaty planowanego na rok 2019 i lata następne, o którym mowa w art. 243 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych.

W dniu 14 grudnia 2018 roku został podpisany aneks do umowy kredytowej nr 3/2012/GM, **w którym karencję w spłacie kredytu przesunięto do dnia 20 marca 2023 roku oraz ustalono ostateczny termin spłaty kredytu i odsetek do dnia 30 września 2025 roku** (w umowie kredytowej z dnia 28 grudnia 2012 roku określono, że ostateczny termin spłaty kredytu i odsetek upływa w dniu 31 grudnia 2019 roku, karencja w spłacie kredytu została ustalona do dnia 30 marca 2017 roku)**. Tym samym karencję w spłacie kredytu przesunięto prawie o lat, a okres kredytowania wydłużono o 7 lat w stosunku do pierwotnej umowy)**. W harmonogramie spłat kredytu przyjęto sposób spłaty rat kredytowych zaproponowanych przez Wójta Gminy. **Bank pobrał prowizję za zmianę warunków umowy w wysokości 0,3% prolongowanej kwoty kredytu, tj. 2.100,00 zł** (prowizja została pobrana w dniu 31 grudnia 2018 roku).

Do ww. umowy zostały podpisane również aneksy:

- nr 1/2013 z dnia 21 października 2013 roku – zmieniono termin pobrania pierwszych odsetek od kredytu na od 31 marca 2013 roku (w pierwotnej umowie było począwszy od dnia 31 stycznia 2013 roku),
- nr 1/2014 z dnia 12 grudnia 2014 roku - zmieniono harmonogram spłaty kredyt - przesunięto spłaty z lat 2016-2018 na 2019 rok. Od zmiany warunków umowy bank pobrał 0,2% prowizji (kwota 1.400,00 zł) od prolongowanej kwoty kredytu.

Pobrane prowizje w latach 2013-2018 od zmiany warunków umowy na dzień zakończenia kontroli – 3.500,00 zł.

W § 12 umowy kredytowej wskazano, że zmiana warunków umowy, w tym także terminów spłaty kredytu i odsetek, wymaga formy pisemnej, pod rygorem nieważności, za wyjątkiem zmiany oprocentowania kredytu i należności przeterminowanych oraz Taryfy, które następują w trybie określonym w umowie.

W ogłoszeniu o zamówieniu na „Udzielenie zamawiającemu kredytu bankowego w walucie polskiej w wysokości do 700.000,00 zł na spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań z tytułu kredytów i pożyczek" (nr ogłoszenia 506460 - 2012; data zamieszczenia: 12 grudnia 2012 roku) określono, że umowa zostanie zawarta z uwzględnieniem postanowień wynikających z treści SIWZ oraz danych zawartych w ofercie. Zamawiający zgodnie z art. 144 ust. 1 ustawy przewidział możliwość dokonywania zmian w treści zawartej umowy w stosunku do treści oferty w zakresie: 1) zmiany harmonogramu spłaty kredytu tj. terminu i kwoty spłaty poszczególnych rat; 2) zmiany wysokości poszczególnych transz uruchomienia kredytu w zakresie wysokości transzy jak i terminu uruchomienia; 3) zmiany danych związanych z obsługą

administracyjno - organizacyjną umowy (np.: zmiana nr rachunku bankowego, zmiana danych teleadresowych zamawiającego i lub wykonawcy). Zmiany dokonywane będą na pisemny wniosek wykonawcy lub zamawiającego zawierający uzasadnienie dla ich wprowadzenia. Forma zmian umowy: pod rygorem nieważności wyłącznie w formie pisemnej, w postaci aneksu do umowy.

Umowa o kredyt długoterminowy obrotowy złotowy nr 2/2013/GM z dnia 18 października 2013 roku

Pismem z dnia 6 grudnia 2018 roku Wójt Gminy Mokrsko wystąpił do Banku Spółdzielczego w Ruścu Oddział w Mokrsku z propozycją wydłużenia karencji w spłacie kredytu do dnia 27 lutego 2025 roku i dokonania zmian w harmonogramie spłaty kredytu zaciągniętego w Banku na podstawie umowy nr 2/2013/GM z dnia 18 października 2013 roku wskazując na § 12 umowy o kredyt długoterminowy złotowy na spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań z tytułu kredytów i pożyczek – w pozostałej do spłaty kwocie 2.000.000,00 zł. Zaproponowano spłatę kapitału: [1] w 2025 roku – 1.100.000,00 zł (11 rat miesięcznych po 100.000,00 od lutego 2025 roku), [2] w 2026 roku – 900.000,00 zł (9 rat po 100.000,00 zł do ostatniego dnia miesiąca, od marca do listopada). Kwoty odsetek płatne do ostatniego dnia każdego miesiąca do końca spłaty kapitału, tj. do 30 listopada 2026 roku. W piśmie podkreślono, że zmiana ta jest niezbędna do spełnienia przez Gminę indywidualnego wskaźnika spłaty planowanego na rok 2019 i lata następne, o którym mowa w art. 243 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych.

W dniu 14 grudnia 2018 roku został podpisany aneks do umowy kredytowej nr 2/2013/GM, w którym ustalono ostateczny termin spłaty kredytu i odsetek do dnia 30 listopada 2026 roku **(okres kredytowania wydłużono prawie o 6 lat w stosunku do pierwotnej umowy) oraz wydłużono karencję w spłacie kredytu do dnia 27 lutego 2025 roku (tj. o 8 lat w stosunku do pierwotnej umowy)**. W harmonogramie spłat kredytu przyjęto sposób spłaty rat kredytowych zaproponowanych przez Wójta Gminy. **Bank pobrał prowizję za zmianę warunków umowy w wysokości 0,3% prolongowanej kwoty kredytu, tj. 6.000,00 zł** (prowizja zapłacona w dniu 31 grudnia 2018 roku).

Do ww. umowy zostały podpisano również aneks:

- nr 1/2014 z dnia 12 grudnia 2014 roku – zmieniono harmonogram spłaty rat od 2017 roku, spłaty z 2017 i 2018 roku odłożono na rok 2019 i 2020, przy czym w 2020 roku raty miały być płatne miesięcznie. Od zmiany warunków umowy bank pobrał 0,2% prowizji (kwota 4.000 zł) od prolongowanej kwoty kredytu.

Pobrane prowizje w latach 2014-2018 od zmiany warunków umowy na dzień zakończenia kontroli – 10.000,00 zł.

W § 12 umowy kredytowej wskazano, że zmiana warunków umowy, w tym także terminów spłaty kredytu i odsetek, wymaga formy pisemnej, pod rygorem nieważności, za wyjątkiem zmiany oprocentowania kredytu i należności przeterminowanych oraz Taryfy, które następują w trybie określonym w umowie. Zmiany zawartej umowy mogą nastąpić pod warunkiem wystąpienia sytuacji ekonomiczno-finansowej kredytobiorcy nie dającej się przewidzieć na dzień zapytania ofertowego i zmieniającej się na tyle, że wystąpi konieczność ich wprowadzenia w następujących przypadkach: [1] zmiany wysokości i/lub terminów uruchomienia transz kredytu, [2] zmiany wysokości i/lub terminów spłat kapitałowych i odsetkowych, [3] zmiany w przypadku niewykorzystania kredytu w pełnej wysokości, [4] zmiany w przypadku przedterminowej spłaty kredytu.

W ogłoszeniu o zmianie ogłoszenia (numer ogłoszenia: 403314-2013; data zamieszczenia: 4 października 2013 roku) wskazano, że dopuszcza się możliwość zmiany harmonogramu w zakresie ilości i wysokości rat oraz terminów spłaty. W SIWZ

określono, że spłata rat kredytu wraz z odsetkami następować będzie w terminach określonych w Formularzu cenowym (harmonogramie spłaty kredytu i odsetek) – załącznik nr 5 do SIWZ. Dopuszcza się możliwość zmiany harmonogramu w zakresie ilości i wysokości rat oraz terminów spłaty. Ponadto określono, że wykonawca nie będzie pobierał opłat i prowizji za zamianę harmonogramu w okresie kredytowania.

Umowa o kredyt długoterminowy nr 1/2016/UG z dnia 7 września 2016 roku

Pismem z dnia 11 stycznia 2019 roku Wójt Gminy Mokrsko wystąpił do Banku Spółdzielczego w Ruścu Oddział w Mokrsku z propozycją wydłużenia okresu kredytowania do dnia 31 grudnia 2027 roku i dokonania zmian w harmonogramie spłaty kredytu zaciągniętego w Banku na podstawie umowy nr 1/2016/UG z dnia 7 września 2016 roku wskazując na § 11 umowy o kredyt długoterminowy złotowy na spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań z tytułu kredytów i pożyczek – w pozostałej do spłaty kwocie 1.000.000,00 zł. Zaproponowano spłatę kapitału: [1] w 2026 roku – 350.000,00 zł (4 raty po 87.500,00 zł do ostatniego dnia kwartału, [2] w 2027 roku – 650.000,00 zł (4 raty po 162.500,00 do ostatniego dnia każdego kwartału). Kwoty odsetek płatne do ostatniego dnia każdego miesiąca do końca spłaty kapitału, tj. do dnia 31 grudnia 2027 roku. W piśmie podkreślono, że zmiana ta jest niezbędna do spełnienia przez Gminę indywidualnego wskaźnika spłaty planowanego na rok 2021-2027, o którym mowa w art. 243 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych. Do dnia zakończenia kontroli nie podpisano aneksu do umowy.

Według pierwotnej umowy z dnia 7 września 2016 roku Bank udzielił karencji w spłacie kredytu do dnia 30 marca 2021 roku. Ostateczny termin spłaty kredytu i odsetek miał upłynąć w dniu 30 listopada 2023 roku. Ww. pismem Gmina wnioskowała o wydłużenie okresu kredytowania o ponad 4 lata.

W § 11 umowy wskazano, że zmiana warunków umowy, w tym także terminów spłaty kredytu i odsetek, wymaga formy pisemnej, pod rygorem nieważności, za wyjątkiem zmiany oprocentowania kredytu i należności przeterminowanych oraz taryfy, które następują w trybie określonym w umowie, w tym także terminów spłaty kredytu i odsetek, wymaga formy pisemnej, pod rygorem nieważności, za wyjątkiem zmiany oprocentowania kredytu, należności przeterminowanych i taryfy, które następują w trybie określonym w umowie.

W ogłoszeniu o zamówieniu na „Udzielenie zamawiającemu kredytu długoterminowego w walucie polskiej w wysokości do 1.000.000,00 zł na finansowanie planowanego deficytu budżetu i spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań z tytułu kredytów i pożyczek (numer ogłoszenia: 165059 - 2016; data zamieszczenia: 27 lipca 2016 roku) wskazano, że spłata rat kredytu wraz z odsetkami następować będzie w terminach określonych w Formularzu cenowym (harmonogramie spłaty kredytu i odsetek). Dopuszcza się możliwość zmiany harmonogramu w zakresie ilości i wysokości rat oraz terminów spłaty. Ponadto określono, że wykonawca nie będzie pobierał opłat i prowizji za zamianę harmonogramu w okresie kredytowania.

Umowa o kredyt długoterminowy nr 1/2017/UG/M z dnia 8 sierpnia 2017 roku

Pismem z dnia 11 stycznia 2019 roku Wójt Gminy Mokrsko wystąpił do Banku Spółdzielczego w Ruścu Oddział w Mokrsku z propozycją wydłużenia okresu kredytowania do dnia 31 grudnia 2029 roku i dokonania zmian w harmonogramie spłaty kredytu zaciągniętego w Banku na podstawie umowy nr 1/2017/UG/M z dnia 8 sierpnia 2017 roku wskazując na § 11 umowy o kredyt długoterminowy złotowy na spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań z tytułu kredytów i pożyczek – w pozostałej do spłaty kwocie 1.700.000,00 zł. Zaproponowano spłatę kapitału: [1] w 2026 roku – 50.000,00 zł (płatne do 31 marca 2026 roku), [2] w 2027 roku – 550.000,00 zł (4 raty po 137.500,00 do ostatniego dnia każdego kwartału), [3] w 2028 roku – 700.000,00 zł (4 raty po 175.000,00 zł do ostatniego dnia każdego kwartału), [4] w 2029 roku –

400.000,00 zł (4 raty po 100.000,00 zł płatne do ostatniego dnia każdego kwartału). Kwoty odsetek płatne do ostatniego dnia każdego miesiąca do końca spłaty kapitału, tj. do dnia 31 grudnia 2029 roku. W piśmie podkreślono, że zmiana ta jest niezbędna do spełnienia przez Gminę indywidualnego wskaźnika spłaty planowanego na rok 2021-2027, o którym mowa w art. 243 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych. Do dnia zakończenia kontroli nie podpisano aneksu do umowy.

Według pierwotnej umowy z dnia 8 sierpnia 2017 roku Bank udzielił karencji w spłacie kredytu do dnia 30 marca 2026 roku. Ostateczny termin spłaty kredytu i odsetek miał upłynąć w dniu 30 listopada 2028 roku. Ww. pismem Gmina wnioskowała o wydłużenie okresu kredytowania o ponad rok.

W § 11 umowy wskazano, że zmiana warunków umowy, w tym także terminów spłaty kredytu i odsetek, wymaga formy pisemnej, pod rygorem nieważności, za wyjątkiem zmiany oprocentowania kredytu i należności przeterminowanych oraz taryfy, które następują w trybie określonym w umowie, z uwzględnieniem art. 144 ustawy Prawo zamówień publicznych.

W ogłoszeniu o zamówieniu na „Udzielenie zamawiającemu kredytu długoterminowego w walucie polskiej w wysokości do 1.700.000,00 zł na finansowanie planowanego deficytu budżetu i spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań z tytułu kredytów i pożyczek (numer ogłoszenia: 550818-N-2017; data zamieszczenia: 13 lipca 2017 roku) wskazano, że spłata rat kredytu wraz z odsetkami następować będzie w terminach określonych w Formularzu cenowym (harmonogramie spłaty kredytu i odsetek). Dopuszcza się możliwość zmiany harmonogramu w zakresie ilości i wysokości rat oraz terminów spłaty. Spłata kredytu może nastąpić przed wymaganym terminem spłaty lub po wymaganym terminie spłaty, bez dodatkowych kosztów bankowych.

W celu zachowania relacji, o której mowa w art. 243 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych, Wójt Gminy Mokrsko zawarł z bankami wymienione powyżej aneksy do umów kredytu wprowadzając zmiany w zakresie terminu spłaty rat kredytowych i ich wysokości. Skutkiem powyższych zmian było poniesienie przez jednostkę dodatkowych kosztów w postaci prowizji od zmiany warunków umów w latach 2013-2018 w łącznej kwocie 44.318,37 zł (w tym w latach 2017-I półrocze 2019 roku – 18.417,72 zł). Ponadto należy mieć na uwadze, że wydłużanie okresu karencji i okresu kredytowania w wyżej wymienionych przypadkach powoduje, że przewidywane koszty związane z oprocentowaniem ww. kredytów będą wzrastać do końca okresu kredytowania.

Kontrolujące podkreślają, że dwóch kredytów zaciągniętych w latach 2012-2013, każdy na kwotę 2.000.000,00 zł, jednostka nie zaczęła jeszcze spłacać. Kredyt zaciągnięty w 2012 roku planowany jest do spłaty dopiero w latach 2023-2024, a kredyt zaciągnięty w 2013 roku planowany jest do spłaty dopiero w latach 2025-2026. Ponadto kredyt zaciągnięty w 2017 roku na kwotę 1.700.000,00 zł będzie spłacany dopiero w latach 2026-2028, a kredyt na kwotę 700.000,00 zł zaciągnięty również w 2017 roku ma zostać spłacony w latach 2027-2028. Ostatni z kredytów, zaciągnięty w 2018 roku na kwotę 760.000,00 zł, planowany jest do spłaty w całości w 2029 roku. Mając powyższe na uwadze należy podkreślić, że istnieje niewielka szansa, że Gmina Mokrsko w latach 2027-2029 spłaci tak skumulowany dług, czego konsekwencją może być dalsze rolowanie długu i znaczny wzrost kosztów korzystania z instrumentów dłużnych.

W związku z powyższym, jednostka powinna podjąć działania mające na celu niedopuszczenie do całkowitej utraty płynności finansowej Gminy, poprzez zmniejszenie kwoty długu oraz poprzez oszczędne dysponowanie środkami

pieniężnymi budżetu. Jeżeli Gmina nie jest w stanie spłacać zobowiązań, to osoby działające w imieniu jednostki powinny przemyśleć, czy można dalej zaciągać zobowiązania, w sytuacji gdy Gmina znajduje się na granicy gospodarności. Tym bardziej, że już w latach w latach 2011 – 2012 gospodarka finansowa Gminy Mokrsko, na co wskazywali inspektorzy kontroli RIO w Łodzi - charakteryzująca się, w szczególności intensywną działalnością inwestycyjną - przyczyniła się do pogorszenia sytuacji finansowej Gminy i okresowego zachwiania płynności finansowej, o czym świadczyło występowanie zobowiązań wymagalnych oraz pokrywanie zobowiązań ze środków pieniężnych przeznaczonych na cele socjalne pracowników.

Jednocześnie, podkreślić należy okoliczność, że Gmina w sposób nierzetelny prezentowała dane w wieloletniej prognozie finansowej (w zakresie kwoty rozchodów, zwłaszcza w latach 2021 i 2023 zaniżono rozchody w przypadku zmiany wpf z dnia 29 maja 2019 roku), wprowadzając w błąd organ nadzoru, który nie miał wskutek powyższego możliwości podejmowania stosownych działań nadzorczych.

W związku ze zmianami harmonogramów spłat wymienionych w protokole kontroli rat kredytowych, przeprowadzono symulację ich spłat przy zachowaniu pierwotnych warunków spłaty, a także spłat po zmianach, wprowadzonych aneksami z grudnia 2018 roku i stycznia 2019 roku do trzech umów kredytowych, w celu ustalenia kosztów związanych z oprocentowaniem kredytów. Ustalono:

- dla kredytu zaciągniętego według umowy kredytowej nr 3/2012/GM z dnia 28 grudnia 2012 roku, gdzie zgodnie z aneksem podpisanym w dniu 14 grudnia 2018 roku przesunięto spłatę kredytu w kwocie 700.000,00 zł na lata 2023-2025 (według pierwotnej umowy kredyt miał być spłacony w latach 2016-2019), **przewidywane koszty związane z oprocentowaniem mogą wzrosnąć do końca okresu kredytowania o kwotę około 90 tys. zł**. Koszty obsługi według postępowania przetargowego na wybór banku kredytującego wynosiły pierwotnie ponad 196 tys. zł, według podpisanej umowy odsetki od kredytu stanowiły kwotę ponad 109 tys. zł przy oprocentowaniu 5,53%. Przyjęto symulację spłat rat kredytowych na podstawie faktycznie zapłaconych w okresie 2012-2019 odsetek od kredytu (do końca czerwca 2019 roku jednostka zapłaciła odsetki w łącznej kwocie ponad 144 tys. zł, średnie oprocentowanie wyniosło 3,09%, średnia roczna rata kredytowa około 21 tys. zł),
- dla kredytu zaciągniętego według umowy kredytowej nr 2/2013/GM z dnia 18 października 2013 roku, gdzie zgodnie z aneksem podpisanym w dniu 14 grudnia 2018 roku przesunięto spłatę kredytu w kwocie 2.000.000,00 zł na lata 2025-2026 (według pierwotnej umowy kredyt miał być latach 2017-2020), **przewidywane koszty związane z oprocentowaniem mogą wzrosnąć do końca okresu kredytowania o kwotę ponad 470 tys. zł.** Koszty obsługi według postępowania przetargowego na wybór banku kredytującego wynosiły pierwotnie ponad 542 tys. zł przy oprocentowaniu 5,20%. Przyjęto symulację spłat rat kredytowych na podstawie faktycznie zapłaconych w okresie 2014-2019 odsetek od kredytu (do końca czerwca 2019 roku jednostka zapłaciła odsetki w łącznej kwocie ponad 493 tys. zł, średnie oprocentowanie wyniosło 4,30%, średnia roczna rata kredytowa około 85 tys. zł),
- dla kredytu zaciągniętego w Banku PKO BP w dniu 28 sierpnia 2012 roku, gdzie zgodnie z aneksem podpisanym w dniu 18 stycznia 2019 roku przesunięto spłatę kredytu w kwocie 2.000.000,00 zł na lata 2023-2024 (według pierwotnej umowy kredyt miał być latach 2015-2020), **przewidywane koszty związane z oprocentowaniem mogą wzrosnąć do końca okresu kredytowania o kwotę ponad 50 tys. zł.** Koszty obsługi według postępowania przetargowego na wybór banku kredytującego wynosiły pierwotnie ponad 612 tys. zł przy oprocentowaniu 6,13%. Przyjęto symulację spłat rat kredytowych na podstawie faktycznie

zapłaconych w okresie 2012-2019 odsetek od kredytu (do końca czerwca 2019 roku jednostka zapłaciła odsetki w łącznej kwocie ponad 440 tys. zł, średnie oprocentowanie wyniosło 3,11%, średnia roczna rata kredytowa około 62 tys. zł).

Z powyższych ustaleń wynika, że pomimo malejącej stopy oprocentowania kredytów, wydłużanie karencji w spłacie ww. kredytów i wydłużenie okresu kredytowania powodują znaczny wzrost kosztów obsługi zadłużenia jednostki. W przypadku trzech ww. kredytów, które zaciągnięto w latach 2012-2013 i spłata ich została przesunięta o kilka lat, może spowodować wzrost kosztów obsługi zadłużenia o ponad 610 tys. zł w stosunku do pierwotnych założeń kredytowych.

Symulacje spłat rat kredytowych wraz z oprocentowaniem stanowią załącznik nr 22 do protokołu kontroli.

2. SPŁATA ZACIĄGNIĘTYCH ZOBOWIĄZAŃ - W SZCZEGÓLNOŚCI Z TYTUŁU KREDYTÓW I POŻYCZEK

Kontroli poddano terminowość spłat, w latach 2017 – 2019 (do 30 czerwca), rat kapitałowych i odsetkowych dotyczących wszystkich kredytów i pożyczek, zaciągniętych przez Gminę Mokrsko i pozostających do spłaty w ww. okresie.

Raty kredytowe

Szczegółowe dane dotyczące spłaty rat kapitałowych zawiera załącznik nr 1 do protokołu kontroli.

Po terminie płatności wynikającym z umów o kredyt i pożyczkę zapłacono nw. raty kapitałowe:

- wynikające z umowy pożyczki nr 460/OW/PD/2012 z dnia 26 października 2012 roku:

Umowna data zapłaty raty	Kwota przypadająca do zapłaty	Data zapłaty raty	Kwota zapłaty	WB nr	Odsetki karne	Uwagi
30.04.2017	19 047,62	02.05.2017	19 047,62	79	9,04	Odsetki zwrócone przez Skarbnika Gminy na konto organu w dniu 28.12.2017 i zapłacone w tym dniu na rzecz WFOŚ
30.04.2018	19 047,62	02.05.2018	19 047,62	82	8,35	Odsetki zwrócone przez Skarbnika Gminy na konto organu w dniu 06.12.2018 i zapłacone w dniu 07.12.2018 na rzecz WFOŚ

- wynikające z umowy pożyczki nr 205/OA/PD/2015 z dnia 27 lipca 2015 roku:

Umowna data zapłaty raty	Kwota przypadająca do zapłaty	Data zapłaty raty	Kwota zapłaty	WB nr	Odsetki karne	Uwagi
30.04.2018	26 314,81	02.05.2018	26 314,81	82	11,54	Odsetki zwrócone przez Skarbnika Gminy na konto organu w dniu 06.12.2018 i zapłacone w dniu 07.12.2018 na rzecz WFOŚ

- wynikające z umowy pożyczki nr 610/GW/P/2015 z dnia 17 listopada 2015 roku:

Umowna data zapłaty raty	Kwota przypadająca do zapłaty	Data zapłaty raty	Kwota zapłaty	WB nr	Odsetki karne	Uwagi
30.06.2017	6 875,00	06.07.2017	6 875,00	124	0,17	Odsetki, zwrócone przez Skarbnika Gminy na konto organu w dniu

						06.12.2018 i zapłacone w dniu 07.12.2018 na rzecz WFOŚ

Natomiast przedterminowo spłacono w latach 2016-2019 roku raty kredytowe, wynikające z umowy kredytowej nr 7/S/UG/ORK/U/2011 z dnia 20 lipca 2011 roku, w tym:

- w 2016 roku kwotę 136.068,00 zł (według harmonogramu spłat, do spłaty w 2016 roku pozostawała kwota 271.000,00 zł, a spłacono 407.068,00 zł),
- w 2017 roku kwotę 58.932,00 zł (według harmonogramu spłat, do spłaty w 2017 roku pozostawała kwota 806.000,00 zł, a spłacono 864.932,00 zł),
- w 2019 roku kwotę 650.000,00 zł (według harmonogramu spłat, do spłaty w 2019 roku pozostawała kwota 250.000,00 zł, a spłacono 900.000,00 zł).

W postępowaniu przeprowadzonym na wykonanie usługi bankowej – udzielenie zamawiającemu kredytu bankowego w walucie polskiej w wysokości 4.000.000,00 zł na sfinansowanie planowanego deficytu w budżecie gminy Mokrsko na 2011 rok oraz spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek, zamawiający wymagał, aby spłata kredytu mogła nastąpić przed wymaganym terminem spłaty, bez dodatkowych kosztów bankowych.

W 2018 roku spłacono kwotę 400.000,00 zł (według aneksu nr 2 z dnia 29 grudnia 2014 roku do umowy kredytowej, do spłaty w 2018 roku pozostawała kwota 1.684.904,70 zł). Aneksem nr 3 z dnia 2 marca 2018 roku do umowy kredytowej przesunięto spłaty kredytu z 2018 roku na lata 2019-2021. Powyższe zaprezentowano w tabeli:

Lata	Kwota kredytu	Spłaty faktyczne	Saldo na koniec roku	Spłaty wynikające z umowy - aneks z 29.12.2014	Kwota spłacona przedterminowo w stosunku do aneksu z 29.12.2014	Spłaty wynikające z umowy - aneks z 02.03.2018	Kwota spłacona przedterminowo w stosunku do aneksu z 02.03.2018
2011	4 000 000,00						
2012	-	571 428,60	3 428 571,40	571 428,60	-	-	-
2013	-	571 428,60	2 857 142,80	571 428,60	-	-	-
2014	-	95 238,10	2 761 904,70	95 238,10	-	-	-
2015	-	0,00	2 761 904,70	0,00	-	-	-
2016	-	407 068,00	2 354 836,70	271 000,00	+136 068,00	-	-
2017	-	864 932,00	1 489 904,70	806 000,00	+58 932,00	-	-
2018	-	400 000,00	1 089 904,70	1 684 904,70	-1 284 904,70	-	-
2019	-	900 000,00	189 904,70	0,00	-	250 000,00	+650 000,00
2020	-	-	-	0,00	-	500 000,00	
2021	-	-	-	0,00	-	339 904,70	
Razem		3 810 095,30	x	4 000 000,00	1 089 904,70	1 089 904,70	+650 000,00
Saldo na dzień 30.06.2019		189 904,70	x	x	x	x	x

Odsetki od kredytów i pożyczek

Szczegółowe dane dotyczące spłaty odsetek zawiera załącznik nr 2 do protokołu kontroli.

- ratę odsetkową w kwocie 226,48 zł płatną do dnia 10 stycznia 2018 roku, zgodnie z umową pożyczki nr 460/OW/PD/2012 z dnia 26 października 2012 roku zaciągniętej w WFOŚiGW w Łodzi, zapłacono z jednodniowym opóźnieniem,
- ratę odsetkową w kwocie 116,78 zł płatną do dnia 10 stycznia 2018 roku, zgodnie z umową pożyczki nr 610/GW/P/2015 z dnia 17 listopada 2015 roku zaciągniętej w WFOŚiGW w Łodzi, zapłacono z jednodniowym opóźnieniem,

- ratę odsetkową w kwocie 3.238,80 zł płatną do dnia 31 maja 2018 roku, zgodnie z umową o kredyt nr 2/JST/K/2017 z dnia 27 grudnia 2017 roku zaciągniętym w Banku Spółdzielczym w Kędzierzynie-Koźlu, zapłacono z czterodniowym opóźnieniem,
- ratę odsetkową w kwocie 757,00 zł płatną do dnia 10 czerwca 2019 roku, zgodnie z umową pożyczki nr 205/OA/PD/2015 z 27 lipca 2015 roku zaciągniętej w WFOŚiGW w Łodzi, zapłacono w kwocie niższej niż wynikająca z umowy o 27,81 zł - dopłacono w trakcie kontroli RIO, tj. w dniu 20 września 2019 roku (wb nr 175) z konta organu, oddano z rachunku wydatków w dniu 25 września 2019 roku (wb nr 128),
- ratę odsetkową w kwocie 4.834,43 zł płatną do dnia 31 grudnia 2018 roku, zgodnie z umową o kredyt nr 3/2012/GM z dnia 28 grudnia 2012 roku, zapłacono po terminie w dniu 10 stycznia 2019 roku.

Z wyjaśnień uzyskanych od Skarbnika Gminy wynikało, że wymieniona kwota odsetek została pobrana z rachunku bankowego Gminy przez Bank, zgodnie z § 1 pkt 11 umowy o kredyt nr 3/2012/GM z dnia 28 grudnia 2012 roku. We wskazanym paragrafie określono, że w przypadku, gdy rachunkiem obsługi kredytu jest rachunek bieżący, kredytobiorca na podstawie umowy upoważnia Bank do obciążania/składania dyspozycji przelewu środków pieniężnych z tego rachunku kwotą wymagalnych zobowiązań wynikających z umowy.

Analogiczne zapisy zawarto również w innych umowach kredytowych zawartych przez Gminę Mokrsko, tj.:

Bank Spółdzielczy w Ruścu Oddział w Mokrsku, umowa nr 1/UG/2011 z 12.12.2011	W § 1 pkt 12 umowy wskazano, że kredytobiorca zobowiązany jest zapewnić środki na rachunku obsługi kredytu przeznaczone na spłatę kapitału kredytu, odsetek, prowizji, opłat oraz kosztów w terminach i kwotach wskazanych w umowie i harmonogramie
PKO BP SA, umowa nr 82 1020 ... z 28.08.2012	W § 8 umowy wskazano, że spłata kredytu w terminie określonym w umowie następuje w formie obciążenia przez PKO BP SA rachunku kredytobiorcy
Bank Spółdzielczy w Ruścu Oddział w Mokrsku, umowa nr 3/2012/GM z 28.12.2012	W § 1 pkt 11 umowy wskazano, że w przypadku, gdy rachunkiem obsługi kredytu jest rachunek bieżący, kredytobiorca na podstawie umowy upoważnia Bank do obciążania/składania dyspozycji przelewu środków pieniężnych z tego rachunku kwotą wymagalnych zobowiązań wynikających z umowy
Bank Spółdzielczy w Ruścu Oddział w Mokrsku, umowa nr 2/2013/GM z 18.10.2013	W § 1 pkt 13 umowy wskazano, że w przypadku, gdy rachunkiem obsługi kredytu jest rachunek bieżący, kredytobiorca na podstawie umowy upoważnia Bank do obciążania/składania dyspozycji przelewu środków pieniężnych z tego rachunku kwotą wymagalnych zobowiązań wynikających z umowy
Bank Spółdzielczy w Ruścu Oddział w Mokrsku, umowa nr 1/2016/UG z 07.09.2016	W § 1 pkt 14 umowy wskazano, że w przypadku, gdy rachunkiem obsługi kredytu jest rachunek bieżący, kredytobiorca na podstawie umowy upoważnia Bank do obciążania/składania dyspozycji przelewu środków pieniężnych z tego rachunku kwotą wymagalnych zobowiązań wynikających z umowy
Bank Spółdzielczy w Ruścu Oddział w Mokrsku, umowa nr 1/2017/UG/M z 08.08.2017	W § 1 pkt 14 umowy wskazano, że w przypadku, gdy rachunkiem obsługi kredytu jest rachunek bieżący, kredytobiorca na podstawie umowy upoważnia Bank do obciążania/składania dyspozycji przelewu środków pieniężnych z tego rachunku kwotą wymagalnych zobowiązań wynikających z umowy
Bank Spółdzielczy w Ruścu Oddział w Mokrsku, umowa nr 1/2018/UG/M z 10.08.2018	W § 1 pkt 14 umowy wskazano, że w przypadku, gdy rachunkiem obsługi kredytu jest rachunek bieżący, kredytobiorca na podstawie umowy upoważnia Bank do obciążania/składania dyspozycji przelewu środków pieniężnych z tego rachunku kwotą wymagalnych zobowiązań wynikających z umowy

Wskazane treści umów naruszają art. 264 ust. 5 ustawy o finansach publicznych, zgodnie z którym - w celu zabezpieczenia kredytu lub pożyczki nie można udzielać pełnomocnictwa do dysponowania rachunkiem bankowym jednostki samorządu terytorialnego. Pomimo, że ww. zapisy umów

kredytowych nie mówią wprost o pełnomocnictwie do dysponowania rachunkiem, to ich skutek jest identyczny, ponieważ kredytodawca miał całkowicie swobodny dostęp do rachunku Gminy w celu samodzielnej spłaty kapitału kredytu.

W pozostałych przypadkach odsetki od kredytów i pożyczek zostały zapłacone w terminach wynikających z umów.

Udzielone pożyczki

W kontrolowanym okresie Gmina Mokrsko nie udzielała pożyczek.

Ewidencja w zakresie długu

- ewidencja kredytów i pożyczek

Ewidencję księgową zaciągniętych kredytów i pożyczek prowadzono w księdze rachunkowej budżetu Gminy Mokrsko.

Kredyty ewidencjonowano na koncie 134 – kredyty bankowe. Zaciągnięcie kredytu ujmowano na kontach księgowych budżetu 133 (Wn) – rachunek budżetu i 134 (Ma) – kredyty bankowe. Spłatę kredytów ewidencjonowano poprzez zapis odwrotny.

Pożyczki ewidencjonowano na koncie 260 – zobowiązania finansowe. W kontrolowanym okresie nie zaciągano pożyczek. Ostatnia pożyczka została zaciągnięta w 2015 roku - część pożyczki wpłynęła w 2017 roku i została ujęta na kontach budżetu: 133 (Wn), 260 (Ma). Spłatę pożyczek ewidencjonowano na kontach budżetu poprzez zapis odwrotny.

Ewidencja szczegółowa do konta 134 umożliwiała ustalenie stanu zadłużenia według umów kredytowych, a ewidencja szczegółowa do konta 260 zapewniała możliwość ustalenia stanu zobowiązań z poszczególnymi kontrahentami według tytułów zobowiązań.

- ewidencja naliczenia i spłaty odsetek

Ewidencję odsetek od kredytów i pożyczek prowadzono w księgach rachunkowych Urzędu Gminy poprzez zapis na kontach 751 (Wn) – koszty finansowe, 130 (Ma) – rachunek bieżący jednostki.

Odsetki od kredytów na dzień 31 grudnia 2017 roku według sprawozdania Rb-28S sporządzonego na koniec 2017 roku stanowiły kwotę 322.505,08 zł. Taka kwota wynikała również z obrotów na klasyfikacji wydatków na dzień 31 grudnia 2017 roku w dziale 757 rozdziały 75702 § 8110.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku odsetki od kredytów wynosiły 369.944,22 zł. Kwota ta wynikała ze sprawozdania Rb-28S sporządzonego na koniec 2018 roku i była zgodna z klasyfikacją wydatków w dziale 757 rozdział 75702 § 8110.

Na dzień 30 czerwca 2019 roku odsetki od kredytów wynosiły 192.956,16 zł. Kwota ta wynikała ze sprawozdania Rb-28S sporządzonego na koniec półrocza 2019 roku i była zgodna z klasyfikacją wydatków w dziale 757 rozdział 75702 § 8110.

- rozliczenia międzyokresowe na przykładzie odsetek na koniec roku

Na dzień 31 grudnia 2018 roku wystąpiły odsetki obciążające koszty 2018 roku, a płatne w 2019 roku. Ustalono, że rata odsetkowa w kwocie 4.834,43 zł płatna do dnia 31 grudnia 2018 roku, zgodnie z umową o kredyt nr 3/2012/GM z dnia 28 grudnia 2012 roku, została zapłacona po terminie w dniu 10 stycznia 2019 roku.

Wymienione odsetki powinny zostać ujęte w ewidencji budżetu Gminy w 2018 roku, jako koszt tego roku poprzez zaewidencjonowanie na koncie Wn 909 – rozliczenia międzyokresowe Ma 134 – zobowiązania finansowe. Stosownie do art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości (tekst jednolity Dz. U. z 2019 roku poz. 351), dla zachowania zasady współmierności przychodów i kosztów należy rozliczyć koszty i przychody związane z prowadzeniem działalności przez jednostkę sektora finansów publicznych w tych okresach sprawozdawczych, których dotyczą.

IV. EWIDENCJA KSIĘGOWA. SPRAWOZDAWCZOŚĆ.

1. OPIS PRZYJĘTYCH ZASAD RACHUNKOWOŚCI. ZABEZPIECZENIE DANYCH PRZETWARZANYCH W SYSTEMACH INFORMATYCZNYCH.

Kontrolowana jednostka posiadała dokumentację opisującą przyjęte zasady rachunkowości, ustalone w następujących zarządzeniach:

- zarządzenie nr 60/19 Wójta Gminy Mokrsko z dnia 21 sierpnia 2019 roku w sprawie wprowadzenia instrukcji kasowej w Urzędzie Gminy Mokrsko, powyższe zarządzenie uchyliło § 5 zarządzenia nr 51 z dnia 29 grudnia 2006 roku w sprawie ustalenia dokumentacji przyjętych zasad rachunkowości – załącznik nr 4 – instrukcja kasowa;
- zarządzenie nr 1/19 Wójta Gminy Mokrsko z dnia 2 stycznia 2019 roku w sprawie wprowadzenia instrukcji w sprawie ewidencji i poboru podatków, opłat i należności niepodatkowych w Urzędzie Gminy Mokrsko uchylające zarządzenie nr 72/14 z dnia 3 czerwca 2014 roku w sprawie instrukcji egzekucji administracyjnej należności pieniężnych z tytułu opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi w gminie Mokrsko, uchylające zarządzenie nr 15/2009 Wójta Gminy Mokrsko z dnia 17 lutego 2009 roku w sprawie wprowadzenia instrukcji egzekucji podatków i opłat lokalnych,
- zarządzenie nr 41/18 Wójta Gminy Mokrsko z dnia 17 lipca 2018 roku w sprawie przyjętych zasad rachunkowości zawierające:
  - ogólne zasady prowadzenia ksiąg rachunkowych – załącznik nr 1
  - metody wyceny aktywów i pasywów oraz ustalania wyniku finansowego – załącznik nr 2,
  - sposób prowadzenia ksiąg rachunkowych – załącznik nr 3, w tym:

  a) zakładowy plan kont i wykaz kont ksiąg pomocniczych – załącznik 3a,

  b) wykaz zbiorów danych tworzących księgi rachunkowe na komputerowych nośnikach danych – załącznik 3b

  c) opis systemu przetwarzania danych - systemu informatycznego – załącznik 3c,

  Powyższe zarządzenie uchyliło zarządzenie nr 64/2010 w sprawie zakładowego planu kont.
- Zarządzenie nr 114 Wójta Gminy Mokrsko z dnia 31 grudnia 2010 roku w sprawie zmiany zarządzenia nr 51 z dnia 29 grudnia 2006 roku w sprawie przyjętych zasad rachunkowości, którym zmieniono treść załącznika nr 5 – Instrukcja obiegu i kontroli dokumentów,
- zarządzenie nr 102/10 Wójta Gminy Mokrsko z dnia 6 grudnia 2010 roku w sprawie wprowadzenia w życie instrukcji inwentaryzacyjnej majątku Urzędu Gminy Mokrsko,

stanowiącej załącznik do ww. zarządzenia, zmienione zarządzeniem nr 48/12 z dnia 6 września 2012 roku,

- zarządzenie nr 44/12 Wójta Gminy Mokrsko z dnia 27 sierpnia 2012 roku w sprawie zasad przyznawania i rozliczania dotacji podmiotowych i celowych z budżetu Gminy Mokrsko dla samorządowych instytucji kultury,
- zarządzenie nr 113 Wójta Gminy Mokrsko z dnia 31 grudnia 2010 roku w sprawie zasad sporządzania skonsolidowanego bilansu Gminy Mokrsko. Instrukcja sporządzania skonsolidowanego bilansu stanowi załącznik nr 1 do ww. zarządzenia.

2. URZĄDZENIA KSIĘGOWE

W 2018 roku Urząd Gminy w Mokrsku wg oświadczenia Skarbnika prowadził obsługę finansowo-księgową dla następujących jednostek organizacyjnych:

- Zespół Szkoły i Przedszkola w Mokrsku, w skład którego wchodzi Szkoła Podstawowa w Mokrsku i Przedszkole Publiczne w Mokrsku,
- Zespół Szkoły i Przedszkola w Krzyworzece, w skład którego wchodzi Szkoła Podstawowa w Krzyworzece i Przedszkole Publiczne w Krzyworzece,
- Zespół Szkoły i Przedszkola w Ożarowie, w skład którego wchodzi Szkoła Podstawowa w Ożarowie i Przedszkole Publiczne w Ożarowie,
- Zespół Szkoły i Przedszkola w Komornikach, w skład którego wchodzi Szkoła Podstawowa w Komornikach i Przedszkole Publiczne w Komornikach,
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Chotowie,

przy czym księgi rachunkowe były wyodrębnione dla poszczególnych jednostek.

Obsługa finansowo księgowa prowadzona jest na podstawie uchwały nr XVII/95/12 Rady Gminy Mokrsko z dnia 27 stycznia 2012 roku w sprawie organizacji wspólnej obsługi administracyjnej, finansowej i organizacji szkół i przedszkoli prowadzonych przez Gminę Mokrsko. Powyższa uchwała została wydana na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym w zw. z art. 5 ust. 7 pkt 3 oraz ust. 9 ustawy z dnia 7 września 1991 roku o systemie oświaty. Powyższa uchwała określała, że postanawia się prowadzić wspólną obsługę administracyjną, finansową i księgową dla szkół i przedszkoli prowadzonych przez Gminę Mokrsko, oraz że obsługę tą wykonuje Urząd Gminy Mokrsko.

Kontrolującym nie przedstawiono uchwały Rady Gminy, która określałaby jednostki obsługujące i obsługiwane oraz zakres obowiązków powierzonych jednostce obsługującej w ramach wspólnej obsługi dla ww. jednostek organizacyjnych wydanej na mocy aktualnie obowiązującego w tym zakresie art. 10b ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2019 roku poz. 506 ze zm.).

Od 1 stycznia 2016 r. obowiązują regulacje wynikające z ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r. o zmianie ustawy o samorządzie gminnym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2015 r. poz. 1045), wprowadzające w treści ustawy o samorządzie gminnym zasady organizowania i wykonywania wspólnej obsługi wszelkiego rodzaju gminnych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych. Zgodnie ze zmienionym brzmieniem art. 5 ust. 9 ustawy o systemie oświaty, możliwość organizowania wspólnej obsługi szkół i placówek na podstawie ustawy o systemie oświaty dotyczy tylko jednostek oświatowych prowadzonych przez podmioty inne niż jednostki samorządu terytorialnego.

Przepisy ustawy o systemie oświaty przestały zatem być podstawą organizowania wspólnej obsługi szkół samorządowych, a stały się nią ogólne regulacje zawarte w ustawie o samorządzie gminnym, dotyczące wszystkich jednostek organizacyjnych gminy. Na mocy art. 10a ww. ustawy od 1 stycznia 2016 roku Gmina może zapewniać obsługę w szczególności administracyjną, finansową i organizacyjną dla jednostek organizacyjnych zaliczanych do jednostek sektora finansów publicznych, gminnych instytucji kultury oraz innych zaliczanych do sektora finansów publicznych gminnych osób prawnych. W zakresie jednostek budżetowych zastosowanie znajdą regulacje zawarte w art. 10b ust. 2 i art. 10c ustawy o samorządzie gminnym. Dla zorganizowania wspólnej obsługi jednostek budżetowych zgodnie z przepisami obowiązującymi od 1 stycznia 2016 r. niezbędne jest podjęcie przez Radę Gminy uchwały na podstawie art. 10b ust. 2 ustawy, określającej w szczególności jednostkę obsługującą (obecnie funkcję tę pełni Urząd Gminy), jednostki obsługiwane oraz zakres obowiązków powierzonych jednostce obsługującej w ramach wspólnej obsługi. Zakres wspólnej obsługi określony uchwałą Rady Gminy musi być wyznaczony z uwzględnieniem regulacji zawartych w art. 10c ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym. Z przepisu tego wynika, że obowiązki powierzone jednostce obsługującej nie mogą obejmować kompetencji kierowników jednostek obsługiwanych do dysponowania środkami publicznymi oraz zaciągania zobowiązań, a także sporządzania i zatwierdzania planu finansowego oraz przeniesień wydatków w tym planie. Wspólna obsługa nie może zatem polegać na jakiejkolwiek formie dysponowania przez jednostkę obsługującą środkami jednostek obsługiwanych. Ponadto art. 10c ust. 2 ustawy wskazuje, że w przypadku powierzenia jednostce obsługującej obowiązków z zakresu rachunkowości i sprawozdawczości jednostek obsługiwanych są one przekazywane w całości (wynika z tego m.in., że to kierownik jednostki obsługującej – Wójt, jeżeli jednostką obsługującą będzie Urząd Gminy – ma sporządzać i aktualizować dokumentację opisującą przyjęte zasady rachunkowości jednostek obsługiwanych, a także podpisywać ich sprawozdania). Artykuł 48 ust. 3 wyżej wskazanej ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r., zezwalał na to, aby wspólna obsługa szkół zorganizowana przez gminę na podstawie art. 5 ust. 9 ustawy o systemie oświaty w brzmieniu dotychczasowym, była prowadzona na dotychczasowych zasadach, **nie dłużej jednak niż przez okres 12 miesięcy od dnia wejścia w życie tej ustawy**. Natomiast w zakresie gminnych instytucji kultury i samorządowych osób prawnych postawiono wymóg zawarcia porozumienia (art. 10b ust. 3) w celu przystąpienia do wspólnej obsługi, po uprzednim zgłoszeniu wójtowi takiego zamiaru. Porozumienie takie powinno regulować zakres wspólnej obsługi.

W toku kontroli ustalono, że ww. jednostki, dla których Urząd Gminy prowadzi obsługę finansowo-księgową posiadały odrębne plany finansowe oraz sporządzały odrębne sprawozdania finansowe i budżetowe.

Kontrolujący stwierdzili, że bilans zamknięcia 2018 roku był zgodny z bilansem otwarcia 2019 roku.

Ewidencja księgowa syntetyczna i analityczna budżetu Gminy Mokrsko (organu) prowadzona była techniką komputerową.

Przy użyciu programu Budżet WIN firmy Info-System – Tadeusz i Roman Groszek prowadzona była ewidencja księgowa syntetyczna jednostki budżetowej.

Ewidencja analityczna dla kont jednostki budżetowej urzędu gminy prowadzona była zasadniczo techniką ręczną (np. konta 011- środki trwałe, 013- pozostałe środki trwałe, i 020- wartości niematerialne i prawne, 310 – materiały).

Sprawy kadrowe (zakładanie i aktualizacja stanu pracowników zatrudnionych na podstawie umowy o pracę i umowy zlecenia, listy płac, karty wynagrodzeń, sporządzanie raportów ZUS, sporządzanie PIT 40 i PIT 11 do Urzędu Skarbowego) prowadzone były

techniką komputerową przy użyciu programu opracowanego przez firmę Info-System – Tadeusz i Roman Groszek.

Ewidencja podatkowa łącznego zobowiązania pieniężnego, podatku od środków transportowych, podatku od nieruchomości, rolnego i leśnego, pozostałe należności podatkowe oraz dochody niepodatkowe prowadzona jest przy użyciu programu komputerowego opracowanego przez firmę Info-System – Tadeusz i Roman Groszek.

W zakresie poprawności dokonywania zapisów księgowych w księgach rachunkowych Urzędu Gminy Mokrsko kontrolą objęto dowody księgowe zaewidencjonowane w miesiącu grudniu 2018 roku. Kontrolą objęto dowody księgowe zaewidencjonowane od pozycji 1293 do pozycji 1369 (76 pozycji księgowych), co stanowiło 5,28% dowodów księgowych zaewidencjonowanych w 2018 roku.

Saldo końcowe rachunku bankowego budżetu (organu) na dzień 31 grudnia 2018 roku według Wb nr 242/2018 wynosiło 1.397.230,87 zł i było zgodne z saldem początkowym wynikającym z wb nr 1/2019 z dnia 2 stycznia 2019 roku.

Wskazane wyciągi bankowe znalazły odzwierciedlenie w ewidencji księgowej prowadzonej na koncie 133 – rachunek bankowy budżetu.

Wyrywkową kontrolą objęto także ewidencję księgową wybranych operacji gospodarczych, a mianowicie: wpływ subwencji oświatowej w miesiącu grudniu 2018 roku, ewidencja VAT w księgach budżetu oraz ewidencja opłat za pobyt w ŚDS w księgach budżetu. Ustalono następujący stan faktyczny:

<u>wpływ w grudniu subwencji oświatowej na styczeń roku następnego</u>

Zbadano zaewidencjonowanie subwencji oświatowej, która wpłynęła w grudniu 2018 roku, a dotyczyła stycznia 2019 roku. Ustalono, że subwencja oświatowa w kwocie 367.478,00 zł wpłynęła na rachunek bankowy gminy w dniu 20 grudnia 2018 roku (wb nr 237/2018 poz. księg. 4865) – operację ujęto na kontach: Wn 133 – rachunek budżetu i Ma 909 – rozliczenia międzyokresowe. W dniu 2 stycznia 2019 roku dokonano przeksięgowania subwencji oświatowej na konto dochodów budżetowych: zaksięgowano po stronie Ma konta 901 – dochody budżetu i po stronie Wn konta 909 - rozliczenia międzyokresowe, z klasyfikacją budżetową dział 758, rozdział 75801 § 2920, polecenie księgowania nr 1/2019.

<u>Ewidencja opłat za pobyt w ŚDS w Mokrsku</u>

Kontrolujące stwierdziły, że w kasie Urzędu gromadzone były dochody z tytułu opłaty za pobyt w Środowiskowym Domu Samopomocy w Mokrsku (jednostka organizacyjna Gminy Mokrsko). Powyższe dochody w świetle art. 51b ust. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2019 roku poz. 1507 ze zm.) stanowią dochody Budżetu Państwa w 95% oraz w 5% dochody budżetu Gminy. Po rozliczeniu przekazywane są z rachunku budżetu na rachunek Łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego.

Kontrolujące ustaliły, że pracownik pobierający dochody za pobyt w ŚDS wpłacał je do kasy Urzędu Gminy w Mokrsku, a następnie kasjer odprowadzał zebrane dochody bezpośrednio na rachunek budżetu Gminy i sporządzał z tych operacji raport kasowy. **Powyższy raport kasowy nie był ewidencjonowany w księgach rachunkowych Urzędu Gminy**. Ewidencji podlegała wpłata środków (zebranych w kasie) na rachunek bankowy budżetu, oraz dalsze ich rozliczenie i przekazanie do ŁUW. Wpływ opłaty ewidencjonowany był Wn 133 – rachunek budżetu Ma 224 – rozrachunki z budżetami. Przekazanie opłaty na rachunek ŁUW ewidencjonowane było Wn 224 Ma 133, natomiast część stanowiąca 5% dochody budżetu Gminy przekazywana była na rachunek dochodów Urzędu Gminy ewidencjonowana poprzez zapis Wn 224 Ma 133. Następnie trafiała ponownie na rachunek budżetu z pozostałymi dochodami Urzędu Gminy.

Ewidencja podatku VAT w księgach budżetu

Ewidencja podatku VAT w budżecie odbywała się w następujący sposób:

- VAT należny z deklaracji cząstkowych Wn 271 – rozliczenie VAT z jednostkami Ma 224 – rozrachunki z budżetami;
- Wpłata z rachunku dochodów otrzymanego w danym miesiącu podatku VAT należnego Wn 133 Ma 271;
- VAT naliczony do odliczenia z deklaracji cząstkowych Wn 224 – rozrachunki z budżetami Ma 272 – rozliczenie VAT;
- Przelew podatku naliczonego do odliczenia z rachunku budżetu na rachunek jednostki organizacyjnej (w okresie objętym kontrolą był to tylko rachunek bankowy wydatków Urzędu) Wn 272 Ma 133;
- Zapłata podatku VAT do Urzędu Skarbowego Wn 224 Ma 133.

Należy wskazać, że wpłacie na rachunek budżetu powinna podlegać na podstawie deklaracji cząstkowych kwota nadwyżki podatku należnego nad naliczonym (a nie cała kwota VAT należnego). Ponadto brak jest podstaw do przekazywania podatku naliczonego do jednostek budżetowych (w tym również do Urzędu Gminy), o czym stanowią przepisy ustawy z dnia 5 września 2016 r. o szczególnych zasadach rozliczeń podatku od towarów i usług oraz dokonywania zwrotu środków publicznych przeznaczonych na realizację projektów finansowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej lub od państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (tekst jednolity Dz. U. z 2018 roku poz. 280), **które nie przewidują przekazywania z budżetu jednostki samorządu terytorialnego środków finansowych wynikających z rozliczenia podatku VAT do jednostek budżetowych**. Taką możliwość dopuszczono jedynie w przypadku samorządowych zakładów budżetowych. Zwrot różnicy podatku wynikającej ze scentralizowanej deklaracji VAT ma być dokonywany przez urząd skarbowy na rachunek jednostki samorządu terytorialnego. Natomiast jednostka samorządu terytorialnego decyduje według swojego uznania o przekazaniu tej nadwyżki jedynie do zakładu budżetowego. Powyższe wynika z przepisów:

- art. 15 ust. 4a ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych, w świetle którego samorządowy zakład budżetowy może otrzymać z budżetu jednostki samorządu terytorialnego środki finansowe wynikające z rozliczenia podatku od towarów i usług, z tym że ich wysokość nie może być wyższa niż wynikająca z rozliczenia tego podatku związanego z tym zakładem,
- art. 24 ustawy z dnia 5 września 2016 roku o szczególnych zasadach rozliczeń podatku od towarów i usług (...), zgodnie z którym, jeżeli organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego przewiduje przekazywanie środków finansowych, o których mowa w art. 15 ust. 4a ustawy zmienianej w art. 21, w brzmieniu nadanym ustawą, samorządowemu zakładowi budżetowemu utworzonemu przed dniem wejścia w życie ustawy, organ ten określi zasady ustalania i przekazywania z budżetu jednostki samorządu terytorialnego tych środków, nie później niż przed dniem przekazania tych środków,
- art. 16 ust. 2 pkt 6 ustawy o finansach publicznych, w myśl którego tworząc samorządowy zakład budżetowy, organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego określa zasady ustalania i przekazywania z budżetu jednostki samorządu terytorialnego środków finansowych wynikających z rozliczenia podatku od towarów i usług, jeżeli przewiduje przekazywanie tych środków temu zakładowi.

Z uzyskanych od kontrolowanych informacji wynikało, że w Gminie Mokrsko nie podjęto uchwały Rady Gminy w powyższym zakresie, gdyż w Gminie nie funkcjonuje zakład

budżetowy. Ponadto w 2018 roku poza Urzędem Gminy Mokrsko żadna inna jednostka organizacyjna nie wykazywała w deklaracjach cząstkowych podatku naliczonego do odliczenia, a co za tym idzie nie zwracano innym niż Urząd Gminy jednostkom organizacyjnym naliczonego podatku VAT.

3. SPRAWOZDAWCZOŚĆ I BILANS JEDNOSTKI. ZGODNOŚĆ DANYCH WYKAZYWANYCH W SPRAWOZDANIACH BUDŻETOWYCH Z EWIDENCJĄ KSIĘGOWĄ

Prawidłowość wykazanych w sprawozdaniu o dochodach budżetowych skutków udzielonych przez gminę ulg, odroczeń, umorzeń, zwolnień sprawdzono za 2017 i 2018 rok.

Skutki obniżenia górnych stawek podatku i udzielonych zwolnień przez Radę Gminy oraz skutki wydanych decyzji na podstawie ustawy Ordynacja podatkowa w sprawach umorzeń i odroczeń

2017 rok

W sprawozdaniu Rb-PDP - z wykonania dochodów podatkowych, ujęto następujące kwoty z podziałem na:

1) skutki udzielonych przez gminę zwolnień (bez ulg i zwolnień ustawowych) – 18.019,33 zł, w tym:
   - podatek od nieruchomości – 18.019,33 zł (od osób prawnych – 18.019,33 zł, od osób fizycznych – 0,00 zł),
   - podatek od środków transportowych – 0,00 zł,
2) skutki decyzji wydanych przez organ podatkowy na podstawie ustawy Ordynacja podatkowa – 0,00 zł,
3) skutki obniżenia górnych stawek ustawowych – 800.499,72 zł, w tym:
   - podatek od nieruchomości – 714.927,72 zł (od osób prawnych – 531.212,71 zł, od osób fizycznych – 183.715,01 zł),
   - podatek od środków transportowych – 80.665,00 zł (od osób prawnych – 10.239,00 zł, od osób fizycznych – 70.426,00 zł),
   - podatek rolny – 4.907,00 zł (od osób prawnych – 50,00 zł, od osób fizycznych – 4.857,00 zł).

W sprawozdaniu Rb-27S - z wykonania planu dochodów budżetowych jednostek samorządu terytorialnego, wykazano w zakresie skutków ulg i zwolnień dane zgodne ze sprawozdaniem Rb-PDP.

2018 rok

W sprawozdaniu Rb-PDP - z wykonania dochodów podatkowych, ujęto następujące kwoty z podziałem na:

4) skutki udzielonych przez gminę zwolnień (bez ulg i zwolnień ustawowych) – 15.630,00 zł, w tym:
   - podatek od nieruchomości – 15.630,00 zł (od osób prawnych – 15.630,00 zł, od osób fizycznych – 0,00 zł),
   - podatek od środków transportowych – 0,00 zł,
5) skutki decyzji wydanych przez organ podatkowy na podstawie ustawy Ordynacja podatkowa – 0,00 zł,

6) skutki obniżenia górnych stawek ustawowych – 446.689,58 zł, w tym:
   - podatek od nieruchomości – 354.395,58 zł (od osób prawnych – 151.301,58 zł, od osób fizycznych – 203.094,00 zł),
   - podatek od środków transportowych – 86.768,00 zł (od osób prawnych – 8.522,00, od osób fizycznych – 78.246,00 zł),
   - podatek rolny – 5.526,00 zł (od osób prawnych – 54,00 zł, od osób fizycznych – 5.472,00 zł).

W sprawozdaniu Rb-27S - z wykonania planu dochodów budżetowych jednostek samorządu terytorialnego, wykazano w zakresie skutków ulg i zwolnień dane zgodne ze sprawozdaniem Rb-PDP.

Ustalenia kontroli

Podatek od środków transportowych

W zakresie skutków obniżenia górnych stawek podatku od środków transportowych

Skutki obniżenia górnych stawek podatkowych dotyczące osób fizycznych i prawnych obliczane były techniką komputerową przy użyciu programu AUTA firmy Infosystem.

Podstawę do obliczania skutków obniżenia górnych stawek podatku od środków transportowych stanowiły dane z rejestru osób fizycznych i prawnych prowadzonego techniką komputerową przez inspektora ds. wymiaru podatki i opłat lokalnych w Urzędzie Gminy w Mokrsku. Dane dotyczyły poszczególnych środków transportu i zmian w ich ewidencji następujących w trakcie roku. Obejmowały również górne stawki kwotowe w podatku od środków transportowych ogłoszone przez Ministra Finansów na rok 2017 i 2018 oraz stawki podatku przyjęte przez Radę Gminy w Mokrsku na lata 2017 - 2018 (w zależności od liczby osi, dopuszczalnej masy całkowitej, rodzaju zawieszenia, spełnienia przez pojazd norm czystości spalin/warunku posiadania katalizatora).

Osoby prawne

Prawidłowość obliczania skutków obniżenia górnych stawek podatku od środków transportowych ustalono w oparciu o deklaracje podatkowe złożone w latach 2017-2018 przez 2 podatników podatku od środków transportowych. Stanowiły one 100% próby kontroli.

W wyniku analizy wymienionych dokumentów ustalono, że **skutki obniżenia górnych stawek podatkowych z tytułu podatku od środków transportowych wykazane w sprawozdaniach Rb-PDP i Rb-27S dotyczące osób prawnych zostały zaniżone o kwotę 0,71 zł w roku 2017 oraz o kwotę 0,97 zł w 2018 roku,** zawyżenie skutków obniżenia górnych stawek podatkowych wynikało z zaokrągleń górnych stawek podatkowych do pełnych złotych, które dokonywał system komputerowy.

Osoby fizyczne

Prawidłowość obliczania skutków obniżenia górnych stawek podatku od środków transportowych ustalono w oparciu o deklaracje podatkowe złożone przez osoby fizyczne objęte kontrolą RIO, będące podatnikami podatku od środków transportowych za lata 2017 – 2018.

W wyniku analizy wymienionych dokumentów ustalono, że **skutki obniżenia górnych stawek podatkowych z tytułu podatku od środków transportowych wykazane w sprawozdaniach Rb-PDP i Rb-27S dotyczące osób fizycznych zostały zawyżone o kwotę 0,49 zł w roku 2017 oraz zaniżone o kwotę 0,40 zł w 2018 roku** i wynikało z zaokrągleń górnych stawek podatkowych do pełnych złotych, które dokonywał system komputerowy.

W zakresie skutków ulg i zwolnień wprowadzonych przez Radę Gminy

W latach 2017-2018 nie obowiązywały żadne zwolnienia z podatku od środków transportowych. W związku z powyższym skutki ulg wykazane w sprawozdaniach Rb-27S i Rb-PDP sporządzonych według stanu na koniec 2017 i 2018 roku ujęto w prawidłowej kwocie - 0,00 zł.

W zakresie skutków decyzji wydanych na podstawie ustawy Ordynacja podatkowa

Skutki decyzji wydanych na podstawie ustawy Ordynacja podatkowa wykazane w sprawozdaniach Rb-27S i Rb-PDP sporządzonych według stanu na koniec 2017 i 2018 roku wynosiły 0,00 zł. W latach 2017-2018 roku organ podatkowy nie udzielał ulg na podstawie ustawy Ordynacja podatkowa w podatku od środków transportowych.

Podatek od nieruchomości – 2018 rok

W zakresie skutków obniżenia górnych stawek podatku od nieruchomości

Podstawę do obliczania skutków obniżenia górnych stawek w podatku od nieruchomości stanowiły dane w bazie komputerowej, dotyczące powierzchni przyjętych do opodatkowania, stawki ustawowe i stawki uchwalone przez Radę Gminy Mokrsko.

Prawidłowość obliczania skutków obniżenia górnych stawek podatku od nieruchomości ustalono w oparciu o deklaracje podatkowe i korekty deklaracji złożone przez objęte próbą kontroli osoby prawne będące podatnikami podatku od nieruchomości za 2018 rok, wydruki „analiza stawek podatkowych" (indywidualne – w zakresie podatników przyjętych do kontroli). Kontrolujące wskazują, że wydruki „analiza stawek podatkowych" sporządzone indywidualnie dla każdego podatnika w zakresie przyjętej próby kontroli nie wykazały nieprawidłowości.

W wyniku analizy dokumentów przedłożonych w zakresie zwolnień ustalono, **że skutki obniżenia górnych stawek podatków zawyżono w 2018 roku o kwotę 9.972,08 zł. Powyższe wynikało z** uwzględnienia w kwocie skutków zwolnień gruntów i budynków wykorzystywanych na potrzeby działalności sportowej, kulturalnej oraz na cele ochrony przeciwpożarowej (zwolnienie wynikające z uchwały nr XV/77/2011 z dnia 28 listopada 2011 roku Rady Gminy Mokrsko w sprawie zwolnień od podatku od nieruchomości).

Budynki pozostałe			Grunty pozostałe			Budynki pozostałe			Grunty pozostałe		
pow.	stawka lok	razem	pow.	stawka lok	razem	pow.	stawka max	Razem	pow.	stawka max	razem
1 471,13	4,04	5 943,37	12 121	0,11	1 333,31	1 471,13	7,77	11 430,68	12 121	0,48	5 818,08

lok-max budynki pozostałe	lok-max grunty	razem skutki obniżenia górnych stawek
5 487,31	4 484,77	9 972,08

Gmina przyjęła do obliczenia skutków podatkowych (obniżeń górnych stawek podatku i zwolnień) następujące dane w zakresie gruntów i budynków wykorzystywanych na cele ochrony przeciwpożarowej oraz na potrzeby działalności sportowej i kulturalnej:

1. budynki lub ich części:

- budynek szatniowy – 113,17m^2,
- budynek zajęty na potrzeby działalności OSP Ożarów – 547m^2,
- budynek zajęty na potrzeby działalności OSP Chotów – 347,77m^2,
- pomieszczenie świetlicy wiejskiej w Chotowie – 213,23m^2,
- pomieszczenie świetlicy wiejskiej w Komornikach – 124,96m^2,
- pomieszczenia Gminnej Biblioteki Publicznej w Mokrsku – 125m^2,

Łącznie 1.471,13 m^2.

2. grunty:

- ORLIK w m. Mokrsko – 7.125m^2,
- grunty pod strażnicą w m. Ożarów – 2.445m^2,
- grunty pod strażnicą w m. Chotów – 1.737m^2,
- grunty pod budynkiem świetlicy wiejskiej w Komornikach – 814m^2,

Łącznie: 12.121 m^2.

Wójt Gminy wyjaśnił, że ww. grunty i budynki wykorzystywane na cele ochrony przeciwpożarowej, sportu i kultury fizycznej są na stanie środków trwałych Gminy Mokrsko i nie zostały przekazane innym jednostkom organizacyjnym.

Od dnia 1 stycznia 2016 roku obowiązuje art. 7 ust. 1 pkt 15 ustawa z dnia 12 stycznia 1991 roku o podatkach i opłatach lokalnych (tekst jednolity dz. U. z 2019 r., poz. 1170 ze zm.), zgodnie z którym zwalnia się z podatku od nieruchomości grunty i budynki lub ich części, stanowiące własność gminy, z wyjątkiem zajętych na działalność gospodarczą lub będących w posiadaniu innych niż gmina jednostek sektora finansów publicznych oraz pozostałych podmiotów. W związku z powyższym ww. grunty i budynki korzystają ze zwolnienia ustawowego.

W zakresie skutków ulg wprowadzonych przez Radę Gminy w podatku od nieruchomości

Uchwałą nr XV/77/2011 z dnia 28 listopada 2011 roku Rada Gminy Mokrsko zwolniła od podatku od nieruchomości: [1] grunty, budynki lub ich części wykorzystywane na cele ochrony przeciwpożarowej, [2] grunty, budynki lub ich części wykorzystywane na potrzeby działalności kulturalnej oraz [3] grunty, budynki lub ich części wykorzystywane na potrzeby działalności sportowej.

Skutki udzielonych przez Radę Gminy ulg i zwolnień w powyższej kwestii zostały zawyżone w 2018 roku o kwotę 7.276,67 zł. Według jednostki kwota skutków zwolnień wynosiła 15.630,00 zł, z kolei zgodnie z wyliczeniami kontrolujących kwota ta powinna wynosić 8.353,33 zł. Wskazana różnica wynikała z uwzględnienia w kwocie skutków zwolnień gruntów i budynków wykorzystywanych na cele ochrony przeciwpożarowej oraz na potrzeby działalności kulturalnej i sportowej.

W zakresie skutków decyzji wydanych na podstawie ustawy Ordynacja podatkowa

Skutki decyzji wydanych na podstawie ustawy Ordynacja podatkowa wykazane w sprawozdaniach Rb-27S i Rb-PDP sporządzonych według stanu na koniec 2017 i 2018 roku zostały wykazane prawidłowo – w latach 2017-2018 roku organ podatkowy nie udzielał ulg na podstawie ustawy Ordynacja podatkowa w podatku od nieruchomości.

W zakresie skutków finansowych obniżenia górnych stawek podatku od nieruchomości ujawnionego w wyniku audytu przeprowadzonego przez Urząd Kontroli Skarbowej – 2017 rok

Skutki obniżenia górnych stawek oraz udzielonych ulg i zwolnień podatku ujawnionego w wyniku kontroli UKS wykazano w sprawozdaniu Rb-27S sporządzonym za okres od początku roku do dnia 30 września 2017 roku w kwocie łącznej 394.135,58 zł, zgodnie z poniższym wyliczeniem:

- skutki obniżenia górnych stawek podatku w kwocie 391.746,25 zł,

Lp.	Wyszczególnienie	Powierzchnia w m²	Ustawowa stawka podatku w zł	Kwota podatku wg stawki ustawowej	Lokalna stawka podatku w zł	Kwota podatku wg stawki lokalnej w zł	Skutki obniżenia górnych stawek w zł
1	Grunty pozostałe (opodatkowane)	1.214.529	0,43	522.247,47	0,11	133.598,19	(+) 388.649,28
2	Budynki mieszkalne	779,90	0,70	545,93	0,50	389,95	(+) 155,98
3	Budynki pozostałe	862,46	7,36	6,347,71	3,95	3.406,72	(+) 2.940,99
	Razem	**X**	**X**	**529.141,11**	**X**	**137.394,86**	**(+) 391.746,25**

- skutki udzielonych ulg i zwolnień w kwocie 2.389,33 zł,

Lp.	Wyszczególnienie	Powierzchnia w m²	Lokalna stawka podatku w zł	Kwota podatku wg stawki lokalnej w zł	Skutki udzielonych ulg i zwolnień w zł
1	Grunty pozostałe (opodatkowane)	17.234	0,11	1.895,74	1.895,74
2	Budynki pozostałe	124,96	3,95	493,59	493,59
	Razem	**X**	**X**	**2.389,33**	**2.389,33**

Wykazana kwota była zgodna z ustaleniami zawartymi protokole z dnia 17 lipca 2017 roku z czynności audytu przeprowadzonego przez Izbę Administracji Skarbowej w Łodzi.

Szczegółowe ustalenia w zakresie audytu przeprowadzonego przez Urząd Kontroli Skarbowej w zakresie gospodarowania środkami publicznymi w 2014 roku opisano w II części protokołu – Ustalenia ogólne w punkcie dotyczącym przeprowadzonych kontroli zewnętrznych.

Rb-Z - kwartalne sprawozdanie o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji wg stanu na koniec IV kwartału 2017 roku, IV kwartału 2018 roku i II kwartału 2019 roku

W sprawozdaniu Rb-Z na dzień 31 grudnia 2017 roku wykazano zobowiązania tworzące dług publiczny w kwocie 11.257.681,83 zł – były to zobowiązania z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek. Zobowiązania wymagalne z tytułu dostaw i usług i pozostałe nie wystąpiły. Wartość nominalna niewymagalnych zobowiązań z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji na koniec 2017 roku wynosiła 0,00 zł. Wartość kredytów i pożyczek oraz wyemitowanych papierów wartościowych na realizację programów i projektów finansowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy o finansach publicznych na koniec 2017 roku wynosiła 0,00 zł. W części C2 (dodatkowe dane uzupełniające) sprawozdania jednostka wykazała zobowiązania związku współtworzonego przez jst w okresie sprawozdawczym w kwocie 7.232,00 zł (plan), 0,00 zł (wykonanie).

W sprawozdaniu Rb-Z na dzień 31 grudnia 2018 roku wykazano zobowiązania tworzące dług publiczny w kwocie 11.408.732,11 zł – były to zobowiązania z tytułu zaciągniętych

kredytów i pożyczek. Zobowiązania wymagalne z tytułu dostaw i usług i pozostałe nie wystąpiły. Wartość nominalna niewymagalnych zobowiązań z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji wynosiła 0,00 zł. Wartość kredytów i pożyczek oraz wyemitowanych papierów wartościowych na realizację programów i projektów finansowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy o finansach publicznych wynosiła 0,00 zł. W części C2 (dodatkowe dane uzupełniające) sprawozdania jednostka wykazała zobowiązania związku współtworzonego przez jst w okresie sprawozdawczym w kwocie 7.228,00 zł (plan), 0,00 zł (wykonanie).

W sprawozdaniu Rb-Z na dzień 30 czerwca 2019 roku wykazano zobowiązania tworzące dług publiczny w kwocie 10.413.423,91 zł – były to zobowiązania z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek. Zobowiązania wymagalne z tytułu dostaw i usług i pozostałe nie wystąpiły. Wartość nominalna niewymagalnych zobowiązań z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji wynosiła 0,00 zł. Wartość kredytów i pożyczek oraz wyemitowanych papierów wartościowych na realizację programów i projektów finansowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy o finansach publicznych wynosiła 0,00 zł.

Stwierdzono zgodność kwot zobowiązań długoterminowych, wykazanych w ww. sprawozdaniach z saldami kont 134 – kredyty bankowe i 260 – zobowiązania finansowe.

Rb–NDS - kwartalne sprawozdanie o nadwyżce/deficycie jednostki samorządu terytorialnego za okres od początku roku do dnia 31 grudnia 2018 roku

Na podstawie sprawozdania Rb-NDS – o nadwyżce/deficycie sporządzonego za rok 2018 ustalono, iż na dzień 31 grudnia 2018 roku w kontrolowanej jednostce wystąpił dodatni stan środków finansowych na kwotę 1.083.763,40 zł.

Stan wolnych środków wynikał z wyliczenia:

- D1. Przychody ogółem – 1.337.366,26 zł
- D2. Rozchody ogółem – 608.949,72 zł
- C. Nadwyżka – 355.346,86 zł
- D1 – D2 + C = 1.083.763,40 zł

Stan środków finansowych ustalony na podstawie bilansu z wykonania budżetu sporządzonego na dzień 31 grudnia 2018 roku wynosił również 1.083.760,08 zł.

	Treść	Pozycja bilansu	Kwota	Uwagi
+	Środki pieniężne budżetu	Aktywa I.1.1	1 388 399,42	Saldo Wn konta 133
+	Pozostałe środki pieniężne	Aktywa I.1.2	8 831,45	Saldo Wn konta 133
+	Należności i rozliczenia	Aktywa II	68 031,32	Saldo Wn kont 222, 223, 224, 240
+	Inna aktywa	Aktywa III	0,00	Saldo Wn konta 909
–	Zobowiązania wobec budżetów	Pasywa I.2	8 831,45	Saldo Ma konta 224
–	Pozostałe zobowiązania	Pasywa I.3	0,00	Saldo Ma konta 240
–	Inne pasywa	Pasywa III	372 667,34	Saldo Ma konta 909 Saldo Ma konta 271 Saldo Ma konta 272
–	Rezerwa na niewygasające wydatki	Pasywa II.3	0,00	Saldo Ma konta 904
	Stan środków finansowych		**1 083 763,40**	

Treść	Pozycja	Kwota	Uwagi

		bilansu		
+	Zobowiązania finansowe	Pasywa I.1	11 408 732,11	Saldo Ma kont 134, 260
-	Aktywa netto budżetu	Pasywa II	10 324 968,71	saldo Wn konta 960 + saldo Ma konta 961- saldo Ma konta 904
-	Rezerwa na niewygasające wydatki	Pasywa II.3	0,00	saldo Ma konta 904
Stan środków finansowych			**1 083 763,40**	

Bilans z wykonania budżetu na dzień 31 grudnia 2018 roku

Bilans z wykonania budżetu Gminy Mokrsko na dzień 31 grudnia 2018 roku sporządzony został w dniu 15 marca 2019 roku.

Na podstawie ewidencji księgowej (konta księgi głównej) dla organu za rok 2018 sprawdzono zgodność wykazanych w bilansie danych. Kontrolą objęto wykazane w bilansie niżej wymienione pozycje i porównano je z ewidencją księgową:

AKTYWA	Konto	Saldo konta	PASYWA	Konto	Saldo konta
I. Środki pieniężne		**1 397 230,87**	**I. Zobowiązania**		**11 417 563,56**
1. Środki pieniężne		1 397 230,87	1. Zobowiązania finansowe		11 408 732,11
1.1. Środki pieniężne budżetu	Wn 133	1 388 399,42	1.1. Krótkoterminowe (do 12 miesięcy)		0,00
1.2. Pozostałe środki pieniężne	Wn 133 Wn 139	8 831,45	1.2. Długoterminowe (powyżej 12 miesięcy)	Ma 134, Ma 260	11 408 732,11
II. Należności i rozliczenia		**68 031,32**	2. Zobowiązania wobec budżetów	Ma 224,	8 831,45
1. Należności finansowe	Wn 250	0,00	3. Pozostałe zobowiązania	Ma 240, Ma 222, Ma 223	0,00
1.1. Krótkoterminowe (do 12 miesięcy)		0,00	**II. Aktywa netto budżetu**		**-10 324 968,71**
1.2. Długoterminowe (powyżej 12 miesięcy)		0,00	1. Wynik wykonania budżetu(+,-)		355 346,86
2. Należności od budżetów	Wn 224,	68 028,00	1.1. Nadwyżka budżetu (+)	Ma 961	355 346,86
3. Pozostałe należności i rozliczenia	Wn 240, Wn 222	3,32	1.2. Deficyt budżetu (-)	Wn 961	0,00
III. Inne aktywa	Wn 909	**0,00**	1.3. Niewykonane wydatki (-)		0,00
			2. Wynik na operacjach niekasowych (+, -)	Wn 962 Ma 962	0,00
			3. Rezerwa na niewygasające wydatki	Wn 904	0,00
			4. Środki z prywatyzacji	Wn 968 Ma 968	0,00
			5. Skumulowany wynik budżetu (+, -)	Wn 690 Ma 960	-10 680 315,57
			III. Inne pasywa	Ma 909 **Ma 271 Ma 272**	**372 667,34**
Suma aktywów		**1 465 262,19**	**Suma pasywów**		**1 465 262,19**

Zobowiązania budżetu Gminy

Według bilansu z wykonania budżetu Gminy Mokrsko na dzień 31 grudnia 2018 roku zobowiązania według tytułów wynosiły:

zobowiązania finansowe	- 11.408.732,11 zł
zobowiązania wobec budżetów	- 8.831,45 zł
zobowiązania pozostałe	- 0,00 zł

Zobowiązania finansowe

Zobowiązania finansowe dotyczyły zaciągniętych kredytów i pożyczek oraz wyemitowanych obligacji i były zgodne z kwotami sald kont 134 i 260.

Zobowiązania wobec budżetów

Zobowiązania wobec budżetów wynikały z konta 224 i były zgodne z kwotą wykazaną w bilansie. Na zobowiązania wobec budżetów stanowiące saldo konta 224 złożyły się następujące kwoty:

- 8,07 zł - niewykorzystana dotacja podlegająca zwrotowi do ŁUW (85202 § 2010 – domy pomocy społecznej). Zwrotu dokonano w dniu 31 stycznia 2019 roku;
- 3.898,93 zł – niewykorzystana dotacja podlegająca zwrotowi do ŁUW (75011 § 2010 – sprawy obywatelskie). Zwrotu dokonano w dniu 24 stycznia 2019 roku;
- 383,34 zł - niewykorzystana dotacja podlegająca zwrotowi do ŁUW (80153 § 2010 – zapewnienie uczniom prawa do bezpłatnego dostępu do podręczników, materiałów edukacyjnych lub materiałów ćwiczeniowych decyzja nr FB.I.3111.1.319.2018). Zwrotu dokonano w dniu 10 stycznia 2019 roku;
- 4,00 zł - niewykorzystana dotacja podlegająca zwrotowi do ŁUW (85203 § 2010 – ośrodki wsparcia). Zwrotu dokonano w dniu 7 stycznia 2019 roku;
- 161,95 zł - zwrot świadczeń z tytułu Funduszu alimentacyjnego, który wpłynął na rachunek budżetu w dniu 31 grudnia 2018 roku. Do ŁUW przekazano w dniu 7 stycznia 2019 roku,
- 164,00 zł – odsetki od świadczeń z tytułu Funduszu alimentacyjnego, które wpłynęły na rachunek budżetu w dniu 31 grudnia 2018 roku. Do ŁUW przekazano w dniu 7 stycznia 2019 roku,
- 4.211,16 zł – składająca się z kwoty 2.951,70 zł stanowiącej podatek VAT za m-c grudzień 2018 roku podlegający wpłacie do Urzędu Skarbowego oraz z **kwoty 1.261,55 zł stanowiącej błędnie zaksięgowaną równowartość należnego podatku VAT dotyczącą niewpłaconych opodatkowanych dochodów z miesiąca stycznia 2018 roku** oraz pomniejszone o kwotę 2,09 zł stanowiąca różnice groszowe z zaokrągleń kwot podatku przekazywanego do Urzędu Skarbowego.

Zobowiązania pozostałe

Kontrolujący ustalili, że konta 222, 223 i 240 nie wykazywały salda zobowiązań na dzień 31 grudnia 2018 roku.

Należności budżetu Gminy

Według bilansu z wykonania budżetu Gminy Mokrsko na dzień 31 grudnia 2018 roku należności według tytułów wynosiły:

należności finansowe	0,00 zł,
należności od budżetów	68 028,00 zł,
pozostałe należności i rozliczenia	3,32 zł,

Należności od budżetów

Saldo Wn konta 224 – rozrachunki budżetu na dzień 31 grudnia 2018 roku wynosiło 68.028,00 zł i taka też kwota wynikała z bilansu. Na należności od budżetów stanowiące saldo konta 224 złożyły się następujące kwoty:

- 66.218 zł - należne za 2018 rok udziały w podatku dochodowym od osób fizycznych; Ministerstwo Finansów przekazało należne udziały w dniu 9 stycznia 2019 roku;
- 1.810 zł – (75616 § 0500) należne za 2018 rok dochody pobierane przez US z Urzędu Skarbowego w Bydgoszczy, wpływ na rachunek budżetu w dniu 2 stycznia 2019 roku.

Ujęcie w ewidencji księgowej budżetu Gminy nastąpiło poprzez zapis na kontach Wn 224 rozrachunki budżetu Ma 901 – dochody budżetu.

W bilansie z wykonania budżetu wykazano prawidłową kwotę należności od budżetów.

Pozostałe należności

W bilansie z wykonania budżetu wykazano pozostałe należności i rozliczenia 3,32 zł. Konta 222, 223 nie wykazywały sald strony Wn. Natomiast konto 240 – pozostałe rozrachunki wykazywało na dzień 31 grudnia 2018 roku saldo strony Wn w kwocie 3,32 zł, które dotyczyło opłaty komorniczej. W grudniu 2018 roku dochody zostały przekazane na rachunek budżetu w kwocie faktycznie otrzymanej tj. pomniejszonej o potrąconą opłatę komorniczą. Opłata ta do końca roku nie została zrefundowana z rachunku wydatków na rachunek dochodów urzędu. W dniu 9 stycznia 2019 roku powyższa kwota opłaty komorniczej została przekazana z rachunku wydatków na rachunek dochodów, jednak dopiero w trakcie kontroli w dniu 18 września 2019 roku dokonano jej zwrotu na rachunek budżetu.

Inne aktywa i pasywa

W bilansie z wykonania budżetu sporządzonym na dzień 31 grudnia 2018 roku w pozycji III - inne aktywa nie wykazano żadnej kwoty, co było zgodne z saldem strony Wn konta 909 – rozliczenia międzyokresowe.

W bilansie z wykonania budżetu sporządzonym na dzień 31 grudnia 2018 roku wykazano również inne pasywa w kwocie 372.667,34 zł, które stanowiły:

- subwencję przekazaną w grudniu 2018 roku na styczeń 2019 roku w kwocie 367.478,00 zł, (powyższa kwota wynikała z salda strony Ma konta 909 – rozliczenia międzyokresowe),
- **równowartość naliczonego podatku VAT podlegającego odliczeniu za m-c grudzień 2018 roku w kwocie 3.752,85 zł, zaewidencjonowana na koncie 272 – rozliczenie VAT, która wg rozliczeń dokonywanych przez Gminę została zwrócona na rachunek wydatków Urzędu Gminy w styczniu 2019 roku** (co zostało opisane w dalszej części protokołu).
- należny podatek VAT nieprzekazany do budżetu (nieuregulowane opodatkowane należności za 2018 rok) w kwocie 1.436,49 zł dotyczący dochodów z 2018 roku, zaewidencjonowany na koncie 271 – rozliczenie VAT z jednostkami, szczegółowy sposób ewidencji podatku VAT oraz uwagi z tym związane zostaną omówione w dalszej części protokołu.

Kontrolujące zwracają uwagę, że konta 271 i 272 funkcjonują jako konta rozliczeniowe i w bilansie z wykonania budżetu powinny znaleźć

odzwierciedlenie w pozycji pozostałe zobowiązania a nie rozliczenia międzyokresowe.

Środki pieniężne

W poz. I.1.1 wykazano środki pieniężne budżetu w wysokości 1.397.230,87 zł, które wynikały z salda Wn konta 133 – rachunek budżetu i odpowiadały danym zawartym w sprawozdaniu Rb-ST oraz były zgodne z wyciągiem bankowym nr 242 z dnia 31 grudnia 2018 roku.

W sprawozdaniu Rb-ST wykazano stan środków na rachunku budżetu jednostki samorządu terytorialnego w wysokości 1.397.230,87 zł, w tym:

- środki z niewykorzystanych dotacji w roku budżetowym – 4.294,34 zł,
- środki dotacji i subwencji przekazanych w grudniu na styczeń następnego roku – 367.478,00 zł,
- stan środków na rachunku wydatków niewygasających – 0,00 zł.

W wyniku kontroli ustalono, że w sprawozdaniu Rb-ST w pozycji środki z niewykorzystanych dotacji w roku budżetowych wykazano kwotę 4.294,34 zł, i taka też kwota wynikała z zapisów strony Ma na koncie 224-30. Powyższa kwota dotyczyła niewykorzystanych dotacji podlegających zwrotowi w styczniu 2019 roku do ŁUW.

Stwierdzono zgodność stanu środków pieniężnych, wykazanych w sprawozdaniu Rb-ST ze stanem wynikającym z wyciągów bankowych oraz z ewidencji księgowej.

Pozostałe środki pieniężne

W bilansie z wykonania budżetu na dzień 31 grudnia 2018 roku w pozycji pozostałe środki pieniężne wykazano 8.831,45 zł. Na powyższą kwotę złożyły się następujące kwoty:

- 4.294,34 zł – suma niewykorzystanych dotacji podlegających zwrotowi,
- 161,95 zł – zwroty z tytułu świadczeń wypłaconych z Funduszu alimentacyjnego, w części stanowiącej dochody budżetu państwa, które do końca roku nie zostały przekazane do ŁUW,
- 164,00 zł – odsetki od świadczeń z tytułu Funduszu alimentacyjnego, stanowiące dochody Skarbu Państwa, które do końca roku nie zostały przekazane do ŁUW,
- **4.211,16 zł – składająca się z kwoty 2.951,70 zł stanowiącej podatek VAT za m-c grudzień 2018 roku podlegający wpłacie do Urzędu Skarbowego oraz z kwoty 1.259,46 zł stanowiącej błędnie zaksięgowaną równowartość należnego podatku VAT dotyczącą niewpłaconych opodatkowanych dochodów z miesiąca stycznia 2018 roku.**

Kontrolujące stwierdziły, że w pozycji pozostałe środki pieniężne należało wykazać kwotę 4.620,29 zł, dotyczącą środków pieniężnych podlegających zwrotowi do innych budżetów, natomiast kwota 4.211,16 zł stanowiła środki pieniężne budżetu.

Nadwyżka lub niedobór wykonania budżetu

W bilansie z wykonania budżetu na dzień 31 grudnia 2018 roku wykazano wynik wykonania budżetu w kwocie 355.346,86 zł (nadwyżka budżetu). Taką też kwotę ujęto w sprawozdaniu Rb-NDS, sporządzonym za okres od początku roku do dnia 31 grudnia 2018 roku. W ewidencji księgowej na dzień 31 grudnia 2018 roku konto księgowe 961 - wynik wykonania budżetu wykazywało saldo strony Ma w kwocie 355.346,86zł.

Skumulowana nadwyżka lub niedobór wykonania budżetu

W bilansie z wykonania budżetu na dzień 31 grudnia 2018 roku wykazano skumulowany niedobór w kwocie -10.680.315,57 zł. Wymieniona kwota wynikała z ewidencji księgowej na koncie 960 - skumulowane wyniki budżetu.

Stwierdzono zgodność danych wykazanych w sprawozdaniu finansowym z ewidencją księgową organu.

Ustalono, iż bilans otwarcia wykazany w sprawozdaniu bilans z wykonania budżetu jst na dzień 1 stycznia 2019 roku był zgodny z bilansem zamknięcia na dzień 31 grudnia 2018 roku.

Bilans jednostki na dzień 31 grudnia 2018 roku

Według bilansu Urzędu Gminy Morsko na dzień 31 grudnia 2018 roku zobowiązania według tytułów wynosiły:

- z tytułu robót, dostaw i usług 130.432,82 zł
- wobec budżetów 24.918,00 zł
- z tytułu ubezpieczeń społecznych 113.977,98 zł
- z tytułu wynagrodzeń 86.533,25 zł
- pozostałe zobowiązania 11.528,36 zł
- sumy depozytowe 24.406,88 zł
- rozliczenie z tytułu środków na wydatki budżetowe i z tytułu dochodów budżetowych 0,00 zł

Wartości zobowiązań wykazane w bilansie były zgodne z ewidencją.

Zobowiązania z tytułu dostaw i usług wynikały z salda strony Ma konta 201 – rozrachunki z odbiorcami i dostawcami.

Zobowiązania wobec budżetów wynikały z salda Wn konta 225 i dotyczyły:

- podatku dochodowego od osób fizycznych w kwocie 24.918 zł z tytułu wynagrodzenie za m-c 12/2018, dodatkowego wynagrodzenia rocznego za 2018 rok, umów zleceń oraz ryczałtów samochodowych,

Na zobowiązania z tytułu ubezpieczeń społecznych i innych świadczeń złożyło się saldo Ma konta 229 – pozostałe rozrachunki publiczno-prawne:

- 113.241,98 zł dotyczące rozrachunków z Zakładem Ubezpieczeń Społecznych z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, zdrowotne i Fundusz Pracy od dodatkowego wynagrodzenia rocznego oraz wynagrodzeń i umów zleceń wypłaconych w grudniu 2018 roku,
- 736,00 zł dotyczące rozrachunków z PFRON z tytułu składki za m-c 12/2018,

Zobowiązania z tytułu wynagrodzeń wynikały z salda konta 231 – rozrachunki z tytułu wynagrodzeń, w kwocie 86.533,25 zł i dotyczyły dodatkowego wynagrodzenia rocznego za 2018 rok.

Pozostałe rozrachunki wynikały z sald strony Ma kont:

1) 240 – pozostałe rozrachunki w kwocie 35.935,24 zł dotyczące:

- 1.998 zł - potrącenie z wynagrodzeń na rzecz ubezpieczenia PZU,

- 4.320 zł - potrącenie z wynagrodzeń na rzecz Pracowniczej Kasy Zapomogowo Pożyczkowej,
- 144 zł - potrącenie z wynagrodzeń na rzecz ubezpieczenia AVIVA
- 5.153,36 zł - potrącenie z wynagrodzeń na rzecz Komornika Sądowego i na rzecz Banków,
- 24.918 zł – sumy depozytowe.

W pozycji rozliczenia z tytułu środków na wydatki budżetowe i z tytułu dochodów budżetowych nie wykazano żadnej kwoty.

W bilansie Urzędu Gminy Mokrsko sporządzonym na dzień 31 grudnia 2018 roku wykazano w pozycji środki pieniężne na rachunkach bankowych (B.III.1.2) kwotę 24.437,03 zł. Powyższa kwota była zgodna z kwotami zgromadzonymi na rachunku bankowym Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych – 30,15 zł (saldo konta 135) oraz sum depozytowych 24.406,88 zł (saldo konta 139).

Według bilansu Urzędu Gminy Mokrsko sporządzonego na dzień 31 grudnia 2018 roku należności według tytułów wynosiły:

- z tytułu dostaw i usług	9.919,12 zł
- od budżetów	17.087,13 zł
- z tytułu ubezpieczeń społecznych	0,00 zł
- pozostałe należności	366.882,97 zł
- rozliczenia z tytułu środków na wydatki budżetowe i z tytułu dochodów budżetowych	0,00 zł

Wartości należności wykazane w bilansie były zgodne z ewidencją księgową.

Należności z tytułu dostaw i usług wynikały z salda strony Wn konta 201 – rozrachunki z dostawcami i odbiorcami i dotyczyły należnego podatku VAT niezapłaconego przez kontrahentów z tytułu wystawionych faktur.

Należności od budżetów wynikały z konta 225 – rozrachunki z budżetami i dotyczyły należności pozostałych do zapłaty (zaległości) przypisanych na podstawie informacji Ministra Finansów o pobieranych dochodach przez Urzędy Skarbowe na rzecz Gminy Mokrsko w kwocie 17.087,13 zł.

Pozostałe należności wynikały z salda strony Wn następujących kont:

1) 234 – pozostałe rozrachunki z pracownikami w wysokości 16.042 zł i dotyczyły należności z tytułu pożyczek udzielanych pracownikom z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych,
2) 240 – pozostałe rozrachunki w wysokości 5.698 zł i dotyczyły pożyczek na ZFŚS - emeryci,
3) 221 – należności z tytułu dochodów budżetowych w wysokości 345.142,97 zł (zaległości w dochodach budżetowych), pomniejszone o nadpłaty.

W bilansie Urzędu Gminy Mokrsko na dzień 31 grudnia 2018 roku wykazano następujące aktywa trwałe:

- Wartości niematerialne i prawne (A.I) 4.832,03 zł
- Grunty (A.II.1.1) 9.940.697,58 zł
- Budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej (A.II.1.2) 21.262.344,29 zł
- Urządzenia techniczne i maszyny (A.II.1.3) 219.567,17 zł
- Środki transportu (A.II.1.4) 75.518,41 zł
- Inne środki trwałe (A.II.1.5) 4.719,33 zł
- Inwestycje rozpoczęte (A.II.2) 1.272.535,65 zł
- Należności długoterminowe (A.III) 0,00 zł
- Akcje i udziały (A.IV.1.1) 0,00 zł

Ustalenia dotyczące zgodności wartości aktywów trwałych wykazanych w bilansie z ewidencją i dokumentacją źródłową zostały zawarte w dalszym punkcie protokołu dotyczącym ewidencji majątku gminy.

V. ROZRACHUNKI I ROSZCZENIA

1. ROZRACHUNKI Z ODBIORCAMI I DOSTAWCAMI. TERMINOWOŚĆ REGULOWANIA ZOBOWIĄZAŃ (LATA 2017 - 2018)

Zgodnie z zakładowym planem kont dla Urzędu Gminy Mokrsko, konto 201 – rozrachunki z odbiorcami i dostawcami, służy do ewidencji rozrachunków i roszczeń krajowych i zagranicznych z tytułu dostaw, robót i usług, w tym również zaliczek na poczet dostaw, robót i usług oraz kaucji gwarancyjnych, a także należności z tytułu przychodów finansowych. Na koncie 201 nie ujmuje się należności jednostek budżetowych zaliczanych do dochodów budżetowych, które ewidencjonowane są na koncie 221. Ewidencja szczegółowa powinna zapewnić możliwość ustalenia należności i zobowiązań krajowych i zagranicznych według poszczególnych kontrahentów.

W wyniku kontroli zobowiązań Urzędu Gminy na dzień 31 grudnia 2018 roku stwierdzono, że:

- ogólna kwota zobowiązań z tytułu dostaw i usług wykazana w sprawozdaniu Rb-28S była zgodna z kwotą wynikającą z ewidencji księgowej,
- kwota zobowiązań wymagalnych ujęta w sprawozdaniach Rb-Z i Rb-28S była zgodna ze stanem faktycznym,
- wystąpiły koszty i zobowiązania nie ujęte w księgach rachunkowych 2018 roku na kwotę 1.117 zł.

W księgach 2018 roku nie ujęto informacji ustalającej wysokość opłaty zmiennej za usługi wodne nr 2002ZZ Sieradz, OZ/III Kwartał/2018 wydanej przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie Zarząd Zlewni w Sieradzu w dniu 21 grudnia 2018 roku. **Wysokość opłaty za wprowadzanie ścieków komunalnych do rowu „Olszyna" za III kwartał 2018 roku ustalono w wysokości 1.117 zł. W związku z powyższym powyższy dokument powinien być ujęty w księgach 2018 roku oraz ujęty jako koszt i zobowiązanie 2018 roku. Powyższe działanie stanowiło naruszenie art. 6 ust. 1 i 20 ustawy z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości**, w myśl których w księgach rachunkowych jednostki należy ująć

wszystkie osiągnięte, przypadające na jej rzecz przychody i obciążające ją koszty związane z tymi przychodami dotyczące danego roku obrotowego, niezależnie od terminu ich zapłaty oraz do ksiąg rachunkowych okresu sprawozdawczego należy wprowadzić w postaci zapisu, każde zdarzenie, które nastąpiło w tym okresie sprawozdawczym.

Z ewidencji księgowej na koncie 201 wynikało, że jednostka na dzień 31 grudnia 2018 roku posiadała zobowiązania z tytułu dostaw i usług w kwocie 130.432,82 zł. W bilansie jednostki budżetowej (Urzędu Gminy) za 2018 rok ujęto zobowiązania z tytułu dostaw i usług w kwocie 130.432,82 zł.

Zestawienie zobowiązań wobec dostawców na dzień 31 grudnia 2018 roku stanowi załącznik nr 3 do protokołu kontroli.

Próbę dotyczącą terminowości regulowania zobowiązań stanowiło 29 dokumentów księgowych (faktury, rachunki, noty, polisy), które zaewidencjonowano w dniach 17-24 stycznia 2019 roku. Na dokumentach odnotowano daty wpływu do Urzędu. Spośród 29 skontrolowanych dokumentów źródłowych 2 faktury zostały uregulowane po upływie terminu płatności. Opóźnienie w zapłacie wynosiło 1 dzień.

Zestawienie dokumentów stanowiących próbę dotyczącą terminowości regulowania zobowiązań stanowi załącznik nr 4 do protokołu kontroli.

W wyniku kontroli prawidłowości ujęcia zobowiązań w sprawozdaniu Rb-28S stwierdzono, że podatek dochodowy od osób fizycznych z tytułu wypłaconego ryczałtu samochodowego za m-c grudzień 2018 roku został ujęty w § 4300 – zakup usług pozostałych. Zgodnie z załącznikiem nr 4 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 roku w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (tekst jednolity Dz. U. z 2014 roku poz. 1053 ze zm.) § 441 Podróże służbowe krajowe - obejmuje wydatki na podróże służbowe krajowe pracowników, w zakresie określonym rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013 r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej (Dz. U. z 2013 roku poz. 167) - ponoszone przez pracodawcę i pracownika. Paragraf ten ma również zastosowanie do, innych wydatków zaliczonych na podstawie odrębnych przepisów do wydatków na podróże służbowe krajowe, np. zwrot kosztów za używanie przez pracowników własnych pojazdów do celów służbowych w granicach administracyjnych miasta lub gminy, przejazdy miejscowe pracowników, wyrównanie wydatków ponoszonych przez pracowników w związku z wykonywaniem pracy poza stałym miejscem pracy lub poza stałym miejscem zamieszkania oraz przeniesieniem do pracy w innej miejscowości.

Ponadto ewidencja księgowa ryczałtów samochodowych odbywała się poprzez następujące zapisy Wn 402 – usługi obce Ma 240 – pozostałe rozrachunki - kwota naliczonego ryczałtu brutto, Wn 240 Ma 225 – rozrachunki z budżetami – kwota naliczonego podatku dochodowego od ryczałtu. Kontrolujące zwracają uwagę że właściwym kontem do ewidencji tego rodzaju kosztów jest konto 409 – pozostałe koszty rodzajowe. Powyższe działanie stanowiło naruszenie zasad klasyfikacji zdarzeń gospodarczych wynikających z załącznika nr 3 do rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 roku w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2017 roku poz. 1911 ze zm.).

2. ROZRACHUNKI PUBLICZNOPRAWNE

W bilansie Urzędu Gminy za 2018 rok po stronie aktywów w poz. B.II.2 – Należności od budżetów wykazano kwotę 17.087,13 zł, natomiast po stronie pasywów w poz. D.II.2 – Zobowiązania wobec budżetów wykazano kwotę 24.918,00 zł.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku konto 225 wykazywało następujące salda:

- 24.918,00 zł – saldo strony Ma konta 225-1 i 225-2 – stanowiące zobowiązanie wobec Urzędu Skarbowego z tytułu: [1] podatku dochodowego od osób fizycznych z tytułu dodatkowego wynagrodzenia rocznego w kwocie 11.564 zł, [2] podatku dochodowego z tytułu ryczałtu za używanie samochodu prywatnego w celach służbowych w kwocie 62 zł, [3] podatku dochodowego od wynagrodzenia agencyjno-prowizyjnego w kwocie 1 zł, [4] korekta wpłat za październik w wysokości -70 zł, [5] podatku dochodowego naliczonego od umowy zlecenie w kwocie 1.330 zł, [6] podatku dochodowego od osób fizycznych z tytułu wynagrodzeń za m-c 12/2018 w kwocie 12.031 zł;
- 17.087,13 zł – saldo strony Wn konta 221-2 – stanowiące należności pozostałe do zapłaty (zaległości) przypisane na podstawie informacji Ministra Finansów o pobieranych dochodach przez Urzędy Skarbowe na rzecz Gminy Mokrsko.

Podatek dochodowy od osób fizycznych

Na dzień 31 grudnia 2018 roku na saldzie konta 225 figurowała kwota 24.918 zł, która dotyczyła:

- naliczonego podatku dochodowego od dodatkowego wynagrodzenia rocznego za 2018 roku w kwocie 11.564 zł (zapłacono w dniu 5 marca 2019 roku),
- wynagrodzenia agencyjno-prowizyjnego w kwocie 1 zł,
- ryczałtów za korzystanie z samochodów prywatnych do celów służbowych w kwocie 62 zł,
- umów zlecenie w kwocie 1.330 zł,
- nadpłacony podatek z tytułu wynagrodzeń za m-c wrzesień 2018 roku w wysokości -70 zł,
- naliczonego podatku dochodowego od wynagrodzenia za m-c 12/2018 w kwocie 12.031 zł

Zapłaty podatku nie wynikającego z dodatkowego wynagrodzenia rocznego dokonano w dniu 4 stycznia 2019 roku.

Sprawdzono terminowość zapłaty podatku dochodowego od osób fizycznych za IV kwartał 2018 roku, co przedstawiono w poniższej tabeli:

Miesiąc	Naliczony podatek		Potrącone wynagrodzenie z tyt. term. wpłacania zaliczek	Termin płatności	Wpłaty			Uwagi
					Kwota	Data	Nr WB	
1	2		3	4	5	6	7	8(2-4)
Październik	15 278,00	PIT-4	0	20.11.2018	15 278,00	7.11.2018	161/2018	
	Razem październik				**15 278,00**			
Listopad	18 960,00	PIT-4	0	20.12.2018	18 960,00	5.12.2018	176/2018	

	Razem listopad				**18 960,00**			
Grudzień	13 726,00	PIT-4	0	20.01.2019	13 506,00	4.01.2019	2/2019	70 zł potrącono na podstawie korekty listy płac za 9/2018
					127,00	5.12.2018	176/2018	
					23,00	31.12.2018	189/2018	
	Razem grudzień				**13 656,00**			

Zobowiązania z tytułu zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych, przekazywano do Urzędu Skarbowego w terminie zgodnym z art. 38 ust. 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991 roku o podatku dochodowym od osób fizycznych (tekst jednolity z 2018 roku, poz. 1509 ze zm.), tj. do 20-go dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym zaliczki zostały pobrane. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

Jednostka nie pobierała prowizji od przekazywanej do Urzędu Skarbowego kwoty zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych. W świetle art. 28 § 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (tekst jednolity Dz. U. z 2019 roku, poz. 900 ze zm.), płatnikom i inkasentom przysługuje zryczałtowane wynagrodzenie z tytułu terminowego wpłacania podatków pobranych na rzecz budżetu państwa. Szczegółowe zasady ustalania wynagrodzenia płatników i inkasentów pobierających podatki na rzecz budżetu państwa, w relacji do kwoty pobranych podatków oraz tryb pobrania wynagrodzenia, określono w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 10 grudnia 2015 roku w sprawie wynagrodzenia płatników i inkasentów pobierających podatki na rzecz budżetu państwa (Dz. U. z 2015 roku, poz. 2154), zgodnie z którym - płatnikom podatku dochodowego od osób fizycznych, przysługuje wynagrodzenie z tytułu terminowego wpłacania podatków, wynoszące 0,3% kwoty podatków pobranych na rzecz budżetu państwa.

Podatek VAT

Sprawdzono terminowość zapłaty podatku VAT za miesiące październik, listopad i grudzień 2018 roku. Zobowiązania z tytułu podatku VAT, przekazywano do Urzędu Skarbowego w terminie zgodnym z art. 103 ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 roku o podatku od towarów i usług (tekst jednolity Dz. U. z 2018 roku poz. 2174 ze zm.), tj. do 25-go dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym powstał obowiązek podatkowy. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

Deklaracje VAT-7 składane były przez Gminę Mokrsko w terminie wynikającym z ustawy o podatku od towarów i usług.

Ustalenia dotyczące ewidencji operacji związanych z podatkiem VAT

Wójt Gminy Mokrsko w dniu 29 grudnia 2016 roku wydał zarządzenie nr 77/16 w sprawie scentralizowanych zasad rozliczeń podatku VAT w Gminie Mokrsko i jej jednostkach organizacyjnych.

W § 2 zarządzenia określono, że jednostki objęte centralizacją zostały ujęte w wykazie stanowiącym załącznik do przedmiotowego zarządzenia. Procedury zawierały między innymi następujące regulacje:

1) dostarczanie cząstkowej deklaracji VAT-7 do Referatu Finansowego w Urzędzie Gminy za dany miesiąc w terminie do 10 dnia następnego miesiąca oraz przekazania zobowiązania z tytułu podatku VAT do zapłaty;
2) dokonanie stosowanych zmian w polityce rachunkowości;

3) agregacja danych zawartych w cząstkowych rejestrach sprzedaży i zakupu, deklaracjach, będzie następować w zbiorczym rejestrze zakupu i sprzedaży oraz zbiorczej deklaracji i zbiorczym Jednolitym Pliku Kontrolnym sporządzonym przez pracownika zajmującego się rozliczaniem podatku VAT w Referacie Finansowym Urzędu.

Kontrolujące ustaliły, że w uregulowaniach wewnętrznych nie znajdowały się regulacje dotyczące zwrotu nadwyżki podatku naliczonego nad należnym, jednak na podstawie ewidencji księgowej i wyciągów bankowych ustalono, że cały podatek naliczony w każdym z miesięcy był zwracany z rachunku bankowego budżetu na rachunek bankowy Urzędu (inne jednostki organizacyjne nie dokonywały czynności opodatkowanych jak też nie odliczały podatku naliczonego).

Kontrolujące wskazują, że zwrot nadwyżki podatku naliczonego nad należnym jednostkom budżetowym jest możliwy jedynie w przypadku zakładu budżetowego, z uwagi na fakt, że przepisy ustawy z dnia 5 września 2016 roku o szczególnych zasadach rozliczeń podatku od towarów i usług oraz dokonywania zwrotu środków publicznych przeznaczonych na realizację projektów finansowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej lub od państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu przez jednostki samorządu terytorialnego (tekst jednolity Dz. U z 2018 r., poz. 280), nie przewidują przekazywania z budżetu jednostki samorządu terytorialnego środków finansowych wynikających z rozliczenia podatku VAT do jednostek budżetowych. Zwrot różnicy podatku wynikającej ze scentralizowanej deklaracji VAT ma być dokonywany przez urząd skarbowy na rachunek jednostki samorządu terytorialnego. Natomiast jednostka samorządu terytorialnego decyduje według swojego uznania o przekazaniu tej nadwyżki jedynie do zakładu budżetowego. Powyższe wynika z przepisów:

- art. 15 ust. 4a ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych, w świetle którego samorządowy zakład budżetowy może otrzymać z budżetu jednostki samorządu terytorialnego środki finansowe wynikające z rozliczenia podatku od towarów i usług, z tym że ich wysokość nie może być wyższa niż wynikająca z rozliczenia tego podatku związanego z tym zakładem,
- art. 24 ustawy z dnia 5 września 2016 roku o szczególnych zasadach rozliczeń podatku od towarów i usług (...), zgodnie z którym, jeżeli organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego przewiduje przekazywanie środków finansowych, o których mowa w art. 15 ust. 4a ustawy zmienianej w art. 21, w brzmieniu nadanym ustawą, samorządowemu zakładowi budżetowemu utworzonemu przed dniem wejścia w życie ustawy, organ ten określi zasady ustalania i przekazywania z budżetu jednostki samorządu terytorialnego tych środków, nie później niż przed dniem przekazania tych środków,
- art. 16 ust. 2 pkt 6 ustawy o finansach publicznych, w myśl którego tworząc samorządowy zakład budżetowy, organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego określa zasady ustalania i przekazywania z budżetu jednostki samorządu terytorialnego środków finansowych wynikających z rozliczenia podatku od towarów i usług, jeżeli przewiduje przekazywanie tych środków temu zakładowi.

Z uzyskanych od kontrolowanych informacji wynikało, że w Gminie Mokrsko nie podjęto uchwały Rady Gminy w powyższym zakresie. Należy wskazać, że zgodnie ze wskazanym przepisem - to organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego, określa zasady ustalania i przekazywania z budżetu jednostki samorządu terytorialnego środków finansowych wynikających z rozliczenia podatku od towarów i usług, jeżeli przewiduje przekazywanie tych środków zakładowi budżetowemu.

W kontrolowanym okresie przekazywano podatek VAT wynikający z dokonywanych rozliczeń na rzecz Urzędu Gminy w Mokrsku, co przedstawia poniższa tabela.

Lp.	Miesiąc	Kwota zwrotu	Data zwrotu	Numer Wb
1	październik	2 641,62	23.11.2018	169/2018
2	listopad	2 418,52	19.12.2018	183/2018
3	grudzień	3 752,85	25.01.2019	19/2018
Razem		8 812,99		

Gmina Mokrsko ustaliła prewspółczynnik za 2018 rok na poziomie 22%.

Ewidencja rozliczeń podatku VAT w zakresie Urzędu Gminy odbywała się w księgach Urzędu Gminy Mokrsko, natomiast ewidencja rozliczeń wynikających z deklaracji cząstkowych jednostek organizacyjnych odbywała w księgach budżetu Gminy. Zarządzeniem nr 41/18 z dnia 17 lipca 2018 roku w sprawie wprowadzenia zasad (polityki) rachunkowości w zakresie planu kont dla budżetu Gminy Mokrsko wskazano, że:

1) Konto 271 – służące do rozliczenia VAT należnego z jednostkami budżetowymi. Księgowania na koncie 271 VAT dotyczą wpłat z jednostek organizacyjnych z tytułu VAT należnego występującego w operacjach sprzedaży na podstawie ich miesięcznych deklaracji VAT-7. Na stronie Wn konta 271 ujmuje się należności od jednostek organizacyjnych z tytułu VAT należnego, **natomiast po stronie MA konta 271 księguje się wpłaty na rachunek budżetu należnego VAT przez jednostki organizacyjne**.
2) Konto 272 – służące do rozliczenia VAT naliczonego z jednostkami budżetowymi. Księgowania na koncie 272 VAT dotyczą „wpłat z jednostek organizacyjnych i do jednostek z tytułu VAT naliczonego, występującego w operacjach zakupu tych jednostek" **Na stronie Wn konta 272 VAT ujmuje się przekazanie do jednostek organizacyjnych zwrotu VAT naliczonego**, natomiast na stronie MA konta 272 VAT ewidencjonuje się zobowiązanie wobec jednostek z tytułu zwrotu VAT naliczonego na podstawie deklaracji VAT-7 jednostki.

Ewidencja w zakresie podatku VAT w budżecie Gminy odbywa się na następujących kontach:

1) VAT należny z deklaracji cząstkowych Wn 271 – rozliczenie VAT z jednostkami Ma 224 – rozrachunki z budżetami,
2) VAT naliczony do odliczenia z deklaracji cząstkowych Wn 224 – rozrachunki z budżetami Ma 272 – rozliczenie VAT,
3) **Wpłata z rachunku dochodów otrzymanego w danym miesiącu podatku VAT należnego Wn 133 Ma 271**,
4) Zapłata podatku VAT do Urzędu Skarbowego Wn 224 Ma 133,
5) **Przelew podatku naliczonego do odliczenia z rachunku budżetu na rachunek wydatków Urzędu Wn 272 Ma 133**.

Nieprawidłowości dotyczące przekazywania podatku naliczonego, który jest odliczany na rachunek wydatków Urzędu została opisana we wcześniejszej części protokołu dotyczącej urządzeń księgowych.

Ewidencja w zakresie podatku VAT w księgach Urzędu Gminy odbywa się na następujących kontach:

1) **Wn 401 Ma 225-1-5** naliczony podatek VAT podlegający odliczeniu na podstawie otrzymanych faktur zakupowych (zapis ze znakiem „-"). **Kontrolujące zwracają uwagę że zapis ze znakiem minus powinien być stosowany jedynie w zakresie korygowania niepoprawnych zapisów ewentualnie dla zachowania czystości obrotów na kontach, których obroty mają wpływ na kwoty ujmowane w sprawozdawczości. Do poprawnej ewidencji tej operacji wystarczające wydaje się zastosowanie zapisu czystości obrotów na kontach kosztów, których pomniejszenia jednostka dokonuje w przypadku gdy VAT podlega odliczeniu.**
2) Wn 201-1-1 (dalsza analityka wg rodzaju działalności) Ma 225-1-1 należny podatek VAT od czynności opodatkowanych,
3) Wn 225-1-5 Ma 130-1-2-1 wpływ kwoty podatku naliczonego zwróconego z rachunku budżetu Gminy (zapis ze znakiem „-"). **Nieprawidłowości związane ze zwracaniem podatku naliczonego do odliczenia zostały opisane we wcześniejszej części protokołu dotyczącej urządzeń księgowych**,
4) Wn 225-1-1 Ma 130-1-1 (dalsza analityka wg rodzaju działalności) **przekazanie na rachunek budżetu podatku VAT należnego, który w danym miesiącu wpłynął na rachunek dochodów Urzędu Gminy. Kontrolujące zwracają uwagę, że prawidłowo jednostka powinna przekazać na rachunek budżetu kwotę nadwyżki podatku należnego nad naliczonym za dany miesiąc ustaloną memoriałowo niezależnie od wpływów.**
5) Wn 800-1-1 Ma 225-1-1 – wygaszenie rozrachunków z tytułu VAT należnego (w wysokości różnicy pomiędzy wpływami z VAT a należnym VAT za dany rok).

W kontrolowanej jednostce ewidencja naliczonego podatku VAT podlegającego odliczeniu odbywała się poprzez pomniejszenie kosztów i wydatków wg odpowiednich podziałek klasyfikacji budżetowej. VAT należny natomiast ewidencjonowany był bez stosowania klasyfikacji budżetowej.

Kontrolą ewidencji podatku VAT oraz zgodności ewidencji z rejestrami cząstkowymi i deklaracjami cząstkowymi oraz deklaracjami zbiorczymi objęto miesiące październik, listopad i grudzień 2018 roku. Nieprawidłowości w tym zakresie nie stwierdzono.

Konto 229 – pozostałe rozrachunki publicznoprawne

Na dzień 31 grudnia 2018 roku w bilansie Urzędu Gminy wykazano zobowiązania z tytułu ubezpieczeń na kwotę 113.977,98 zł (poz. C.II.3 – Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń i innych świadczeń). Konto 229 – pozostałe rozrachunki publicznoprawne wykazywało na dzień 31 grudnia 2018 roku saldo zobowiązań w kwocie 113.977,98 zł. Na powyższą kwotę składały się zobowiązania:

1) z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne, zdrowotne i Fundusz Pracy oraz Fundusz Emerytur Pomostowych od:
   - dodatkowego wynagrodzenia rocznego za 2018 rok w kwocie 52.885,87 zł (zapłata 4 stycznia i 5 marca 2019 roku),
   - od umów zleceń za 12/2018 w kwocie 1.800 zł (zapłata 4 stycznia 2019 roku)
   - od wynagrodzeń za m-c 12/2018 w kwocie 58.556,11 zł (zapłata 4 stycznia 2019 roku),
2) z tytułu składek na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych za 12/2018 w kwocie 736 zł (zapłata 9 stycznia 2019 roku).

Kontroli poddano terminowość odprowadzania składek ZUS za IV kwartał 2018 roku. Szczegółowe dane przedstawiono w poniższej tabeli:

Należność za miesiące	Składki zadeklarowane według DRA		Termin płatności	Wpłaty			Uwagi
	Tytuł składki	Kwota w zł		Kwota w zł	Data	Dowód księgowy nr	
1	2	3	4	5	6	7	8
Październik	Społeczne	43 930,38	5.11.2018	59 549,67	5.11.2018	Wb 159/2018	-
	Zdrowotne	12 793,56	5.11.2018		5.11.2018		-
	Fundusz Pracy	2 825,73	5.11.2018		5.11.2018		-
Listopad	Społeczne	46 895,80	5.12.2018	63 570,95	5.12.2018	Wb 176/2018	-
	Zdrowotne	13 555,26	5.12.2018		5.12.2018		-
	Fundusz Pracy	3 119,89	5.12.2018		5.12.2018		-
Grudzień	Społeczne	44 212,67	5.01.2019	171,00	5.12.2018	Wb 176/2018	Potrącono kwotę 306,46 zł – korekta wynagr. za 9/2018
	Zdrowotne	14 565,78	5.01.2019	152,39	31.12.2018	Wb 189/2018	
	Fundusz Pracy	2 868,54	5.01.2019	61 017,14	4.01.2019	Wb 2/2019	

Składki na ubezpieczenie społeczne, zdrowotne oraz składki na Fundusz Pracy za ww. okresy przekazywane były na rachunek Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w terminach określonych w art. 47 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2019 roku, poz. 300).

Wpłaty na PFRON

Stosownie do art. 21 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tekst jednolity Dz. U. z 2019 roku, poz. 1172 ze zm.), pracodawca zatrudniający, co najmniej 25 pracowników w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy jest obowiązany, dokonywać miesięcznych wpłat na Fundusz, w wysokości kwoty stanowiącej iloczyn 40,65% przeciętnego wynagrodzenia i liczby pracowników odpowiadającej różnicy między zatrudnieniem zapewniającym osiągnięcie wskaźnika zatrudnienia osób niepełnosprawnych w wysokości 6%, a rzeczywistym zatrudnieniem osób niepełnosprawnych. Z wpłat zwolnieni są pracodawcy, u których wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych wynosi, co najmniej 6%.

Kontroli poddano prawidłowość ustalania wpłat na PFRON w za 2018 i za m-ce I-VIII 2019 roku. **W wyniku kontroli ustalono, że przeciętne zatrudnienie oraz liczba niepełnosprawnych w przeliczeniu na etaty wykazane w deklaracjach DEK-I-a w niektórych miesiącach różniła się od faktycznego przeciętego zatrudnienia obliczonego na podstawie dokumentacji źródłowej**, co zostało przedstawione w poniższej tabeli.

Miesiąc	Przeciętne zatrudnienie w m-cu wg deklaracji	Przeciętne zatrudnienie wg wyliczeń kontrolujących	Różnica	Liczba niepełnosprawnych w przeliczeniu na etaty wynikająca z deklaracji	Liczba niepełnosprawnych w przeliczeniu na etaty wg obliczeń kontrolujących	Różnica
2018 rok						
styczeń	36,37	37,27	-0,90	1,88	1,63	0,25
luty	36,75	36,75	0,00	1,63	1,63	0,00

marzec	37,25	37,25	0,00	1,63	1,63	0,00
kwiecień	38,58	39,12	-0,54	1,63	1,63	0,00
maj	41,92	42,25	-0,33	1,63	1,63	0,00
czerwiec	44,25	44,25	0,00	2,63	2,21	0,42
lipiec	44,25	44,25	0,00	2,00	2,00	0,00
sierpień	41,25	41,25	0,00	2,00	2,00	0,00
wrzesień	41,25	41,68	-0,43	2,00	2,00	0,00
październik	41,25	41,25	0,00	2,00	2,00	0,00
listopad	41,25	41,25	0,00	2,00	2,00	0,00
grudzień	39,92	39,38	0,54	2,00	2,00	0,00
2019 rok						
styczeń	38,08	38,17	-0,09	3,00	3,00	0,00
luty	38,00	36,75	1,25	2,00	2,00	0,00
marzec	36,75	39,45	-2,70	2,00	2,00	0,00
kwiecień	40,62	40,62	0,00	2,00	2,00	0,00
maj	38,09	39,14	-1,05	1,39	1,39	0,00
czerwiec	39,25	38,75	0,50	1,00	1,00	0,00
lipiec	38,42	38,65	-0,23	1,00	1,00	0,00
sierpień	38,75	37,52	1,23	1,00	1,00	0,00

W 2018 przekazywanie deklaracji oraz wpłat na PRFON następowało w terminie określonym w art. 49 ust. 2 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz o zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

Ewidencja naliczeń i wpłat na PFRON odbywała się przy użyciu konta 229 z rozszerzeniem 5 przy zastosowaniu § klasyfikacji budżetowej 4140.

W wyniku kontroli stwierdzono, że przeciętne zatrudnienie w miesiącu nie było wyliczane wg średniej arytmetycznej stanów dziennych zgodnie z wytycznymi znajdującymi się w instrukcji wypełniania deklaracji DEK-I-a, co w głównej mierze miało wpływ na różnice w liczbie zatrudnionych w przeliczeniu na etaty, w szczególności dotyczyło to zatrudnionych i zwolnionych pracowników w trakcie miesiąca (poza miesiącem lutym 2019 roku gdzie zamieniono liczbę zatrudnionych w osobach z liczbą zatrudnionych w przeliczeniu na etaty oraz w miesiącu sierpniu gdzie nie wyłączono z liczby zatrudnionych w przeliczeniu na etaty pracownika który odszedł na emeryturę w miesiącu lipcu). W przypadku natomiast liczby niepełnosprawnych w przeliczeniu na etaty różnice wystąpiły w miesiącach styczeń i czerwiec 2018 roku i wynikały z zawyżenia liczby niepełnosprawnych w przeliczeniu na etaty w miesiącu styczniu o 0,25 etatu oraz w miesiącu czerwcu o 0,42 etatu (wygaśnięcie orzeczenia o niepełnosprawności z dniem 10 czerwca 2018 roku).

Różnice w kwocie wyliczonej opłaty za poszczególne miesiące przedstawia poniższa tabela:

Miesiąc	Przeciętne wynagrodzenie	Liczba pracowników w przeliczeniu na etaty	Liczba niepełnosprawnych	Należna kwota opłaty	Kwota wg złożonej deklaracji	**Różnica**	Data złożenia deklaracji
2018 rok							
styczeń	4 255,59	37,27	1,63	1 049,00	554,00	**-495,00**	14.02.2018
luty	4 255,59	36,75	1,63	995,00	995,00	**0,00**	16.03.2018

marzec	4 516,69	37,25	1,63	1 111,00	1 111,00	**0,00**	10.04.2018
kwiecień	4 516,69	39,12	1,63	1 317,00	1 257,00	**-60,00**	14.05.2018
maj	4 516,69	42,25	1,63	1 662,00	1 625,00	**-37,00**	18.06.2018
czerwiec	4 622,84	44,25	2,21	836,00	47,00	**-789,00**	12.07.2018
lipiec	4 622,84	44,25	2,00	1 231,00	1 231,00	**0,00**	3.08.2018
sierpień	4 622,84	41,25	2,00	893,00	893,00	**0,00**	17.09.2018
wrzesień	4 521,08	41,68	2,00	920,00	873,00	**-47,00**	4.10.2018
październik	4 521,08	41,25	2,00	873,00	873,00	**0,00**	8.11.2018
listopad	4 521,08	41,25	2,00	873,00	873,00	**0,00**	6.12.2018
grudzień	4 580,20	39,38	2,00	675,00	736,00	**61,00**	7.01.2018
Razem				12 435,00	11 068,00	**-1 367,00**	
2019 rok							
styczeń	4 580,20	38,17	3,00	0,00	0,00	**0,00**	4.02.2019
luty	4 580,20	36,75	2,00	382,00	521,00	**139,00**	8.03.2019
marzec	4 863,74	39,45	2,00	726,00	405,00	**-321,00**	15.04.2019
kwiecień	4 863,74	40,62	2,00	864,00	864,00	**0,00**	8.05.2019
maj	4 863,74	39,14	1,39	1 895,00	1 888,00	**-7,00**	13.06.2019
czerwiec	4 950,94	38,75	1,00	2 667,00	2 727,00	**60,00**	10.07.2019
lipiec	4 950,94	38,65	1,00	2 655,00	2 627,00	**-28,00**	8.08.2019
sierpień	4 950,94	37,52	1,00	2 518,00	2 667,00	**149,00**	17.09.2019
Razem				11 707,00	11 699,00	**-8,00**	

VI. GOSPODARKA KASOWA

1. ZABEZPIECZENIE WARTOŚCI PIENIĘŻNYCH I DRUKÓW ŚCISŁEGO ZARACHOWANIA. KONTROLA KASY. INSTRUKCJA KASOWA

Unormowania dotyczące gospodarki kasowej obowiązujące w okresie objętym niniejszą kontrolą zawarte były w instrukcji kasowej, wprowadzonej do stosowania zarządzeniem nr 51 Wójta Gminy Mokrsko z dnia 29 grudnia 2006 roku (załącznik nr 4) oraz w instrukcji obiegu i kontroli dokumentów księgowych, stanowiącej załącznik do zarządzenia nr 114 Wójta Gminy Mokrsko z dnia 31 grudnia 2010 roku w sprawie zmiany w zarządzeniu w sprawie przyjętych zasad rachunkowości.

Zarządzenie nr 60/19 Wójta Gminy Mokrsko z dnia 21 sierpnia 2019 roku w sprawie wprowadzenia instrukcji kasowej w Urzędzie Gminy Mokrsko. Powyższe zarządzenie uchyliło wcześniej obowiązującą instrukcję kasową stanowiąca załącznik nr 4 do zarządzenia nr 51 z dnia 29 grudnia 2006 roku w sprawie ustalenia dokumentacji przyjętych zasad rachunkowości.

W instrukcji kasowej do zarządzenia nr 60/19 określono, że do ewidencji szczegółowej wszystkich dowodów kasowych służy program KASA dostarczony przez firmę CENTUR. Raport kasowy jest sporządzany automatycznie przez program kasowy w porządku chronologicznym. Instrukcja wprowadzała również obsługę transakcji opłacanych instrumentami płatniczymi z wykorzystaniem terminala POS. Dla obsługi transakcji bezgotówkowych w systemie KASA służą odrębne dokumenty kasowe: a) raport transakcji bezgotówkowych, przy czym raporty te nie podlegają zasadzie ciągłości sald, przez co należy rozumieć, że saldo otwarcia w nowym dziennym raporcie jest zawsze zerowe, b) dowody „TB" – potwierdzenia transakcji bezgotówkowych, które są sporządzone na zasadach określonych dla dowodów KP.

Obowiązki kasjera w kontrolowanej jednostce pełni – inspektor w Referacie Finansowym Urzędu Gminy Karolina Zgondek - zgodnie z zakresem obowiązków i odpowiedzialności z dnia 1 lipca 2014 roku z aneksem z dnia 25 listopada 2014 roku oraz z dnia 24 lipca 2019 roku. W aktach osobowych ww. pracownika znajdowała się informacja z Krajowego Rejestru Karnego, że ww. osoba nie figuruje w rejestrze karnym z dnia 10 sierpnia 2007 roku, a także oświadczenie o przyjęciu odpowiedzialności materialnej za powierzone pieniądze i inne wartości materialne z dnia 1 lipca 2014 roku.

Kontrolujący ustalili, że poprzez kasę Urzędu Gminy dokonywane są wpłaty dochodów podatkowych i innych oraz wydatki bieżące, głównie z tytułu delegacji, diet radnych, zakupu materiałów i usług, itp. Dokonywana jest również obsługa kasowa gminnych jednostek organizacyjnych (GOPS, Biblioteka oraz szkoły).

W instrukcji kasowej określono, że gotówka pobrana podlega wypłaceniu w dniu jej pobrania, a w przypadku jej nie wypłacenia podlega zwrotowi na rachunek bankowy jednostki po upływie 3 dni.

W Urzędzie Gminy Mokrsko nie ma ustalonego pogotowia kasowego.

Okresowa kontrola (inwentaryzacja) kasy przeprowadzana była na koniec każdego roku kalendarzowego.

Kontrolę kasy kontrolujący przeprowadzili w dniu 14 października 2019 roku.

Protokół z kontroli kasy stanowi załącznik nr 5 do protokołu kontroli.

2. DOKUMENTOWANIE OPERACJI KASOWYCH

Prawidłowość dokumentowania operacji kasowych dokonywanych w okresie objętym kontrolą sprawdzono w oparciu o raporty kasowe wydatków budżetowych Urzędu Gminy sporządzone w miesiącu październiku i listopadzie 2018 roku, tj. następujące raporty kasowe:

- raport kasowy nr 35/2018 z 18 października 2018 roku – wydatki Urzędu Gminy,
- raport kasowy nr 36/2018 z 19 października 2018 roku – wydatki Urzędu Gminy,
- raport kasowy nr 37/2018 z 22 października 2018 roku – wydatki Urzędu Gminy,
- raport kasowy nr 38/2018 z 29 października 2018 roku – wydatki Urzędu Gminy,
- raport kasowy nr 39/2018 z 13 listopada 2018 roku – wydatki Urzędu Gminy,
- raport kasowy nr 40/2018 z 26 listopada 2018 roku – wydatki Urzędu Gminy,

Udokumentowaniem przychodu gotówki był zastępczy dowód księgowych w postaci polecenia księgowania, na podstawie którego dokonywano zapisu księgowego. Stwierdzono, że kwoty pobrane przez kasjerkę z banku na podstawie czeków nanoszone były do raportu kasowego z datą ich pobrania.

Udokumentowanie wydatków stanowią dowody źródłowe w postaci: rachunków, faktur, dowodów polecenia wyjazdu służbowego, indywidualnych wypłat umów zleceń itp. Wszystkie dowody posiadają klauzule do wypłaty ze środków budżetowych ze wskazaniem działów, rozdziałów i paragrafów klasyfikacji budżetowej. Merytoryczny opis rachunku przez osoby do tego upoważnione umożliwia zaklasyfikowanie wydatku do odpowiedniej podziałki klasyfikacji budżetowej. Kasjerka na każdym dokumencie zamieszczała nr i pozycję raportu kasowego, pod którą figuruje wydatek.

Udzielanie i rozliczanie zaliczek

W 2019 roku w Urzędzie Gminy w Mokrsku udzielono 3 zaliczek (w tym dwie zostały już rozliczone).

Kontroli poddano udzielone zaliczki:

- Wniosek o zaliczkę z dnia 18 marca 2019 roku na kwotę 150 zł złożony przez Mariusza Smolnika – p.o. referenta ds. drogownictwa na zakup pompy paliwa do walca drogowego. Wnioskodawca zobowiązał się rozliczyć zaliczkę w ciągu 14 dni. Kwotę 150 zł wypłacono z kasy w dniu 19 marca 2019 roku (RK 9/2019 z dnia 19 marca 2019 poz. księg. 3167). Zaliczkobiorca przedłożył rozliczenie zaliczki w dniu 21 marca 2019 roku oraz przedstawił rachunki na kwotę 130 zł (poz. księg. 3204). W dniu 21 marca 2019 roku wpłacił kwotę 20 zł do kasy Urzędu Gminy (RK n4 10/2019 poz. księg. 3239).
- Wniosek o zaliczkę z dnia 10 kwietnia 2019 roku na kwotę 150,13 zł złożony przez Małgorzatę Gruszkę – inspektora ds. księgowości budżetowej na zakup publikacji. Wnioskodawca zobowiązał się rozliczyć zaliczkę w ciągu 21 dni. Kwotę 150,13 zł wypłacono z kasy w dniu 12 kwietnia 2019 roku (RK 12/2019 z dnia 12 kwietnia 2019 poz. księg. 4298). Zaliczkobiorca przedłożył rozliczenie zaliczki w dniu 12 kwietnia 2019 roku oraz przedstawił rachunek na kwotę 150,13 zł (poz. księg. 4300).

Nieprawidłowości nie stwierdzono.

VII. WYKONYWANIE BUDŻETU JEDNOSTKI. ZAGADNIENIA OGÓLNE

1. INFORMACJE OGÓLNE – 2018 ROK.

Dochody i przychody budżetu

Wyszczególnienie	Plan po zmianach (zł)	Wykonanie (zł)
DOCHODY OGÓŁEM	**24 327 525,93**	**24 061 951,63**
Dochody bieżące	23 587 460,43	23 320 641,76
Dochody majątkowe	740 065,50	741 309,87
PRZYCHODY	**867 354,72**	**1 337 366,26**
z tego:		
Kredyty i pożyczki	767 354,72	760 000,00
Nadwyżka z lat poprzednich	100 000,00	577 366,26
Inne (np. prywatyzacja)	0,00	0,00

Wydatki i rozchody budżetu.

Wyszczególnienie	Plan po zmianach (zł)	Wykonanie (zł)
WYDATKI OGÓŁEM	**24 585 930,93**	**23 706 604,77**
z tego:		
Wydatki majątkowe	1 626 768,14	1 475 564,98
Wydatki bieżące	22 959 162,79	22 231 039,79
ROZCHODY	**608 949,72**	**608 949,72**

w tym: spłata kredytów i pożyczek	608 949,72	608 949,72

2. WIELOLETNIA PROGNOZA FINANSOWA

Wieloletnia prognoza finansowa Gminy Mokrsko na lata 2019-2030 została uchwalona uchwałą nr IV/23/19 Rady Gminy Mokrsko z dnia 29 stycznia 2019 roku. Do WPF wprowadzono zmiany:

- uchwałą nr VII/43/19 Rady Gminy z dnia 7 maja 2019 roku,
- uchwała nr VIII/48/19 Rady Gminy z dnia 29 maja 2019 roku.

Na podstawie analizy danych zawartych w uchwale Rady Gminy z dnia 29 stycznia 2019 roku i z dnia 29 maja 2019 roku, zweryfikowano dane mające wpływ na spełnienie relacji, o której mowa w art. 243 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych, w 2019 roku i latach następnych.

Dochody bieżące i majątkowe

Dochody bieżące w latach	Uchwała nr IV/23/19 z 29.01.2019	Wzrost/spadek w stosunku do poprzedniego roku (%)	Uchwała nr VIII/48/19 z 29.05.2019	Wzrost/spadek w stosunku do poprzedniego roku (%)
Wykonanie 2018 NDS	23 320 641,76	-	23 320 641,76	-
WPF 2019	22 599 806,00	-3,09%	23 454 544,61	0,57%
WPF 2020	23 470 430,00	3,85%	23 470 430,00	0,07%
WPF 2021	23 705 135,00	1,00%	23 705 135,00	1,00%
WPF 2022	23 942 186,00	1,00%	23 942 186,00	1,00%

W objaśnieniach do WPF wskazano, że dochody budżetu Gminy w 2019 roku zostały zaplanowane na podstawie otrzymanych informacji i podjętych uchwał, w tym: [1] dochody bieżące (dochody z tyt. podatków, subwencji, udziałów w podatku dochodowym od osób fizycznych i dotacji) zaplanowano na podstawie otrzymanych informacji z Ministerstwa Finansów, Łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego i komunikatów Prezesa GUS, natomiast pozostałe dochody oszacowano na podstawie obowiązujących stawek oraz przewidywanego wykonania z roku 2018, [2] dochody majątkowe zostały zaplanowane w wysokości 3.000,00 zł tytułem sprzedaży składników majątku.

Prognozowane dochody bieżące w latach 2020-2030 skalkulowano przyjmując w kolejnych latach corocznie wzrost o 1% do roku poprzedniego z uwzględnieniem dotacji celowej z budżetu państwa na zadania bieżące z zakresu administracji rządowej zlecone gminie, związane z realizacją świadczenia wychowawczego stanowiącego pomoc państwa w wychowaniu dzieci.

Dochody majątkowe na rok 2019 zaplanowano w pierwotnej WPF w kwocie 3.000,00 zł – dochody ze sprzedaży majątku. Dochody majątkowe w roku 2020 zaplanowano w łącznej kwocie 503.000,00 zł, w tym 3.000,00 ze sprzedaży majątku oraz 500.000,00 zł jako refundację poniesionych w roku 2019 wydatków na realizację zadania pn. „Przebudowa budynku Domu Ludowo – Strażackiego w Ożarowie na potrzeby domu kultury" realizowanego z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach PROW na lata 2014-2020. Na lata kolejne dochodów majątkowych nie planowano.

W WPF z dnia 7 maja 2019 roku i z dnia 29 maja 2019 roku zaplanowano na 2019 rok dochody majątkowe w kwocie 20.392,00 zł, w tym 3.000,00 zł dochody ze sprzedaży

majątku, na 2020 rok w kwocie 503.000,00 zł, w tym dochody ze sprzedaży majątku 3.000,00 zł.

Przedłożono kontrolującym umowy:

- o powierzenie grantu nr 3/UPG/2/2018/G z dnia 25 marca 2019 roku zawartą ze Stowarzyszeniem Lokalna Grupa Działania „Ziemia Wieluńsko – Sieradzka". Umowa określa szczegółowe zasady i warunki na jakich dokonywane będzie przekazywanie i wykorzystanie finansowania na realizację grantu pn. „Budowa placu zabaw w Brzezinach" ze środków działania „Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach LEADER", objętego PROW na lata 2014-2020. Finansowanie dokonywane jest poprzez przekazanie grantobiorcy premii na realizację powierzonego grantu w wysokości 100% wnioskowanej kwoty pomocy, określonej szczegółowo we wniosku o powierzenie grantu. Całkowita wartość grantu wynosi 17.392,20 zł. Koszty kwalifikowalne w ramach grantu wynoszą 17.392,20 zł, wkład własny wynosi 0,20 zł, LGD przyznaje dofinansowanie w kwocie nieprzekraczającej 17.392,00 zł, stanowiącej 100% kwoty wydatków kwalifikowalnych grantu. Okres realizacji zadania od dnia 25 marca 2019 roku do dnia 31 sierpnia 2019 roku,
- o przyznanie pomocy nr 00006-65170-UM0510041/18 zawartą w dniu 10 października 2018 roku z Samorządem Województwa Łódzkiego na realizację inwestycji pn. „Przebudowa budynku Domu Ludowo – Strażackiego w Ożarowie na potrzeby domu kultury". Zgodnie z umową, operacja zostanie zrealizowana nie później niż w terminie 12 miesięcy od dnia zawarcia umowy i nie później niż do dnia 30 czerwca 2023 roku. Przyznano Gminie pomoc na podstawie złożonego wniosku w wysokości 500.000,00 zł, tj. 63,63% poniesionych kosztów kwalifikowalnych operacji.

Wydatki bieżące

Wydatki bieżące w latach	Uchwała nr IV/23/19 z 29.01.2019	Wzrost/spadek w stosunku do poprzedniego roku (%)	Uchwała nr VIII/48/19 z 29.05.2019	Wzrost/spadek w stosunku do poprzedniego roku (%)
Wykonanie 2018 NDS	22 231 039,79	-	22 231 039,79	-
WPF 2019	21 771 860,00	-2,07%	22 518 998,61	1,30%
WPF 2020	21 981 296,00	0,96%	21 981 296,00	-2,39%
WPF 2021	22 201 109,00	1,00%	22 201 109,00	1,00%
WPF 2022	22 423 120,00	1,00%	22 423 120,00	1,00%

W objaśnieniach do WPF wskazano, że prognozowane wydatki bieżące w 2019 roku zostały zaplanowane na podstawie następujących wskaźników:

- wydatki bieżące zostały określone na poziomie przewidywanego wykonania roku 2018. Do niektórych rodzajów wydatków (energia, opał) uwzględniono wzrost o planowany 1% średnioroczny wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych na 2019 rok,
- wydatki na wynagrodzenia – skalkulowano na podstawie zawartych umów i wynagrodzenia z miesiąca listopada z uwzględnieniem podwyższenia wynagrodzeń nauczycieli o 5% od 1 stycznia.

Kalkulację prognozowanych wydatków na lata 2020-2030 sporządzono w sposób racjonalny i celowy z uwzględnieniem w pierwszej kolejności zadań obligatoryjnych, zleconych, kontynuowanych i wynikających z zawartych umów, mając na uwadze ograniczenia wydatków bieżących do niezbędnych.

W wyniku analizy wydatków bieżących przedstawionych w WPF po zmianach (uchwała nr VIII/48/19 z dnia 29 maja 2018 roku) i powyższej tabeli ustalono, że w 2020 roku

jednostka prognozuje spadek wydatków bieżących o ponad 2% w stosunku do planu roku 2019. Skarbnik Gminy nie wskazała w objaśnieniach do WPF przyczyn spadku planowanych wydatków bieżących w 2020. W trakcie kontroli Skarbnik Gminy wyjaśniła, że wydatki bieżące w 2019 roku były zwiększone o kwoty otrzymanych dotacji, natomiast w latach następnych tj. w roku 2020 i 2021 nie były aktualizowane.

Mając na uwadze art. 226 ust. 1 ustawy o finansach publicznych, wydatki bieżące powinny być planowane z zachowaniem wymogu realistyczności. Realistyczność prognozy należy rozumieć jako możliwość weryfikacji przyjętych parametrów finansowych w oparciu np. o przyjęte strategie, zakładane wskaźniki. Wytyczne dotyczące założeń makroekonomicznych na potrzeby prognoz finansowych jst aktualizowane są okresowo na stronie internetowej Ministerstwa Finansów. Oprócz tego o realistyczności prognozowanych parametrów decydują, np. w przypadku prognozowania zmniejszenia wydatków bieżących – decyzje skutkujące zmianą sposobu wykonywania zadań publicznych, czy też decyzje wprowadzające zmiany organizacyjne w strukturze samorządu (np. likwidacja jednostek organizacyjnych).

Przychody budżetu

Według pierwotnej WPF na rok 2019 jednostka planowała przychody budżetu w kwocie 1.069.470,38 zł, w tym 400.000,00 zł wolne środki, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 6 ustawy o finansach publicznych i 669.470,38 zł kredyty i pożyczki, w tym 578.854,00 zł na pokrycie deficytu budżetu.

W zmianie WPF z dnia 29 maja 2019 roku jednostka planowała przychody budżetu w kwocie 1.669.470,38 zł, w tym 1.000.000,00 zł wolne środki, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 6 ustawy o finansach publicznych i 669.470,38 zł kredyty i pożyczki, w tym 578.854,00 zł na pokrycie deficytu budżetu.

Na kolejne lata nie planowano przychodów budżetu.

W objaśnieniach do WPF wskazano, że planowane przychody w 2019 roku w łącznej kwocie 1.069.470,38 zł będą pochodzić z tytułu zaciągniętych pożyczek na finansowanie zadań realizowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej w wysokości 500.000,00 zł, wolnych środków, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 6 ustawy o finansach publicznych w wysokości 400.000,00 zł oraz zaciągniętych kredytów i pożyczek na rynku krajowym w wysokości 169.470,38 zł.

Rozchody budżetu

Uchwała nr IV/23/2019 z dnia 29 stycznia 2019

Lata	Spłaty rat kapitałowych kredytów i pożyczek poz. 5.1 WPF	Spłaty rat kapitałowych wynikające wyłącznie z tytułu zobowiązań już zaciągniętych poz. 14.1 WPF	Różnica	Spłaty rat kapitałowych wynikające z zawartych umów	Różnica
	I	II	I-II	III	II-III
2019	490 616,38	490 616,38	0,00	440 616,38	50 000,00
2020	1 014 425,92	514 425,92	500 000,00	614 425,92	-100 000,00
2021	638 430,58	638 430,58	0,00	1 186 330,58	-547 900,00
2022	905 259,23	905 259,23	0,00	971 359,23	-66 100,00
2023	1 200 000,00	1 200 000,00	0,00	1 536 000,00	-336 000,00
2024	1 300 000,00	1 300 000,00	0,00	1 300 000,00	0,00
2025	1 300 000,00	1 300 000,00	0,00	1 300 000,00	0,00
2026	1 300 000,00	1 300 000,00	0,00	950 000,00	350 000,00
2027	1 300 000,00	1 300 000,00	0,00	1 350 000,00	-50 000,00
2028	1 300 000,00	1 300 000,00	0,00	1 000 000,00	300 000,00
2029	1 160 000,00	1 160 000,00	0,00	760 000,00	400 000,00

2030	169 470,38	0,00	169 470,38	0,00	0,00
Razem		11 408 732,11	669 470,38	11 408 732,11	0,00

Kwota 169.470,38 zł to rozchody z tyt. planowanego do zaciągnięcia w 2019 roku kredytu, a kwota 500.000 zł to rozchody z tyt. pożyczki na finansowanie zadań realizowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej.

2019 rok

Kontrolujące ustaliły, na podstawie zawartych umów z bankami i WFOŚiGW oraz harmonogramów spłat, że przypadające do spłaty w 2019 roku raty kredytów i pożyczek powinny wynosić 440.616,38 zł. Faktycznie zaplanowano rozchody w kwocie 490.616,38 zł. Różnica w kwocie 50.000,00 zł wynikała z uwzględnienia w kwocie spłat kredytów i pożyczek kwoty 300.000,00 zł z tytułu zaciągniętego kredytu w 2011 roku na podstawie umowy nr 7/S/UG/ORK/U/2011 z dnia 20 lipca 2011 roku. Zgodnie z aneksem nr 2 do umowy podpisanym w dniu 2 marca 2018 roku na 2019 rok do spłaty przewidziano kwotę 250.000,00 zł (10 rat po 25.000,00 zł).

Lata 2020-2029

Kontrolujące ustaliły, na podstawie zawartych umów z bankami i WFOŚiGW oraz harmonogramów spłat, że:

- przypadające do spłaty w 2020 roku raty kredytów i pożyczek powinny wynosić 614.425,92 zł. Faktycznie zaplanowano rozchody w kwocie 514.425,92 zł. **Różnica w kwocie 100.000,00 zł** wynikała z uwzględnienia w kwocie spłat kredytów i pożyczek kwoty 400.000,00 zł z tytułu zaciągniętego kredytu w 2011 roku na podstawie umowy nr 7/S/UG/ORK/U/2011 z dnia 20 lipca 2011 roku. Zgodnie z aneksem nr 2 do umowy podpisanym w dniu 2 marca 2018 roku na 2019 rok do spłaty przewidziano kwotę 500.000,00 zł (10 rat po 50.000,00 zł),
- przypadające do spłaty w 2021 roku raty kredytów i pożyczek powinny wynosić 1.186.330,58 zł. Faktycznie zaplanowano rozchody w kwocie 638.430,58 zł. **Różnica w kwocie 547.900,00 zł** wynikała z: [1] uwzględnienia w kwocie spłat kredytów i pożyczek kwoty 389.904,70 zł z tytułu zaciągniętego kredytu w 2011 roku na podstawie umowy nr 7/S/UG/ORK/U/2011 z dnia 20 lipca 2011 roku. Zgodnie z aneksem nr 2 do umowy podpisanym w dniu 2 marca 2018 roku na 2019 rok do spłaty przewidziano kwotę 339.904,70 zł (10 rat po 30.000,00 zł i 1 rata po 39.904,70 zł), [2] uwzględnienia w kwocie spłat kredytów i pożyczek kwoty 134.100,00 zł z tytułu zaciągniętego kredytu w 2011 roku na podstawie pisma Wójta Gminy z dnia 11 stycznia 2019 roku, w którym Wójt zwrócił się z prośbą o wydłużenie okresu kredytowania oraz zmianę harmonogramu spłaty kredytu. Do dnia zakończenia kontroli nie został podpisany aneks do umowy kredytowej uwzględniający prośbę kredytobiorcy. Zgodnie z aneksem nr 1/2017 z dnia 5 czerwca 2017 roku do umowy nr 1/UG/2011 zawartej w dniu 12 grudnia 2011 roku do spłaty w 2021 roku miała przypadać kwota 400.000,00 zł (4 raty po 100.000,00 zł), [3] z nieuwzględnienia w kwocie spłat kredytów i pożyczek kwoty 332.000,00 zł (4 raty po 83.000,00 zł) wynikającej z harmonogramu spłat kredytu zaciągniętego w dniu 7 września 2016 roku w Banku Spółdzielczym w Ruścu na podstawie umowy nr 1/2016/UG. Wymienionej kwoty nie zaplanowano w kwocie rozchodów w 2021 roku w WPF na podstawie pisma Wójta Gminy z dnia 11 stycznia 2019 roku, w którym Wójt zwrócił się z prośbą o wydłużenie okresu kredytowania oraz zmianę harmonogramu spłaty kredytu. Do dnia zakończenia kontroli nie został podpisany aneks do umowy kredytowej uwzględniający prośbę kredytobiorcy,
- przypadające do spłaty w 2022 roku raty kredytów i pożyczek powinny wynosić 971.359,23 zł. Faktycznie zaplanowano rozchody w kwocie 905.259,23 zł. **Różnica w kwocie 66.100,00** zł wynikała z: [1] uwzględnienia w kwocie spłat kredytów i

pożyczek kwoty 800.000,00 zł z tytułu zaciągniętego kredytu w 2011 roku na podstawie pisma Wójta Gminy z dnia 11 stycznia 2019 roku, w którym Wójt zwrócił się z prośbą o wydłużenie okresu kredytowania oraz zmianę harmonogramu spłaty kredytu. Do dnia zakończenia kontroli nie został podpisany aneks do umowy kredytowej uwzględniający prośbę kredytobiorcy. Zgodnie z aneksem nr 1/2017 z dnia 5 czerwca 2017 roku do umowy nr 1/UG/2011 zawartej w dniu 12 grudnia 2011 roku do spłaty w 2022 roku miała przypadać kwota 534.100,00 zł (4 raty po 133.525,00 zł), [2] nieuwzględnienia w kwocie spłat kredytów i pożyczek kwoty 332.000,00 zł (4 raty po 83.000,00 zł) wynikającej z harmonogramu spłat kredytu zaciągniętego w dniu 7 września 2016 roku w Banku Spółdzielczym w Ruścu na podstawie umowy nr 1/2016/UG. Wymienionej kwoty nie zaplanowano w kwocie rozchodów w 2023 roku w WPF na podstawie pisma Wójta Gminy z dnia 11 stycznia 2019 roku, w którym Wójt zwrócił się z prośbą o wydłużenie okresu kredytowania oraz zmianę harmonogramu spłaty kredytu. Do dnia zakończenia kontroli nie został podpisany aneks do umowy kredytowej uwzględniający prośbę kredytobiorcy,

- przypadające do spłaty w 2023 roku raty kredytów i pożyczek powinny wynosić 1.536.000,00 zł. Faktycznie zaplanowano rozchody w kwocie 1.200.000,00 zł. **Różnica w kwocie 336.000,00 zł** wynikała z nieuwzględnienia w kwocie spłat kredytów i pożyczek kwoty 336.000,00 zł (4 raty po 84.000,00 zł) wynikającej z harmonogramu spłat kredytu zaciągniętego w dniu 7 września 2016 roku w Banku Spółdzielczym w Ruścu na podstawie umowy nr 1/2016/UG. Wymienionej kwoty nie zaplanowano w kwocie rozchodów w 2023 roku w WPF na podstawie pisma Wójta Gminy z dnia 11 stycznia 2019 roku, w którym Wójt zwrócił się z prośbą o wydłużenie okresu kredytowania oraz zmianę harmonogramu spłaty kredytu. Do dnia zakończenia kontroli nie został podpisany aneks do umowy kredytowej uwzględniający prośbę kredytobiorcy,
- w latach 2024-2025 roku zaplanowano w WPF rozchody zgodne z zawartymi umowami o kredyt i pożyczkę,
- przypadające do spłaty w 2026 roku raty kredytów i pożyczek powinny wynosić 950.000,00 zł. Faktycznie zaplanowano rozchody w kwocie 1.300.000,00 zł. **Różnica w kwocie 350.000,00 zł wynikała z uwzględnienia w kwocie spłat kredytów i pożyczek kwoty 350.000,00 zł** na podstawie pisma Wójta Gminy z dnia 11 stycznia 2019 roku, w którym Wójt zwrócił się z prośbą o wydłużenie okresu kredytowania do dnia 31 grudnia 2027 roku kredytu zaciągniętego w Banku Spółdzielczym w Ruścu na podstawie umowy nr 1/2016/UG z dnia 7 września 2016 roku oraz zmianę harmonogramu spłaty kredytu. Do dnia zakończenia kontroli nie został podpisany aneks do umowy kredytowej uwzględniający prośbę kredytobiorcy. Zgodnie z umową nr 1/2016/UG z dnia 7 września 2016 roku ostateczny termin spłaty kredytu i odsetek miał upłynąć w dniu 30 listopada 2023 roku (spłaty kredytu w latach 2021-2023),
- przypadające do spłaty w 2027 roku raty kredytów i pożyczek powinny wynosić 1.350.000,00 zł. Faktycznie zaplanowano rozchody w kwocie 1.300.000,00 zł. **Różnica w kwocie 50.000,00 zł** wynikała z: [1] uwzględnienia w kwocie spłat kredytów i pożyczek kwoty 650.000,00 zł na podstawie pisma Wójta Gminy z dnia 11 stycznia 2019 roku, w którym Wójt zwrócił się z prośbą o wydłużenie okresu kredytowania do dnia 31 grudnia 2027 roku kredytu zaciągniętego w Banku Spółdzielczym w Ruścu na podstawie umowy nr 1/2016/UG z dnia 7 września 2016 roku oraz zmianę harmonogramu spłaty kredytu. Do dnia zakończenia kontroli nie został podpisany aneks do umowy kredytowej uwzględniający prośbę kredytobiorcy. Zgodnie z umową nr 1/2016/UG z dnia 7 września 2016 roku ostateczny termin spłaty kredytu i odsetek miał upłynąć w dniu 30 listopada 2023 roku (spłaty kredytu w latach 2021-2023), [2] uwzględnienia w kwocie spłat kredytów i pożyczek kwoty

550.000,00 zł na podstawie pisma Wójta Gminy z dnia 11 stycznia 2019 roku, w którym Wójt zwrócił się z prośbą o wydłużenie okresu kredytowania do dnia 31 grudnia 2029 roku kredytu zaciągniętego w Banku Spółdzielczym w Ruścu na podstawie umowy nr 1/2017/UG/M z dnia 8 sierpnia 2017 roku oraz zmianę harmonogramu spłaty kredytu. Do dnia zakończenia kontroli nie został podpisany aneks do umowy kredytowej uwzględniający prośbę kredytobiorcy. Zgodnie z umową nr 1/2017/UG/M z dnia 8 sierpnia 2017 roku w 2027 roku przewidziano spłatę kwoty 1.250.000,00 zł (3 raty po 300.000,00 zł i 1 rata po 350.000,00 zł),

- przypadające do spłaty w 2028 roku raty kredytów i pożyczek powinny wynosić 1.000.000,00 zł. Faktycznie zaplanowano rozchody w kwocie 1.300.000,00 zł. **Różnica w kwocie 300.000,00 zł** wynikała z uwzględnienia w kwocie spłat kredytów i pożyczek kwoty 700.000,00 zł na podstawie pisma Wójta Gminy z dnia 11 stycznia 2019 roku, w którym Wójt zwrócił się z prośbą o wydłużenie okresu kredytowania do dnia 31 grudnia 2029 roku kredytu zaciągniętego w Banku Spółdzielczym w Ruścu na podstawie umowy nr 1/2017/UG/M z dnia 8 sierpnia 2017 roku oraz zmianę harmonogramu spłaty kredytu. Do dnia zakończenia kontroli nie został podpisany aneks do umowy kredytowej uwzględniający prośbę kredytobiorcy. Zgodnie z umową nr 1/2017/UG/M z dnia 8 sierpnia 2017 roku w 2028 roku przewidziano spłatę kwoty 400.000,00 zł (4 raty po 100.000,00 zł),
- przypadające do spłaty w 2029 roku raty kredytów i pożyczek powinny wynosić 760.000,00 zł. Faktycznie zaplanowano rozchody w kwocie 1.160.000,00 zł. **Różnica w kwocie 400.000,00 zł** wynikała z uwzględnienia w kwocie spłat kredytów i pożyczek kwoty 400.000,00 zł na podstawie pisma Wójta Gminy z dnia 11 stycznia 2019 roku, w którym Wójt zwrócił się z prośbą o wydłużenie okresu kredytowania do dnia 31 grudnia 2029 roku kredytu zaciągniętego w Banku Spółdzielczym w Ruścu na podstawie umowy nr 1/2017/UG/M z dnia 8 sierpnia 2017 roku oraz zmianę harmonogramu spłaty kredytu. Do dnia zakończenia kontroli nie został podpisany aneks do umowy kredytowej uwzględniający prośbę kredytobiorcy. Zgodnie z umową nr 1/2017/UG/M z dnia 8 sierpnia 2017 roku ostateczny termin spłaty kredytu i odsetek miał upłynąć w dniu 30 listopada 2028 roku (spłata kredytu w latach 2026-2028).

Uchwała nr VIII/48/19 z dnia 29 maja 2019 roku

Lata	Spłaty rat kapitałowych kredytów i pożyczek poz. 5.1 WPF	Spłaty rat kapitałowych wynikające wyłącznie z tytułu zobowiązań już zaciągniętych poz. 14.1 WPF	Różnica	Spłaty rat kapitałowych wynikające z zawartych umów	Różnica
	I	II	I-II	III	II-III
2019	1 090 616,38	1 090 616,38	0,00	440 616,38	650 000,00
2020	1 104 330,62	604 330,62	500 000,00	304 330,62	300 000,00
2021	680 525,88	680 525,88	0,00	846 425,88	-165 900,00
2022	973 259,23	973 259,23	0,00	971 359,23	1 900,00
2023	1 200 000,00	1 200 000,00	0,00	1 536 000,00	-336 000,00
2024	1 300 000,00	1 300 000,00	0,00	1 300 000,00	0,00
2025	1 300 000,00	1 300 000,00	0,00	1 300 000,00	0,00
2026	1 150 000,00	1 150 000,00	0,00	950 000,00	200 000,00
2027	1 350 000,00	1 350 000,00	0,00	1 350 000,00	0,00
2028	1 000 000,00	1 000 000,00	0,00	1 000 000,00	0,00
2029	760 000,00	760 000,00	0,00	760 000,00	0,00
2030	169 470,38	0,00	169 470,38		0,00
Razem		11 408 732,11	669 470,38	11 408 732,11	0,00

Kwota 169.470,38 zł to rozchody z tyt. planowanego do zaciągnięcia w 2019 roku kredytu, a kwota 500.000 zł to rozchody z tyt. pożyczki na finansowanie zadań realizowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej.

2019 rok

Kontrolujące ustaliły, na podstawie zawartych umów z bankami i WFOŚiGW oraz harmonogramów spłat, że przypadające do spłaty w 2019 roku raty kredytów i pożyczek powinny wynosić 440.616,38 zł. Faktycznie zaplanowano rozchody w kwocie 1.090.616,38 zł. **Różnica w kwocie 650.000,00 zł** wynikała z uwzględnienia w kwocie spłat kredytów i pożyczek kwoty 900.000,00 zł z tytułu zaciągniętego kredytu w 2011 roku na podstawie umowy nr 7/S/UG/ORK/U/2011 z dnia 20 lipca 2011 roku. Zgodnie z aneksem nr 2 do umowy podpisanym w dniu 2 marca 2018 roku na 2019 rok do spłaty przewidziano kwotę 250.000,00 zł (10 rat po 25.000,00 zł).

Lata 2020-2029

Kontrolujące ustaliły, na podstawie zawartych umów z bankami i WFOŚiGW oraz harmonogramów spłat, że:

- przypadające do spłaty w 2020 roku raty kredytów i pożyczek powinny wynosić 304.330,62 zł. Faktycznie zaplanowano rozchody w kwocie 604.330,62 zł. **Różnica w kwocie 300.000,00 zł** wynikała z uwzględnienia w kwocie spłat kredytów i pożyczek kwoty 300.000,00 zł tytułem spłaty kredytu według umowy nr /UG/2011 zawartej w dniu 12 grudnia 2011 roku. Zgodnie z aneksem nr 1/2017 z dnia 5 czerwca 2017 roku do umowy kredytowej, w 2020 roku nie przewidziano spłat kredytu,
- przypadające do spłaty w 2021 roku raty kredytów i pożyczek powinny wynosić 846.425,88 zł. Faktycznie zaplanowano rozchody w kwocie 680.525,88 zł. **Różnica w kwocie 165.900,00 zł** wynikała z uwzględnienia w kwocie spłat kredytów i pożyczek kwoty 234.100,00 zł z tytułu zaciągniętego kredytu w 2011 roku. Zgodnie z aneksem nr 1/2017 z dnia 5 czerwca 2017 roku do umowy nr 1/UG/2011 zawartej w dniu 12 grudnia 2011 roku do spłaty w 2021 roku miała przypadać kwota 400.000,00 zł (4 raty po 100.000,00 zł),
- przypadające do spłaty w 2022 roku raty kredytów i pożyczek powinny wynosić 971.359,23 zł. Faktycznie zaplanowano rozchody w kwocie 973.259,23 zł. **Różnica w kwocie 1.900,00** zł wynikała z: [1] uwzględnienia w kwocie spłat kredytów i pożyczek kwoty 400.000,00 zł z tytułu zaciągniętego kredytu w 2011 roku. Zgodnie z aneksem nr 1/2017 z dnia 5 czerwca 2017 roku do umowy nr 1/UG/2011 zawartej w dniu 12 grudnia 2011 roku do spłaty w 2022 roku miała przypadać kwota 534.100,00 zł (4 raty po 133.525,00 zł), [2] nieuwzględnienia w kwocie spłat kredytów i pożyczek kwoty 136.000,00 zł wynikającej z harmonogramu spłat kredytu zaciągniętego w dniu 7 września 2016 roku w Banku Spółdzielczym w Ruścu na podstawie umowy nr 1/2016/UG. W WPF przyjęto spłaty w kwocie 468.000,00 zł, natomiast według ww. aneksu spłaty powinny wynosić 332.000,00 zł (4 raty po 83.000,00 zł),
- przypadające do spłaty w 2023 roku raty kredytów i pożyczek powinny wynosić 1.536.000,00 zł. Faktycznie zaplanowano rozchody w kwocie 1.200.000,00 zł. **Różnica w kwocie 336.000,00 zł** wynikała z nieuwzględnienia w kwocie spłat kredytów i pożyczek kwoty 336.000,00 zł (4 raty po 84.000,00 zł) wynikającej z harmonogramu spłat kredytu zaciągniętego w dniu 7 września 2016 roku w Banku Spółdzielczym w Ruścu na podstawie umowy nr 1/2016/UG. Wymienionej kwoty nie zaplanowano w kwocie rozchodów w 2023 roku w WPF na podstawie pisma Wójta Gminy z dnia 11 stycznia 2019 roku, w którym Wójt zwrócił się z prośbą o wydłużenie okresu kredytowania oraz zmianę harmonogramu spłaty kredytu. Do

dnia zakończenia kontroli nie został podpisany aneks do umowy kredytowej uwzględniający prośbę kredytobiorcy,

- przypadające do spłaty w 2026 roku raty kredytów i pożyczek powinny wynosić 950.000,00 zł. Faktycznie zaplanowano rozchody w kwocie 1.150.000,00 zł. **Różnica w kwocie 200.000,00 zł** wynikała z uwzględnienia w kwocie spłat kredytów i pożyczek kwoty 1.100.000,00 zł tytułem spłaty kredytu według umowy nr 2/2013/GM z dnia 18 października 2013 roku. Z aneksu do umowy podpisanego w dniu 14 grudnia 2018 roku wynikało, że w 2026 roku jednostka spłaci 9 rat po 100.000 zł w okresie od marca do listopada 2026 roku, tj. 900.000 zł.

W latach 2024-2025 i 2027-2029 spłaty rat kapitałowych zaplanowano zgodnie z umowami o kredyt i pożyczkę oraz harmonogramami spłat.

Kontrolujące zwracają uwagę, że kwoty rozchodów powinny być ujmowane w WPF zgodnie z zawartymi umowami i wynikającymi z nich harmonogramami spłat. Prognozowanie rozchodów niezgodnie z ww. dokumentami pozbawia prognozę przymiotu realistyczności, o którym stanowi art. 226 ust. 1 ustawy o finansach publicznych. Zapewnienie realistyczności wieloletniej prognozy finansowej spoczywa na zarządzie jednostki samorządu terytorialnego (w przypadku Gminy Mokrsko na Wójcie). Stosownie bowiem do treści art. 230 ust. 1 ustawy o finansach publicznych, inicjatywa w sprawie sporządzenia projektu uchwały w sprawie wieloletniej prognozy finansowej i jej zmiany należy wyłącznie do zarządu jednostki samorządu terytorialnego. Tym samym Wójt Gminy powinien dołożyć należytych starań, by przedkładany radzie gminy oraz regionalnej izbie obrachunkowej projekt wieloletniej prognozy finansowej zawierał realne dane, tj. co najmniej zgodne z posiadanymi dokumentami źródłowymi.

Kontrolujące dokonały wyliczenia wskaźnika z art. 243 ustawy o finansach publicznych dla lat, w których rozchody w WPF zostały zaniżone, co zostało przedstawione w poniższych tabelach.

Relacja liczona według starych zasad dla lat 2021 i 2023 (w tych latach zaniżono rozchody w WPF - uchwała nr VIII/48/19 z dnia 29 maja 2019 roku) relacja nie zostałaby spełniona:

Rok 2021

L.p.	Elementy wskaźnika wg art. 243 ustawy o finansach publicznych z dnia 27 sierpnia 2009	2018	2019	2020	plan na 2021
		(n-3)	(n-2)	(n-1)	
		wykonanie	plan	prognoza	
1	Plan łącznej kwoty spłat kredytów i pożyczek	-	-	-	846 425,88
2	Odsetki od kredytów i pożyczek	-	-	-	345 000,00
3	Kwota zobowiązań związku JST, podlegająca doliczeniu zgodnie z art.. 244 uofp	-	-	-	0,00
4	Kwota wyłączeń ze spłat				0,00
5	Dochody budżetowe ogółem	24 061 951,63	23 474 936,61	23 973 430,00	23 705 135,00
6	Dochody bieżące	23 320 641,76	23 454 544,61	23 470 430,00	-
7	Dochody ze sprzedaży majątku	11 256,52	3 000,00	3 000,00	-
8	Wydatki bieżące	22 231 039,79	22 518 998,61	21 981 296,00	-
9	Wskaźnik dla poszczególnych lat	4,58%	4,00%	6,22%	-
Relacja procentowa dla roku budżetowego 2021 wyliczona jako średnia arytm. z lat 2018 (wykonanie), 2019 (plan) i 2020 (prognoza)		4,93%			5,03%

5,03%>4,93%

Rok 2023

L.p.	Elementy wskaźnika wg art. 243 ustawy o finansach publicznych z dnia 27 sierpnia 2009	2020 (n-3) prognoza	2021 (n-2) prognoza	2022 (n-1) prognoza	plan na 2023
1	Plan łącznej kwoty spłat kredytów i pożyczek	-	-	-	1 536 000,00
2	Odsetki od kredytów i pożyczek	-	-	-	290 000,00
3	Kwota zobowiązań związku JST, podlegająca doliczeniu zgodnie z art. 244 uofp	-	-	-	0,00
4	Kwota wyłączeń ze spłat	-	-	-	0,00
5	Dochody budżetowe ogółem	23 973 430,00	23 705 135,00	23 942 186,00	24 181 608,00
6	Dochody bieżące	23 470 430,00	23 705 135,00	23 942 186,00	-
7	Dochody ze sprzedaży majątku	3 000,00	0,00	0,00	-
8	Wydatki bieżące	21 981 296,00	22 201 109,00	22 423 120,00	-
9	Wskaźnik dla poszczególnych lat	6,22%	6,34%	6,34%	-
Relacja procentowa dla roku budżetowego 2023 wyliczona jako średnia arytmetyczna z lat 2020,2021,2022 (prognoza)		**6,30%**			**7,55%**

7,55%>6,30%

Relacja liczona według nowych zasad dla lat 2021 i 2023 (w tych latach zaniżono rozchody w WPF - uchwała nr VIII/48/19 z dnia 29 maja 2019 roku) relacja nie zostałaby spełniona dla roku 2023:

Rok 2021

Elementy wskaźnika wg art. 243 ustawy o finansach publicznych z dnia 27 sierpnia 2009	2018 (n-3) wykonanie	2019 (n-2) plan	2020 (n-1) prognoza	prognoza na 2021
Plan łącznej kwoty spłat kredytów i pożyczek	-	-	-	846 425,88
Kwota wyłączeń ze spłat	-	-	-	0,00
Wydatki na obsługę długu	383 493,74	390 000,00	360 000,00	350 000,00
Dochody bieżące, z tego:	23 320 641,76	23 454 544,61	23 470 430,00	23 705 135,00
z tytułu dotacji i środków przeznaczonych na cele bieżące	8 253 079,71	7 803 365,61	7 750 000,00	7 750 000,00
Dotacje i środki o charakterze bieżącym na realizację programu, projektu lub zadania finansowanego z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy, w tym:	61 190,45	0,00	0,00	-
Wydatki bieżące, w tym:	22 231 039,79	22 518 998,61	21 981 296,00	-
Wydatki bieżące na programy, projekty lub zadania finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy, w tym:	61 190,45	0,00	0,00	-
Dochody ze sprzedaży majątku	11 256,52	3 000,00	3 000,00	-
Wskaźnik jednoroczny	7,31%	6,00%	9,49%	
Relacja procentowa dla roku budżetowego 2021 wyliczona jako średnia arytmetyczna z lat 2018 (wykonanie), 2019 (plan), 2020 (prognoza)	7,60%			7,50%

7,50%<7,60% relacja spełniona przy uwzględnieniu prawidłowej kwoty rozchodów (zgodnej z umowami o kredyt i pożyczkę)

Rok 2023

Elementy wskaźnika wg art. 243 ustawy o finansach publicznych z dnia 27 sierpnia 2009	2020 (n-3) prognoza	2021 (n-2) prognoza	2022 (n-1) prognoza	prognoza na 2023
Plan łącznej kwoty spłat kredytów i pożyczek	-	-	-	1 536 000,00
Kwota wyłączeń ze spłat	-	-	-	0,00
wydatki na obsługę długu, w tym:	360 000,00	350 000,00	330 000,00	350 000,00
Dochody bieżące, z tego:	23 470 430,00	23 705 135,00	23 942 186,00	24 181 608,00
z tytułu dotacji i środków przeznaczonych na cele bieżące	7 750 000,00	7 750 000,00	7 750 000,00	7 750 000,00
Dotacje i środki o charakterze bieżącym na realizację programu, projektu lub zadania finansowanego z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy, w tym:	0,00	0,00	0,00	-
Wydatki bieżące, w tym:	21 981 296,00	22 201 109,00	22 423 120,00	-
Wydatki bieżące na programy, projekty lub zadania finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy, w tym:	0,00	0,00	0,00	-
Dochody ze sprzedaży majątku	3 000,00	0,00	0,00	-
Wskaźnik jednoroczny	9,49%	9,43%	9,38%	
Relacja procentowa dla roku budżetowego 2023 wyliczona jako średnia arytmetyczna z lat 2020 - 2022(prognoza)	9,43%			11,48%

11,48%>9,43% relacja niespełniona przy uwzględnieniu prawidłowej kwoty rozchodów (zgodnej z umowami o kredyt i pożyczkę). Jednostka przyjęła rozchody w kwocie 1.200.000,00 zł – wówczas przy ww. parametrach wskaźnik spłat wynosił 9,43% i był równy drugiej stronie relacji.

Jak wyżej wykazano nierzetelne planowanie rozchodów i innych wartości stanowiących elementy wskaźnika z art. 243 ustawy o finansach publicznych może mieć poważne konsekwencje dla budżetu gminy, poprzez jego niezbilansowanie w przyszłości, a co za tym idzie niemożność uchwalenia takiego budżetu. Należy zaznaczyć, że nadmierne zadłużanie się może doprowadzić do utraty płynności przez Gminę i zdolności regulowania bieżących zobowiązań.

W projekcie WPF na lata 2020-2029 zostały zaplanowane rozchody w kwotach zgodnych z harmonogramami spłat wynikającymi z umów o kredyty i pożyczki. Z raportu sporządzonego w programie Besti@ wynikało, że relacja z art. 243 ustawy o finansach publicznych została spełniona dla ww. okresu, według nowych zasad liczenia wskaźnika i przy przyjęciu pozostałych parametrów mających wpływ na wskaźnik, założonych przez jednostkę.

Odsetki od kredytów i pożyczek

Według WPF z dnia 29 maja 2019 roku, odsetki na obsługę długu ustalono w następujących kwotach:

2019 rok	380.000,00
2020 rok	350.000,00
2021 rok	345.000,00

2022 rok	325.000,00
2023 rok	290.000,00
2024 rok	245.000,00
2025 rok	210.000,00
2026 rok	175.000,00
2027 rok	125.000,00
2028 rok	100.000,00
2029 rok	55.000,00
2030 rok	20.000,00

Odsetki od kredytów na dzień 31 grudnia 2017 roku stanowiły kwotę 322.505,08 zł, na dzień 31 grudnia 2018 roku wynosiły 369.944,22 zł, a na dzień 30 czerwca 2019 roku odsetki - 192.956,16 zł.

Z powyższego wynika, że odsetki od kredytów i pożyczek zaciągniętych przez Gminę dotychczas, wykazują tendencję wzrostową. Powyższe wynika z zaciągania przez Gminę nowych zobowiązań finansowych, wydłużanych okresów karencji oraz wydłużania okresów kredytowania już zaciągniętych kredytów. Tym samym odkładana w czasie spłata kredytów powoduje wzrost obciążenia odsetkami od niespłacanego kapitału.

Podkreślenia wymaga fakt, że przeniesienie obciążenia z tytułu spłaty rat kredytowych na lata późniejsze już na chwilę obecną spowodowało wygenerowanie w latach 2013-2018 kosztów związanych ze zmianą warunków umów w wysokości ponad 44 tys. zł, a także należy założyć, że spowoduje wzrost kosztów obsługi długu związanych z nieefektywnie spłaconym kapitałem.

W związku z powyższym, jednostka powinna mieć na uwadze, że stosownie do art. 226 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych wieloletnia prognoza finansowa powinna być realistyczna i określać dla każdego roku objętego prognozą między innymi wydatki bieżące budżetu jednostki samorządu terytorialnego, w tym na obsługę długu. By spełniać ustawowy wymóg realności, WPF powinna być weryfikowalna i przygotowana w oparciu o prawidłowe założenia metodologiczne, bez zaniżania lub zawyżania przyjętych w niej wartości. W przypadku długu realność kosztów jego obsługi wpływa na wysokość indywidualnego wskaźnika zadłużenia wyliczonego w oparciu o art. 243 ustawy o finansach publicznych.

VIII. WYKONYWANIE BUDŻETU. REALIZACJA DOCHODÓW BUDŻETOWYCH

1. DOCHODY Z PODATKÓW I OPŁAT LOKALNYCH - 2017 - 2018

Rachunkowość w zakresie podatków i opłat. Plan kont

Ewidencja podatków, opłat i niepodatkowych należności budżetowych dla organów podatkowych jest prowadzona z wykorzystaniem kont syntetycznych planu kont urzędu jako jednostki budżetowej. Zasady klasyfikacji zdarzeń oraz zakres ksiąg pomocniczych do poszczególnych kont księgi głównej wynikały z zarządzenia nr 64/2010 Wójta Gminy Mokrsko z dnia 29 lipca 2010 roku w sprawie zakładowego planu kont, którym ustalono plan kont dla organów podatkowych jednostek samorządu terytorialnego stanowiący załącznik nr 3 do niniejszego zarządzenia.

Wymiar i księgowość wszystkich podatków od nieruchomości, rolnego i leśnego prowadzone są w systemie komputerowym w programie firmy Usługi Informatyczne INFO - SYSTEM Roman i Tadeusz Groszek sp. jawna.

Ewidencja syntetyczna i analityczna w kontrolowanej jednostce prowadzona jest techniką komputerową.

Do szczegółowej ewidencji rozrachunków z podatnikami z tytułu zobowiązania pieniężnego prowadzi się konta podatników, na których ewidencjonowane są przez urząd przypisy, odpisy, umorzenia, wpłaty i zwroty oraz zobowiązania bieżące i zaległości.

Ewidencja podatków prowadzona techniką komputerową spełniała wymogi zawarte w § 27 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 25 października 2010 roku w sprawie zasad rachunkowości oraz planów kont dla organów podatkowych jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2010 roku nr 208, poz. 1375).

W jednostce kontrolowanej prowadzone jest konto 221 – należności z tytułu dochodów budżetowych. Na stronie Wn konta ujmuje się należności z tytułu dochodów budżetowych i zwroty nadpłat; na stronie Ma – wpłaty należności z tytułu dochodów budżetowych oraz odpisy (zmniejszenia należności). Na koncie 221 ujmuje się należności z tytułu podatków pobieranych przez właściwe organy. Zapisy z tego tytułu mogą być dokonywane na koniec okresów sprawozdawczych na podstawie sprawozdań z ewidencji podatkowej (zaległości i nadpłaty). Ewidencję szczegółowa do konta 221 prowadzi się wg dłużników i podziałek klasyfikacji budżetowej.

W odniesieniu do wszystkich podatników objętych próbą kontroli w zakresie podatku od nieruchomości od osób fizycznych i prawnych oraz podatku od środków transportowych od osób fizycznych i prawnych przeanalizowano zapisy na kartach kontowych podatników z dokumentami źródłowymi (deklaracje podatkowe, informacje o nieruchomościach, decyzje przypisu i odpisu).

Zarządzeniem nr 15/2009 Wójta Gminy Mokrsko z dnia 17 lutego 2009 roku wprowadzono instrukcję określając a zasady egzekucji podatków i opłat lokalnych, stanowiących załącznik nr 1 do niniejszego zarządzenia. Od dnia 1 lutego 2019 roku obowiązuje nowa instrukcja w sprawie ewidencji i poboru podatków, opłat i należności niepodatkowych w Urzędzie Gminy Mokrsko wprowadzona zarządzeniem nr 1/19 Wójta Gminy Mokrsko z dnia 2 stycznia 2019 roku.

Organizacja wymiaru i poboru podatków i opłat (inkaso)

W kontrolowanym okresie sprawy z zakresu podatków i opłat lokalnych w Urzędzie Gminy Mokrsko prowadzone były na stanowisku ds. wymiaru podatku i opłat lokalnych oraz na stanowisku ds. księgowości podatkowej wchodzących w skład Referatu Finansowego, nad którym bezpośredni nadzór sprawuje Skarbnik Gminy.

Uchwałą nr XXVIII/152/17 z dnia 27 stycznia 2017 roku (opublikowaną w Dzienniku Urzędowym Województwa Łódzkiego w dniu 17 lutego 2017 roku pod poz. 909) Rada Gminy Mokrsko zarządziła pobór podatków: rolnego, leśnego i od nieruchomości od osób fizycznych w drodze inkasa oraz wyznaczyła inkasentów i określiła wysokość wynagrodzenia za inkaso. Ww. uchwałą ustalono wysokość wynagrodzenia prowizyjnego za inkaso, w wysokości iloczynu stawki prowizji i sumy zebranych przez sołtysa, terminowo wpłaconych na rachunek Urzędu Gminy Mokrsko i rozliczonych podatków. Stawki prowizji za inkaso podatków:

- sołectwa: Brzeziny, Jasna Góra - 15%,
- sołectwa: Chotów, Komorniki, Krzyworzeka I, Krzyworzeka II, Mokrsko I, Mokrsko II, Ożarów, Słupsko – 8%,

- sołectwo Mątewki – 16%,
- sołectwo Motyl – 52%.

Uchwałą nr V/35/19 z dnia 27 lutego 2019 roku Rady Gminy Mokrsko (opublikowaną w Dzienniku Urzędowym Województwa Łódzkiego w dniu 27 lutego 2019 roku pod poz. 1555) w sprawie poboru podatków w drodze inkasa, wyznaczeniu inkasentów oraz określenia wysokości wynagrodzenia za inkaso dla obszarów sołectw wyznaczono nowe osoby na inkasentów.

W roku 2018 inkasenci dokonali poboru należności na łączną kwotę 260.721,00 zł.

Kontrolą objęto dokumentację dotyczącą rozliczenia inkasentów z 4 na 12 sołectw, tj. Komorniki, Krzyworzeka I, Mokrsko II i Słupsko. Ustalono, że w okresie objętym kontrolą (2018 rok) inkasenci z ww. sołectw zebrali podatek na łączną kwotę 130.476,00 zł (50,04% ogółu zainkasowanych należności), w tym:

Sołectwo	Kwartał	2018			
		Kwota zebrana w zł	Podstawa naliczenia wynagrodzenia w zł	stawka prowizji w %	Należna prowizja w zł
Komorniki	I	12.768,00	12.768,00	8	1.021,44 ≈ 1.021,00
	II	6.852,00	6.852,00	8	548,16 ≈ 548,00
	III	7.322,00	7.322,00	8	585,76 ≈ 586,00
	IV	5.181,00	5.181,00	8	414,48 ≈ 414,00
Krzyworzeka I	I	12.113,00	12.113,00	8	969,04 ≈ 969,00
	II	7.477,00	7.477,00	8	598,16 ≈ 598,00
	III	7.256,00	7.256,00	8	580,48 ≈ 580,00
	IV	6.432,00	6.432,00	8	514,56 ≈ 515,00
Mokrsko II	I	22.052,00	22.026,00	8	1.762,08 ≈ 1.762,00
	II	10.197,00	10.197,00	8	815,76 ≈ 816,00
	III	11.086,00	11.086,00	8	886,88 ≈ 887,00
	IV	10.199,00	10.199,00	8	815,92 ≈ 816,00
Słupsko	I	4.962,00	4.962,00	8	396,96 ≈ 397,00
	II	1.856,00	1.856,00	8	148,48 ≈ 148,00
	III	2.593,00	2.593,00	8	207,44 ≈ 207,00
	IV	2.130,00	2.130,00	8	170,40 ≈ 170,00

W poniższym zestawieniu ujęto terminowość rozliczania się inkasentów z pobranych kwot podatków:

Sołectwo	Kwartał	2018			
		Kwota zebrana	Wpłata po terminie w zł	Data zapłaty	Należne odsetki
Komorniki	I	12.768,00	-	16.03.2018	-
	II	6.852,00	-	16.05.2018	-
	III	7.322,00	-	17.09.2018 (poniedziałek)	-
	IV	5.181,00	-	16.11.2018	-
Krzyworzeka I	I	12.113,00	-	13.03.2018 15.03.2018 16.03.2018	-
	II	7.477,00	-	15.05.2018 16.05.2018	-

	III	7.256,00	-	14.09.2018 17.09.2018 (poniedziałek)	-
	IV	6.432,00	-	14.11.2018 16.11.2018	-
Mokrsko II	I	22.052,00	-	13.03.2018 15.03.2018 16.03.2018	-
	II	10.197,00	-	15.05.2018 16.05.2018	-
	III	11.086,00	-	14.09.2018 17.09.2018 (poniedziałek)	-
	IV	10.199,00	-	14.11.2018 16.11.2018	-
Słupsko	I	4.962,00	-	16.03.2018	-
	II	1.856,00	-	16.05.2018	-
	III	2.593,00	-	17.09.2018 (poniedziałek)	-
	IV	2.130,00	-	16.11.2018	-

Ustalenia kontroli

1. Inkasenci rozliczali się z zainkasowanej gotówki w terminie wynikającym z art. 47 § 4a ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (tekst jednolity, Dz. U. z 2019 roku, poz. 900 ze zm.).
2. **Pobranych przez inkasentów wpłat nie ewidencjonowano na koncie pozabilansowym 991** – rozrachunki z inkasentami z tytułu pobieranych przez nich podatków podlegających przypisaniu na kontach podatników, zgodnie z § 26 ust. 1 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 25 października 2010 roku w sprawie zasad rachunkowości oraz planów kont dla organów podatkowych jednostek samorządu terytorialnego. Do dnia zakończenia czynności kontrolnych nie wprowadzono konta 991 do planu kont Urzędu Gminy Mokrsko.

Realizację dochodów Gminy Mokrsko z tytułu podatków i opłat lokalnych w latach 2017-2018 przedstawiono w poniżej zamieszczonych tabelach.

Tabela

Plan i realizacja dochodów własnych w 2017 roku

Lp.	Wyszczególnienie	Plan (w zł)	Wykonanie	Procent wykonania planu	Udział procentowy w wykonaniu budżetu
1	2	3	4	5	6
DOCHODY BUDŻETOWE – ogółem		**23 309 345,19**	**23 339 718,88**	100,13%	
1.	Podatek od nieruchomości	1 343 227,00	1 320 779,62	98,33%	5,66%
2.	Podatek rolny	577 532,00	577 351,78	99,97%	2,47%
3.	Podatek leśny	47 218,00	47 784,08	101,20%	0,20%
4.	Podatek od środków transportowych	79 751,00	83 836,13	105,12%	0,36%
5.	Opłata targowa	100,00	0,00	0,00%	0,00%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przedłożonych przez Urząd Gminy w Mokrsku

Tabela

Plan i realizacja dochodów w 2018 roku

Lp.	Wyszczególnienie	Plan (w zł)	Wykonanie	Procent wykonania planu	Udział procentowy w wykonaniu budżetu
1	2	3	4	5	6
DOCHODY BUDŻETOWE – ogółem		**24 327 525,93**	**24 061 951,63**	98,91%	
1.	Podatek od nieruchomości	1 223 676,00	1 250 140,28	102,16%	5,20%
2.	Podatek rolny	607 532,00	570 898,76	93,97%	2,37%
3.	Podatek leśny	52 575,00	50 143,67	95,38%	0,21%
4.	Podatek od środków transportowych	91 021,00	91 625,90	100,66%	0,38%
5.	Opłata targowa	100,00	87,00	87,00%	0,00%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przedłożonych przez Urząd Gminy w Mokrsku

Podatek od nieruchomości

Stawki podatku od nieruchomości na lata 2017 – 2018 określone zostały uchwałą nr XXV/137/16 Rady Gminy Mokrsko z dnia 25 listopada 2016 roku (opublikowano w Dzienniku Urzędowym Województwa Łódzkiego, poz. 5134 z dnia 1 grudnia 2016 roku.

Porównanie stawek podatku uchwalonych przez Radę Gminy Mokrsko, a górnymi stawkami podatku obwieszczonymi przez Ministra Rozwoju i Finansów obrazuje poniższe zestawienie:

Przedmiot opodatkowania	2017 rok		2018 rok	
	Górna ustawowa stawka podatku	Stawka podatku uchwalona przez RG Mokrsko	Górna ustawowa stawka podatku	Stawka podatku uchwalona przez RG Mokrsko
Od gruntów związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej, bez względu na sposób zakwalifikowania w ewidencji gruntów i budynków – od 1 m² powierzchni	0,89	0,56	0,91	0,56
Od gruntów pod wodami powierzchniowymi stojącymi lub wodami powierzchniowymi płynącymi jezior i zbiorników sztucznych – od 1 ha powierzchni	4,54	4,10	4,63	4,10
Od gruntów pozostałych, w tym: zajętych na prowadzenie odpłatnej statutowej działalności pożytku publicznego przez organizacje pożytku publicznego – od 1 m² powierzchni	0,47	0,11	0,48	0,11
Od gruntów niezabudowanych objętych obszarem rewitalizacji, o którym mowa w ustawie z dnia 9 października 2015 roku o rewitalizacji i położonych na terenach, dla których miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego przewiduje przeznaczenie pod zabudowę mieszkaniową, usługową albo zabudowę o przeznaczeniu mieszanym obejmującym wyłącznie te rodzaje zabudowy, jeżeli od dnia wejścia w życie tego planu w odniesieniu do tych	2,98	2,98	3,04	2,98

gruntów upłynął okres 4 lat, a w tym czasie nie zakończono budowy zgodnie z przepisami prawa budowlanego – od 1 m² powierzchni				
Od budynków mieszkalnych lub ich części – od 1 m² powierzchni użytkowej	0,75	0,51	0,77	0,51
Od budynków lub ich części związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej oraz budynków mieszkalnych lub ich części zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej – od 1 m² powierzchni użytkowej	22,66	19,03	23,10	19,03
Od budynków lub ich części zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie obrotu kwalifikowanym materiałem siewnym – od 1 m² powierzchni użytkowej	10,59	9,23	10,80	9,23
Od budynków lub ich części zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie udzielania świadczeń zdrowotnych w rozumieniu przepisów o działalności leczniczej, zajętych przez podmioty udzielające tych świadczeń – od 1 m² powierzchni użytkowej	4,61	4,61	4,70	4,61
Od pozostałych budynków lub ich części, w tym: zajętych na prowadzenie odpłatnej statutowej działalności pożytku publicznego przez organizacje pożytku publicznego – od 1 m² powierzchni użytkowej	7,62	4,04	7,77	4,04
Od budowli – % ich wartości określonej na podstawie art. 4 ust. 1 pkt 3 i ust. 3-7 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 roku o podatkach i opłatach lokalnych	2%	2%	2%	2%

Rada Gminy Mokrsko uchwałą nr XV/77/2011 z dnia 28 listopada 2011 roku (opublikowana w Dzienniku Urzędowym Województwa Łódzkiego nr 373 pod poz. 23201 w dniu 15 grudnia 2011 roku) zwolniła od podatku od nieruchomości: [1] grunty, budynki lub ich części wykorzystywane na cele ochrony przeciwpożarowej, [2] grunty, budynki lub ich części wykorzystywane na potrzeby działalności kulturalnej, [3] grunty, budynki lub ich części wykorzystywane na potrzeby działalności sportowej. Wskazane zwolnienia nie obejmują budynków lub ich części oraz gruntów związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej.

Uchwałą nr XIV/78/15 z dnia 28 grudnia 2015 roku Rada Gminy Mokrsko określiła wzory formularzy informacji o nieruchomościach i deklaracji na podatek od nieruchomości.

Podatek od nieruchomości od osób prawnych

Wpływy z podatku od nieruchomości od osób prawnych w 2017 roku wynosiły 966.877,41 zł i stanowiły 4,14% dochodów budżetowych, a w 2018 roku wynosiły 838.974,06 zł i stanowiły odpowiednio 3,49%. Jako próbę do kontroli przyjęto w latach 2017-2018 sześciu podatników o numerach kont: 1012, 10010020, 10010021, 1013, 10010014, 10010003. Przypis netto podatku od nieruchomości od osób prawnych (wymiar podatku według deklaracji podatkowych + przypisy – odpisy) w kontrolowanej jednostce wynosił w 2017 roku kwotę 829.803,00 zł, a w 2018 roku – 834.678,00 zł.

Przypis podatku od nieruchomości dla podatników objętych kontrolą według złożonych deklaracji podatkowych wynosił w 2017 roku kwotę 782.688,00 zł (94,32% ogółu przypisanego podatku netto na 2017 rok), a w 2018 roku kwotę 786.332,00 zł (94,21% ogółu przypisanego podatku netto na 2018 rok).

Zestawienie podatników (osób prawnych) podatku od nieruchomości objętych kontrolą w latach 2017-2018 stanowi załącznik nr 6 protokołu kontroli.

Ustalenia kontroli:

Podatnik o nr konta 1013 - wykazał w deklaracji na podatek od nieruchomości na lata 2017-2019 w pozycji grunty związane z prowadzeniem działalności gospodarczej powierzchnię 290 m^2. Z wypisu z rejestru gruntów wynikało, że podatnik jest właścicielem dwóch działek o łącznej powierzchni 0,0277 ha, tj. 277 m^2 (grunty orne o pow. 0,0033 ha – działka nr 1266/1 oraz grunty rolne zabudowane o pow. 0,0244 ha - działka nr 181/1). W ewidencji podatkowej na lata 2017-2019 dokonano przypisów należności zgodnie ze złożonymi przez podatnika deklaracjami, tj. przyjęto powierzchnię 290 m^2 x 0,56 zł = 162,40 zł (biorąc pod uwagę powierzchnie wg wypisów z rejestru kwota podatku stanowiłaby 155,12 zł). W przedłożonym w trakcie trwania czynności kontrolnych wyjaśnieniu podatnika wskazano, że różnica 13 m^2 stanowi grunt obcy znajdujący się w posiadaniu samoistnym podatnika (nie wskazano nr ewidencyjnego działki). W związku z powyższym, organ podatkowy powinien przeprowadzić czynności sprawdzające, mające na celu wykluczenie ewentualności opodatkowania tego gruntu jednocześnie przez inne osoby fizyczne/prawne.

W przypadku podatnika o nr 10010003 **stwierdzono niewielkie rozbieżności pomiędzy wypisem z rejestru gruntów a złożonymi deklaracjami na podatek za lata 2017 – 2019. W złożonych deklaracjach na podatek od nieruchomości wykazano grunty o powierzchni 5 m^2 mniejszej niż wynikająca z ewidencji gruntów (w deklaracjach wykazano powierzchnię 63.433 m^2; wg wypisów z rejestru gruntów podatnik posiadał prawo własności działek o powierzchni łącznej 63.438 m^2).**

Tym samym organ podatkowy w ww. przypadkach nie porównał danych wynikających z ewidencji gruntów z danymi zadeklarowanymi przez podatników, naruszając zasadę sformułowaną w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 17 maja 1989 roku ustawy Prawo geodezyjne i kartograficzne (tekst jednolity Dz. U. z 2019 roku poz. 725 ze zm.). Zgodnie z przywołanym artykułem, podstawę planowania gospodarczego, planowania przestrzennego, wymiaru podatków i świadczeń, oznaczania nieruchomości w księgach wieczystych, statystyki publicznej, gospodarki nieruchomościami oraz ewidencji gospodarstw rolnych stanowią dane zawarte w ewidencji gruntów i budynków.

Powyższe świadczy również o nieprzestrzeganiu art. 272 pkt 1 i 3 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (tekst jednolity, Dz. U. z 2019 roku, poz. 900 ze zm.), w myśl którego - organy podatkowe dokonują czynności sprawdzających, mających na celu: sprawdzanie terminowości składanych deklaracji oraz ustalenia stanu faktycznego w zakresie niezbędnym do stwierdzenia zgodności z przedstawionymi dokumentami. Organ podatkowy posiada ponadto możliwość wezwania podatnika do udzielenia, w wyznaczonym terminie, niezbędnych wyjaśnień lub uzupełnienia deklaracji, wskazując przyczyny podania w wątpliwość rzetelności danych w niej zawartych w razie wątpliwości co do poprawności złożonej deklaracji - art. 274a § 2 ww. ustawy.

Podatnik zaniżył podatek od nieruchomości za lata 2017-2018 z tytułu nieopodatkowania powierzchni 5 m^2 o 3 zł rocznie (5 m^2 x 0,56 zł = 2,8 zł).

Z przedłożonej kontrolującym notatki służbowej wynikało, że na podstawie przeprowadzonej z podatnikiem w dniu 24 lipca 2019 roku rozmowy telefonicznej ustalono, że opodatkowaniu podatkiem od nieruchomości w zakresie gruntów związanych prowadzeniem działalności gospodarczej powinna podlegać powierzchnia 63.438 m^2 zgodna z wypisem z rejestru gruntów. W związku z powyższym organ podatkowy dokonał: a) korekty deklaracji podatnika (na podstawie art. 274 § 1 pkt 1 Ordynacji podatkowej) oraz b) w ewidencji podatkowej należnego przypisu podatku za rok 2019 w kwocie 3 zł.

W trakcie kontroli podatnik złożył korekty deklaracji za lata 2014-2018, w których ujęta została ww. powierzchnia. Istniejąca na koncie podatnika nadpłata została zaliczona na poczet powstałej zaległości podatkowej.

Podatnik o nr konta 10010021 - wykazał w deklaracji na podatek od nieruchomości na lata 2017-2018 w pozycji grunty związane z prowadzeniem działalności gospodarczej powierzchnię 13.8076 m^2 (użytki kopalne – działki nr: 1180/8, 1180/11, 1180/10, 1180/5 i część działek nr: 1180/17 i 1180/18 oraz tereny przemysłowe – część działek nr 1180/17 i 1180/18). Z wypisu z rejestru gruntów wynikało, że podatnik posiada również użytki rolne (działki nr 1228, 1229, 1226/2 i część działek nr 1180/17 i 1180/18) o łącznej powierzchni 2,8907 ha fiz., tj. 28.907 m^2 na które złożył deklaracje na podatek rolny na lata 2017-2018.

Kontrolujące wskazują, że organ podatkowy powinien dokonać czynności sprawdzających czy ww. grunty rolne nie pozostają faktycznie zajęte na prowadzenie działalności gospodarczej. Czynności sprawdzające należało przeprowadzić w celu ustalenia prawidłowej podstawy opodatkowania, biorąc pod uwagę definicję legalną gruntów, budynków i budowli związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej, wynikającą z art. 1a ust.1 pkt 3 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych. Zgodnie z powołanym przepisem – grunty, budynki i budowle związane z prowadzeniem działalności gospodarczej to grunty, budynki i budowle będące w posiadaniu przedsiębiorcy lub innego podmiotu prowadzącego działalność gospodarczą, z zastrzeżeniem ust. 2a, w myśl którego do gruntów, budynków i budowli związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej nie zalicza się: 1) budynków mieszkalnych oraz gruntów związanych z tymi budynkami; 2) gruntów, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 1 lit. b i d; 3) budynków, budowli lub ich części, w odniesieniu do których została wydana decyzja ostateczna organu nadzoru budowlanego, o której mowa w art. 67 ust. 1 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane (tekst jednolity, Dz. U. z 2019 r. poz. 1186 ze zm.), lub decyzja ostateczna organu nadzoru górniczego, na podstawie której trwale wyłączono budynek, budowlę lub ich części z użytkowania). W przypadku, gdy przedsiębiorca zajmuje wymienione użytki rolne pod działalność gospodarczą, to powinien od tego momentu płacić podatek od nieruchomości.

Zwraca się uwagę, że organy podatkowe pierwszej instancji mogą przeprowadzać kontrolę podatkową u podatników na mocy art. 281 § 1 i § 2 ustawy Ordynacja podatkowa. Celem kontroli podatkowej jest sprawdzenie, czy kontrolowani wywiązują się z obowiązków wynikających z przepisów prawa podatkowego. Z informacji uzyskanych od Edyty Kowalik – specjalista ds. wymiaru podatku i opłat lokalnych wynikało, że: w latach 2017 – 2018 nie przeprowadzano kontroli podatkowych u podatników - osób prawnych.

W trakcie trwania czynności kontrolnych przedłożono kontrolującym oświadczenie podatnika z którego wynika, że grunty wykazane przez spółkę w deklaracjach na podatek rolny nie są zajęte na prowadzenie działalności gospodarczej (są wykorzystywane typowo pod działalność rolną).

Sprawdzono również prawidłowość stosowanych stawek podatkowych oraz poprawność wyliczenia podatku. Wszyscy podatnicy objęci próbą kontroli złożyli deklaracje na podatek od nieruchomości. Dwie deklaracje za 2017 rok i jedna za rok 2018 stanowiące próbę kontroli były złożone z opóźnieniem maksymalnie kilkudniowym. Wszystkie deklaracje były opatrzone pieczątką daty wpływu do organu podatkowego zgodnie z § 40 ust. 1 i ust. 3 pkt 2 załącznika nr 1 do rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 stycznia 2011 roku w sprawie instrukcji kancelaryjnej, jednolitych rzeczowych wykazów akt oraz instrukcji w sprawie organizacji i zakresu działania archiwów zakładowych (Dz. U. z 2011 roku nr 14, poz. 67 ze zm.).

Stosowano stawki podatku uchwalone przez Radę Gminy Mokrsko. Błędów rachunkowych w obliczaniu podatku nie stwierdzono. W przypadku zmian w podstawach opodatkowania, na podstawie składanych korekt deklaracji, dokonywano przypisu lub odpisu podatku w prawidłowej wysokości. Nie wszystkie zmiany w podstawie opodatkowania były dokumentowane lub wyjaśniane przez podatników w momencie składania deklaracji.

W trakcie kontroli sprawdzono terminowość zapłaty przez podatników objętych próbą kontroli podatku z tytułu II i XII raty za 2017 rok oraz V raty za 2018 rok.

Terminowość zapłaty przez podatników podatku od nieruchomości (osoby prawne – próba kontroli) z tytułu II i XII raty za 2017 rok oraz V raty za 2018 rok przedstawiono w załączniku nr 7 protokołu kontroli.

Podatnicy objęci próbą kontroli regulowali należne raty podatku w obowiązującym terminie.

Podatek od nieruchomości od osób fizycznych

Wpływy z podatku od nieruchomości od osób fizycznych w 2017 roku wynosiły 353.902,21 zł i stanowiły 1,52% dochodów budżetowych, a w 2018 roku wynosiły 411.166,22 zł i stanowiły odpowiednio 1,71%. Przypis podatku od nieruchomości od osób fizycznych netto (wymiar + przypisy – odpisy) w 2017 roku wynosił 361.513,00 zł, a w 2018 roku – 401.710,00 zł. Jako próbę do kontroli przyjęto w latach 2017 - 2018 podatników o numerach: 80201, 80439, 110235, 60087, 110215, 90022, 120020, 80066, 20074, 80214, 110057, 40109, 50011. Przypis podatku netto dla podatników objętych próbą kontroli wynosił 120.542,90 zł w 2017 roku (33,34% ogółu przypisanego podatku netto) i 120.762,90 zł w 2018 roku, tj. 30,06% ogółu przypisanego podatku w 2018 roku.

Zestawienie podatników (osób fizycznych) podatku od nieruchomości objętych kontrolą w latach 2017-2018 stanowi załącznik nr 8 protokołu kontroli.

Ustalenia kontroli:

Podatnik o nr konta 110235 – według wypisów z rejestru gruntów posiadał prawo własności działki nr 721/16 o pow. 0,1701 ha sklasyfikowanej jako grunty orne (0,0210 ha) oraz inne tereny zabudowane (0,1491 ha). W złożonych dnia 11 stycznia 2016 roku informacjach na podatek od nieruchomości oraz w sprawie podatku rolnego na rok 2016 zadeklarowano: powierzchnię gruntów związaną z prowadzeniem działalności gospodarczej wynoszącą 700 m^2, powierzchnię gruntów pozostałych – 791 m^2, powierzchnię użytkową budynków związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej – 119 m^2 i budynków pozostałych - 10 m^2 (podatek od nieruchomości) oraz grunty orne (IVb) – 0,0210 ha fiz (podatek rolny). Stwierdzono zgodność powierzchni ujętych w złożonych informacjach z wypisami z rejestru gruntów.

Decyzją nr 3127.110235.1.2017 z dnia 17 stycznia 2017 roku określono łączne zobowiązanie pieniężne na rok 2017 w kwocie 2.728 zł: **[1] podatek od nieruchomości w kwocie 2.697,00 zł**, tj. grunty pod działalność gospodarczą o powierzchni 700 m^2 x 0,56 zł = 392 zł, budynki pod działalność o pow. 119 m^2 x 19,03 zł = 2.264,57 zł i budynki pozostałe o pow. 10 m^2 x 4,04 zł = 40,40 zł, **[2] podatek rolny w kwocie 31 zł, tj. przyjęto powierzchnię 0,1200 ha fiz. (0,0960 ha przeliczeniowych) wg stawki 260 zł (kwoty podatku objęte decyzją były zgodne z przypisami podatku dokonanymi w ewidencji podatkowej).**

Kontrolujące stwierdziły, że w związku z: [1] nieopodatkowaniem podatkiem od nieruchomości zadeklarowanych przez podatnika gruntów pozostałych o pow. 791 m^2 organ podatkowy zaniżył w 2017 roku podatek od nieruchomości o

kwotę 87 zł [(119 m^2 x 19,03 zł)+(10 m^2 x 4,04 zł)+(700 m^2 x 0,56 zł)+(791 m^2 x 0,11)] = 2.784 zł **oraz [2] przyjęciem do podstawy opodatkowania podatkiem rolnym niewłaściwej powierzchni, tj. 0,1200 ha zamiast 0,0210 ha zawyżył podatek rolny o 26 zł**, podatek powinien wynieść 4 zł (0,0210 ha x 0,8 x 260 zł).

Tym samym organ podatkowy w ww. przypadku nie porównał danych wynikających z ewidencji gruntów z danymi zadeklarowanymi przez podatnika, naruszając zasadę sformułowaną w art. 21 ust. 1 ustawy Prawo geodezyjne i kartograficzne. Zgodnie z przywołanym artykułem, podstawę planowania gospodarczego, planowania przestrzennego, wymiaru podatków i świadczeń, oznaczania nieruchomości w księgach wieczystych, statystyki publicznej, gospodarki nieruchomościami oraz ewidencji gospodarstw rolnych stanowią dane zawarte w ewidencji gruntów i budynków. W świetle przytoczonych przepisów organ podatkowy jest zobowiązany prowadząc postępowanie uwzględnić dane wynikające z ewidencji gruntów i budynków.

Wobec powyższego mając na względzie przedłożone kontrolującym wypisy z rejestru gruntów, z których wynika, że grunty będące w posiadaniu podatnika sklasyfikowane jako inne tereny zabudowane (Bi) o powierzchni 0,1491 ha, tj. 1.491 m^2 stanowiły w całości podstawę opodatkowania podatkiem od nieruchomości.

Powyższe świadczy również o nieprzestrzeganiu art. 272 pkt 1 i 3 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa, w myśl którego - organy podatkowe dokonują czynności sprawdzających, mających na celu: sprawdzanie terminowości składanych deklaracji oraz ustalenia stanu faktycznego w zakresie niezbędnym do stwierdzenia zgodności z przedstawionymi dokumentami. Organ podatkowy posiada ponadto możliwość wezwania podatnika do udzielenia, w wyznaczonym terminie, niezbędnych wyjaśnień lub uzupełnienia deklaracji, wskazując przyczyny podania w wątpliwość rzetelności danych w niej zawartych w razie wątpliwości co do poprawności złożonej deklaracji - art. 274a § 2 ww. ustawy.

W trakcie trwania czynności kontrolnych, tj. z dniem 19 września 2019 roku wydano decyzję nr 3127.110235.1.2017 w sprawie zmiany wymiaru łącznego zobowiązania pieniężnego, w której wykazano podstawę opodatkowania podatkiem od nieruchomości oraz rolnym zgodną z informacjami złożonymi przez podatnika. Ponadto w ewidencji podatkowej dokonano wynikającego ze zmiany przypisu podatku od nieruchomości oraz odpisu podatku rolnego. Podatnik uregulował zaległość podatkową w dniu 30 września 2019 roku.

Decyzjami nr: 3127.110235.1.2018 z dnia 15 stycznia 2018 roku oraz 3127.110235.1.2019 z dnia 14 stycznia 2019 roku w sprawie łącznego zobowiązania pieniężnego na lata 2018-2019 przyjęto podstawę opodatkowania podatkiem od nieruchomości oraz rolnym zgodną z informacjami podatnika oraz wypisami z rejestru gruntów.

Podatnik o nr konta 80214 - według wypisów z rejestru gruntów posiadał prawo własności działki nr 1219 o pow. 0,8104 ha sklasyfikowanej jako grunty zabudowane i zurbanizowane (Bi - 0,1990 ha), oraz grunty rolne (Br - 0,2836 ha i R – 0,3278 ha). W złożonych informacjach na podatek od nieruchomości oraz w sprawie podatku rolnego na rok 2016 zadeklarowano: powierzchnię gruntów związaną z prowadzeniem działalności gospodarczej wynoszącą 1.100 m^2, powierzchnię gruntów pozostałych – 890 m^2, powierzchnię użytkową budynków związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej – 50 m^2 i budynków mieszkalnych - 225 m^2 (podatek od nieruchomości) oraz grunty orne (V) – 0,3278 ha fiz i grunty rolne zabudowane – 0,2836 ha (podatek rolny).

Stwierdzono zgodność powierzchni ujętych w złożonych informacjach z wypisami z rejestru gruntów.

Decyzją nr 3127.80214.1.2017 z dnia 17 stycznia 2017 roku określono zgodnie ze złożonymi przez podatnika informacjami łączne zobowiązanie pieniężne na rok 2017 w kwocie 1.780 zł: [1] podatek od nieruchomości w kwocie 1.780,00 zł, tj. grunty pod działalność gospodarczą o powierzchni 1.100 m^2 x 0,56 zł = 616 zł, grunty pozostałe o pow. 890 m^2 x 0,11 zł = 97,90 zł, budynki pod działalność o pow. 50 m^2 x 19,03 zł = 951,50 zł i budynki mieszkalne o pow. 225 m^2 x 0,51 zł = 114,75 zł, [2] podatek rolny w kwocie 0 zł (przyjęto powierzchnię 0,6114 ha fiz., tj. 0,3983 ha przeliczeniowych (do podstawy opodatkowania przyjęto pow. 0,0000 ha fiz. Decyzjami nr: [1] 3127.80214.1.2018 z dnia 15 stycznia 2018 roku oraz [2] 3127.80214.1.2019 z dnia 14 stycznia 2019 roku ustalono wymiar podatku na 2018 i 2019 rok na kwotę 1.780,00 zł rocznie (podstawy opodatkowania oraz stawki lokalne analogiczne do roku 2017).

Kwoty podatku objęte decyzją były zgodne z przypisami dokonanymi w ewidencji podatkowej.

W wyniku kontroli stwierdzono, że w miesiącu lutym 2018 roku dokonano zmiany danych objętych ewidencją gruntów w zakresie powierzchni nieruchomości w ten sposób, że dotychczasowe grunty rolne zabudowane Br-RV o pow. 0,2836 ha przekształcono na inne tereny zabudowane Bi (wg danych uzyskanych ze Starostwa Powiatowego w Wieluniu zmiana nastąpiła w związku z inwentaryzacją powykonawczą hali magazynowej, podstawa: P.1017.2018.234 z dnia 12 lutego 2018 roku).

Oznaczenie i opis użytków wraz z powierzchniami uwzględniającymi ww. zmiany przedstawia poniższa tabela.

Nr działki	Użytki				Suma powierzchni
	OZU	OFU	Klasa	Powierzchnia	
1219	R	R	V	0,3278	0,8104 ha
		Bi		0,4826	

Z dniem 28 sierpnia 2019 roku nową informacją na podatek od nieruchomości zwiększono powierzchnię użytkową budynków związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej (z 50 m^2 na 328 m^2) oraz określono wartość budowli na kwotę 86.169,00 zł. Decyzją zmieniającą nr 3127.80214.2.2019 z dnia 28 sierpnia 2019 roku ustalono nowy wymiar podatku od nieruchomości na rok 2019 w kwocie 8.794 zł, tj. grunty pod działalność gospodarczą o powierzchni 1.100 m^2 x 0,56 zł = 616 zł, grunty pozostałe o pow. 890 m^2 x 0,11 zł = 97,90 zł, budynki pod działalność o pow. 328 m^2 x 19,03 zł = 6.241,84 zł i budynki mieszkalne o pow. 225 m^2 x 0,51 zł = 114,75 zł i budowle 86.169 zł x 2% = 1.723,38 zł (w ewidencji podatkowej dokonano przypisów zgodnie ze złożoną przez podatnika informacją oraz wydaną decyzją zmieniającą wymiar podatku na 2019 rok).

Kontrolujące stwierdziły, że nie opodatkowano podatkiem od nieruchomości części gruntów sklasyfikowanych jako Bi o powierzchni 0,2836 ha (powierzchnia ta nadal była wykazana w podstawie opodatkowania podatkiem rolnym). W trakcie trwania czynności kontrolnych, tj. w dniu 24 września 2019 roku informacją na podatek od nieruchomości podatnik dokonał zmiany powierzchni gruntów związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej (ujęto całą powierzchnię innych terenów zabudowanych, tj. 4.826 m^2). Ponadto informacją w zakresie podatku rolnego zmniejszono o 0,2836 ha powierzchnię gruntów rolnych zabudowanych. W dniu 24 września 2019 roku wydano decyzje nr: [1] 3127.80214.1.2018 zmieniającą wymiar łącznego zobowiązania pieniężnego na rok 2018 i [2] 3127.80214.3.2019 zmieniającą wymiar łącznego zobowiązania pieniężnego na rok 2019, w których ujęto prawidłowe

podstawy opodatkowania, tj. zgodne z informacją wykazaną przez podatnika złożoną w dniu 24 września 2019 roku (szczegółowe wyliczenia w zakresie podatku od nieruchomości poniżej). Ponadto w ewidencji podatkowej dokonano wynikającego ze zmiany przypisu podatku od nieruchomości. Podatnik uregulował zaległość podatkową w dniu 25 września 2017 roku.

Podatek od nieruchomości

Stan na rok 2018	Miesiące	Podstawa opodatkowania	Stawka	Kwota podatku
Budynki mieszkalne	01-12	225 m²	0,51 zł	114,75 zł
Budynki pod dział. gosp.	01-12	50 m²	19,03 zł	951,50 zł
Grunty pod dział. gosp.	**01-02**	1.100 m²	0,56 zł	102,67 zł
Grunty pod dział. gosp.	**03-12**	4.826 m²	0,56 zł	2.252,13 zł
Grunty pozostałe	01-02	890 m²	0,11 zł	16,32 zł
Razem podatek od nieruchomości				**3.437,00 zł**

Stan na rok 2019	Miesiące	Podstawa opodatkowania	Stawka	Kwota podatku
Budynki mieszkalne	01-12	225 m²	0,51 zł	114,75 zł
Budynki pod dział. gosp.	01-12	328 m²	19,03 zł	6.241,84 zł
Budowle	01-12	86.169 zł	2%	1.723,38 zł
Grunty pod dział. gosp.	01-12	4.826 m²	0,56 zł	2.702,56 zł
Razem podatek od nieruchomości				**10.783,00 zł**

W związku z powyższym zaniżono podatek od nieruchomości o kwotę 1.657 zł w roku 2018 oraz o kwotę 1.989 w roku 2019.

Stosownie do art. 272 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa organy podatkowe pierwszej instancji dokonują czynności sprawdzających mających na celu m.in. stwierdzenie formalnej poprawności złożonych deklaracji podatkowych oraz ustalenie stanu faktycznego w zakresie niezbędnym do stwierdzenia zgodności z przedstawionymi dokumentami. Ponadto zgodnie z art. 274a § 2 ww. ustawy w razie wątpliwości, co do poprawności złożonej deklaracji organ podatkowy może wezwać do udzielenia, w wyznaczonym terminie, niezbędnych wyjaśnień lub uzupełnienia deklaracji, wskazując przyczyny podania w wątpliwość rzetelności danych w niej zawartych.

Podatnik o nr konta 110057 - w informacji na podatek od nieruchomości z dnia 30 stycznia 2017 roku zgłosił do opodatkowania podatkiem od nieruchomości grunty związane z prowadzeniem działalności gospodarczej o pow. 70 m². **Ustalono, że ww. powierzchnia gruntów została opodatkowana w decyzji w sprawie łącznego zobowiązania pieniężnego na rok 2017 zarówno podatkiem od nieruchomości według najwyższych stawek, jak i podatkiem rolnym (podatkiem rolnym opodatkowano 1,5822 ha, a od nieruchomości 70 m², czyli łącznie 1,5892 ha)**. Z wypisu z rejestru gruntów wynikało, że podatnik posiada grunty o łącznej pow. 1,5822 ha (R-IVa, R-IIIb, Br-IIIb, Ł-IV). W trakcie kontroli RIO została wydana decyzja za 2017 rok w sprawie zmiany wymiaru łącznego zobowiązania pieniężnego. W pierwotnej decyzji na 2017 rok zawyżono podatek rolny o 1 zł.

Decyzje wymiarowe zostały doręczone podatnikom z zachowaniem 14 dniowego terminu, pozwalającego na zapłatę I raty podatku w ustawowym terminie.

Do naliczenia podatku zastosowano prawidłowe stawki podatku uchwalone przez Radę Gminy Mokrsko.

W kontrolowanym okresie pracownicy Urzędu Gminy nie przeprowadzali kontroli u podatników podatku od nieruchomości osób fizycznych w zakresie prawidłowości

zadeklarowanej podstawy opodatkowania. Z informacji uzyskanych od Edyty Kowalik – inspektora ds. wymiaru podatków i opłat lokalnych wynikało, że ostatnie kontrole u podatników - osób fizycznych przeprowadzono w latach 2015-2016.

W trakcie kontroli sprawdzono terminowość zapłaty przez podatników objętych próbą kontroli podatku z tytułu IV raty za 2017 rok oraz II raty za 2018 rok. Stwierdzono, że w przypadku 6 podatników zapłata należnej raty podatku nastąpiła z opóźnieniem maksymalnie kilkunastodniowym (nieterminowa zapłata raty podatku nie skutkowała naliczeniem odsetek za zwłokę). *Wyniki tych czynności zawarto w załączniku nr 9 protokołu kontroli.*

Udzielone ulgi w zapłacie podatku w zakresie podatku od nieruchomości (np. umorzenie zaległości, rozłożenie na raty, odroczenie terminu płatności)

2017 rok

Rodzaj decyzji	Ilość wydanych decyzji	Kwota objęta decyzjami (zł)
Umorzenie zaległości podatkowej, odsetek	-	-
Rozłożenie zapłaty podatku na raty	-	-
Odroczenie terminu płatności podatku	-	-
Rozłożenie na raty zapłaty zaległości podatkowej	-	-
Odroczenie zapłaty zaległości podatkowej	-	-

2018 rok

Rodzaj decyzji	Ilość wydanych decyzji	Kwota objęta decyzjami (zł)
Umorzenie zaległości podatkowej, odsetek	-	-
Rozłożenie zapłaty podatku na raty	-	-
Odroczenie terminu płatności podatku	-	-
Rozłożenie na raty zapłaty zaległości podatkowej	-	-
Odroczenie zapłaty zaległości podatkowej	-	-

Udzielone ulgi i zwolnienia w zakresie podatku rolnego (w szczególności ulga inwestycyjna i z tytułu nabycia gruntów)

2017 rok

Rodzaj decyzji	Ilość decyzji (szt.)	Kwota ulgi lub zwolnienia (zł)
Ulga inwestycyjna	-	-
Zwolnienie z tytułu nabycia gruntów	15	2.536,00
Ulga żołnierska	-	-
Umorzenie zaległości, odsetek	-	-

Rozłożenie na raty zapłaty podatku (zaległości)	-	-
Odroczenie terminu zapłaty podatku (zaległości)	-	-

2018 rok

Rodzaj decyzji	Ilość decyzji (szt.)	Kwota ulgi lub zwolnienia (zł)
Ulga inwestycyjna	-	-
Zwolnienie z tytułu nabycia gruntów	10	1.527,00
Ulga żołnierska	-	-
Umorzenie zaległości, odsetek	-	-
Rozłożenie na raty zapłaty podatku (zaległości)	-	-
Odroczenie terminu zapłaty podatku (zaległości)	-	-

Kontroli poddano następujące ulgi z tytułu nabycia gruntów:

- decyzja nr Fn.3121.1.9.2017.EK z dnia 11 sierpnia 2017 roku, na podstawie której zwolniono z podatku rolnego grunty o pow. 4,6071 ha (6,0029 ha przyjęto do podstawy opodatkowania) nabyte przez podatnika na powiększenie już istniejącego gospodarstwa rolnego aktem nr Rep. A 3294/2017 z dnia 19 lipca 2017 roku na okres od dnia 1 sierpnia 2017 roku do dnia 31 lipca 2022 roku. Wniosek podatnika z dnia 28 lipca 2017 roku (data wpływu do UG Mokrsko – 28 lipca 2017 roku),
- decyzja nr Fn.3121.1.10.2017.EK z dnia 21 sierpnia 2017 roku, na podstawie której zwolniono z podatku rolnego grunty o pow. 24,8635 ha (10,2668 ha przyjęto do podstawy opodatkowania) nabyte przez podatnika na powiększenie już istniejącego gospodarstwa rolnego aktem nr Rep. A 2441/2017 z dnia 27 lipca 2017 roku na okres od dnia 1 września 2017 roku do dnia 31 lipca 2022 roku. Wniosek podatnika z dnia 7 sierpnia 2017 roku (data wpływu do UG Mokrsko – 18 sierpnia 2017 roku),
- decyzja nr Fn.3121.1.5.2017.EK z dnia 16 lutego 2017 roku, na podstawie której zwolniono z podatku rolnego grunty o pow. 2,7487 ha (2,9766 ha przyjęto do podstawy opodatkowania) nabyte przez podatnika na powiększenie już istniejącego gospodarstwa rolnego aktem nr Rep. A 841/2017 z dnia 23 stycznia 2017 roku na okres od dnia 1 marca 2017 roku do dnia 31 stycznia 2022 roku. Wniosek podatnika z dnia 14 lutego 2017 roku (data wpływu do UG Mokrsko – 14 lutego 2017 roku),
- decyzja nr Fn.3121.1.4.2017.EK z dnia 1 lutego 2017 roku, na podstawie której zwolniono z podatku rolnego grunty o pow. 5,6577 ha (5,7059 ha przyjęto do podstawy opodatkowania) nabyte przez podatnika na powiększenie już istniejącego gospodarstwa rolnego aktem nr Rep. A 5470/2016 z dnia 23 grudnia 2016 roku na okres od dnia 1 lutego 2017 roku do dnia 31 grudnia 2021 roku. Wniosek podatnika z dnia 2 stycznia 2017 roku,
- decyzja nr Fn.3121.1.5.2018.EK z dnia 9 maja 2018 roku, na podstawie której zwolniono z podatku rolnego grunty o pow. 4,0761 ha (5,3780 ha przyjęto do podstawy opodatkowania) nabyte przez podatnika na powiększenie już istniejącego gospodarstwa rolnego aktem nr Rep. A 2709/2018 z dnia 9 marca 2018 roku na okres od dnia 1 czerwca 2018 roku do dnia 31 marca 2023 roku. Wniosek podatnika z dnia 7 maja 2018 roku (data wpływu do UG Mokrsko – 8 maja 2018 roku),
- decyzja nr Fn.3121.1.4.2018.EK z dnia 16 kwietnia 2018 roku, na podstawie której zwolniono z podatku rolnego grunty o pow. 4,5922 ha (5,0514 ha przyjęto do podstawy opodatkowania) nabyte przez podatnika na powiększenie już istniejącego

gospodarstwa rolnego aktem nr Rep. A 3781/2018 z dnia 19 marca 2018 roku na okres od dnia 1 maja 2018 roku do dnia 31 marca 2023 roku. Wniosek podatnika z dnia 12 kwietnia 2018 roku (data wpływu do UG Mokrsko – 13 kwietnia 2018 roku),

- decyzja nr Fn.3121.1.2.2018.EK z dnia 21 marca 2018 roku, na podstawie której zwolniono z podatku rolnego grunty o pow. 2,1796 ha (2,3367 ha przyjęto do podstawy opodatkowania) nabyte przez podatnika na powiększenie już istniejącego gospodarstwa rolnego aktem nr Rep. A 464/2018 z dnia 16 lutego 2018 roku na okres od dnia 1 kwietnia 2018 roku do dnia 28 lutego 2023 roku. Wniosek podatnika z dnia 21 marca 2018 roku (data wpływu do UG Mokrsko – 21 marca 2018 roku).

Zgodnie z art. 12 ust. 3 ustawy z dnia 15 listopada 1984 roku o podatku rolnym (tekst jednolity, Dz. U. z 2019 roku, poz. 1256 ze zm.) okres zwolnienia o którym mowa w ust. 1 pkt. 4 (grunty zakupione na utworzenie nowego gospodarstwa lub powiększenie już istniejącego do powierzchni nieprzekraczającej 100 ha) wynosi 5 lat licząc od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym zawarto umowę sprzedaży gruntów lub prawa użytkowania wieczystego gruntów, ustanowiono prawo wieczystego użytkowania gruntów lub objęto grunty w trwałe zagospodarowanie w drodze umowy.

Zgodnie z art. 13d ust. 3, w związku z art. 13d ust. 1 ustawy o podatku rolnym zwolnienia i ulgi podatkowe udzielone na wniosek podatnika stosuje się od pierwszego dnia miesiąca po miesiącu, w którym złożono wniosek.

Z przytoczonych przepisów wynika, że pięcioletni okres zwolnienia biegnie od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym zawarto akt sprzedaży, ale ulgę stosuje się od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym złożono wniosek. Oznacza to, że okres zastosowania ulgi może być krótszy niż 5 lat, jeżeli podatnik spóźnił się ze złożeniem wniosku.

Ww. decyzje wydano zgodnie z obowiązującymi przepisami - art. 12 ust. 3 oraz art. 13d ust. 3, w zw. z art. 13 d ust.1 przedmiotowej ustawy. Zastosowano pięcioletni okres zwolnienia, licząc od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym zawarto umowę sprzedaży gruntów oraz okres stosowania ulgi od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym złożono wniosek. W decyzjach wskazano, że po upływie okresu zwolnienia podatnikowi przysługiwać będzie ulga w wysokości 75% w pierwszym roku i ulga wysokości 50% w drugim roku. Z oświadczeń złożonych przez podatników wynikało, że grunty nabyte zostały od osoby obcej.

Nie udzielano ulg inwestycyjnych.

Podatek od środków transportowych

Stawki podatku od środków transportowych na lata 2017 – 2018 określono uchwałami Rady Gminy Mokrsko nr: [1] XIII/72/15 z dnia 27 listopada 2015 roku, [2] XXXVII/186/17 z dnia 9 listopada 2017 roku.

W latach 2017-2018 nie obowiązywały żadne zwolnienia z podatku od środków transportowych.

Ewidencja podatku od środków transportowych prowadzona jest w systemie komputerowym.

Wpływy podatku od środków transportowych (osoby fizyczne i prawne) w 2017 roku wyniosły 83.836,13 zł i stanowiły 0,36% dochodów budżetowych ogółem.

Wpływy podatku od środków transportowych (osoby fizyczne i prawne) w 2018 roku wyniosły 91.625,90 zł i stanowiły 0,38% dochodów budżetowych ogółem.